

Jaarverslag 2024

Inhoudsopgave

	Inhoudsopgave	2
	BESTUURSVERSLAG	
1	Kerncijfers	4
2	Voorwoord	6
3	Profiel	8
4	Organisatie	12
5	Bestuursstructuur	15
6	Bestuursbureau en uitbesteding	23
7	Governance	25
8	Algemene ontwikkelingen op pensioengebied	28
9	De pensioenregeling	30
10	Communicatie	33
11	Beleggingen	34
12	Risicomanagement	44
13	Statistische gegevens	53
14	Uitvoeringskosten	56
15	Financiële ontwikkelingen	62
16	Ontwikkelingen na afloop verslagjaar	68
17	Rapport raad van toezicht	69
18	Oordeel van het verantwoordingsorgaan	78
	JAARREKENING	
19	Jaarrekening	85
	OVERIGE GEGEVENS	
20	Statutaire regelingen omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	133
21	Actuariële verklaring	134
22	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	136
	BIJLAGEN	
I	Aanvullende informatie bestuursorganen	150
II	SFDR Annex IV	155
III	Begrippenlijst	166
IV	Colofon	176

BESTUURSVERSLAG

1 Kerncijfers

Bedragen x € 1.000.000	2024	2023	2022	2021	2020
Aantallen (per eind van het jaar)					
Werkgevers	8.673	8.747	9.076	8.825	8.346
Deelnemers, actief en voortgezet	196.941	188.190	188.081	185.969	179.595
Gewezen deelnemers	326.030	318.559	311.731	397.383	391.746
Pensioengerechtigden	116.908	112.486	108.400	104.432	99.289
Totaal aantal deelnemers	639.879	619.235	608.212	687.784	670.630
Pensioenpremies, uitkeringen en kosten					
Premiebijdragen	1.438	1.413	1.334	1.129	1.179
(Zuivere) kostendekkende premie	1.354	1.273	1.832	1.804	1.547
Gedempte kostendekkende premie 'Toetspremie'	1.254	1.144	1.254	1.073	1.037
Pensioenuitvoeringskosten	26	22	22	22	21
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer (in euro's)	82	75	75	76	75
Uitkeringen	682	603	538	481	440
Vermogen en solvabiliteit					
Aanwezig vrij beschikbaar eigen vermogen	3.653	2.273	2.671	3.975	1.262
Min. vereist eigen vermogen (art. 131 PW)	1.396	1.220	1.135	1.535	1.559
Min. vereist eigen vermogen in % van voorziening pensioenverplichtingen	4,3%	4,3%	4,4%	4,3%	4,3%
Vereist eigen vermogen (strategische mix, art. 132 PW)	5.901	5.559	4.718	5.758	5.833
Vereist eigen vermogen in % van voorziening pensioenverplichtingen	18,3%	18,5%	18,2%	16,2%	16,1%
Balanswaarde voor bep. dekkingsgraad (a)	35.976	32.379	28.605	39.520	37.391
Voorzieningen pensioenverplichtingen (b)	32.323	30.106	25.934	35.544	36.129
Actuele dekkingsgraad volgens FTK in % (a / b)	111,3%	107,6%	110,3%	111,2%	103,5%
Verwachte actuele dekkingsgraad in % ultimo boekjaar volgens het in dat jaar van toepassing zijnde herstelplan	109,7%	112,7%	113,2%	105,2%	104,7%
Beleidsdekkingsgraad in %	111,6%	114,5%	111,1%	107,3%	97,5%
Reële dekkingsgraad	82,2%	83,2%	83,1%	86,3%	79,2%
Beleggingen omvang, resultaten en kosten					
Balanswaarde (jaareinde, incl. derivaten passiva)	33.945	30.054	25.522	39.110	38.052
Beleggingsresultaten	2.875	2.961	-11.451	242	4.572
Beleggingsrendement	8,9%	10,1%	-28,9%	0,6%	14,3%
Kosten vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,30%	0,31%	0,28%	0,26%	0,27%
Z-score in jaar	-0,13	-0,30	-0,22	0,09	0,32
Performancetoets over vijfjaarsperiode	-0,10	0,14	0,16	0,53	0,59
Overig					
Saldo van baten en lasten boekjaar	1.380	-398	-1.305	2.714	326
Gemiddelde rentetermijnstructuur (DNB)	2,1%	2,3%	2,5%	0,6%	0,3%

Toelichting bij de kerncijfers

Gewezen deelnemers:

Van een groot aantal gewezen deelnemers zijn in 2022 de pensioenaanspraken overgedragen naar andere pensioenuitvoerders. Het betrof hier zogenaamde 'kleine pensioenaanspraken'. Dit verklaart de sterke afname van het aantal gewezen deelnemers in dat jaar.

Aanwezig vrij beschikbaar eigen vermogen:

Balanswaarde voor bepaling dekkingsgraad minus voorziening pensioenverplichtingen.

Balanswaarde voor bepaling dekkingsgraad:

Balanstotaal minus negatieve waarde derivaten en overige schulden.

Performancetoets:

De toetswaarden zijn ten opzichte van de ondergrens van de performancetoets van -1,28 weergegeven.

2 Voorwoord

Voor u ligt het verslag over het boekjaar 2024 van Pensioenfonds Vervoer. Het bestuur legt in dit verslag verantwoording af over het boekjaar.

Een politiek turbulent jaar

Door de geopolitieke spanningen was 2024, mondiaal gezien, een turbulent jaar. De oorlog in het Midden-Oosten had grote gevolgen voor mensen en de economie, door de oorlog in Oekraïne nam de spanning tussen Rusland en de westerse landen verder toe en ook de spanning tussen China en Taiwan liep verder op. Daarnaast vielen de regeringen van Frankrijk en Duitsland en werd in de Verenigde Staten een nieuwe president verkozen.

Deze ontwikkelingen leidden tot grotere economische onzekerheden. Dit zagen we ook dit jaar weer terug in de sterke schommelingen van inflatie en rente. We zien dat de internationale geopolitieke ontwikkelingen tot minder voorspelbaarheid leiden voor renteontwikkelingen en in zekere zin ook voor de verwachte inflatie.

Het bestuur volgt de landelijke en mondiale ontwikkelingen op de voet en stelt het beleid bij als nieuwe ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Stabiliteit en evenwichtigheid staan daarbij voor Pensioenfonds Vervoer voorop.

Financiële positie

De dekkingsgraad is in 2024 gestegen van 107,6% naar 111,3%. De ontwikkeling van de financiële positie van het fonds was daarmee gunstig. In de dekkingsgraad van eind 2024 is al rekening gehouden met de toeslagverlening van 0,4% die Pensioenfonds Vervoer op 1 januari 2025 heeft toegekend. Het netto beleggingsrendement was in 2024 met 8,9% positief.

De beleidsdekkingsgraad is in 2024 afgenomen van 114,5% naar 111,6%. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden van de afgelopen twaalf maanden. De uitkomst ligt boven de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,3%, maar onder de dekkingsgraad waarin aan alle buffervereisten wordt voldaan. Die vereiste dekkingsgraad bedraagt op 31 december 2024 118,3%.

Pensioenfonds Vervoer heeft altijd voldoende geld vrij kunnen maken om alle uitkeringen te doen. Ook heeft het pensioenfonds op 1 juli 2022 (3,24%), 1 januari 2023 (3,09%), 1 januari 2024 (7,55%) en 1 januari 2025 (0,4%) de pensioenaanspraken en uitkeringen kunnen verhogen. Tot op heden heeft Pensioenfonds Vervoer nooit hoeven 'korten'. Maar bij een verslechtering van de financiële positie kunnen toekomstige kortingen niet worden uitgesloten. De economische ontwikkelingen blijven immers onzeker.

Nieuw pensioenstelsel

Op 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen (Wtp) in werking getreden. Pensioenfonds Vervoer moet nog veel regelen voor de overstap naar de nieuwe pensioenregeling. We richten ons op een overstap op 1 januari 2027. In alles wat we doen blijft zorgvuldigheid boven snelheid gaan.

Begin 2024 heeft het bestuur besloten om gebruik te maken van het zogenaamde transitie-FTK, waarna in de zomer het overbruggingsplan door het bestuur is vastgesteld en vervolgens door DNB is goedgekeurd. Verder zijn in 2024 het implementatieplan en het communicatieplan verder uitgewerkt, is de datakwaliteit door DNB als positief beoordeeld en heeft verdere besluitvorming plaats gevonden over de inrichting van de nieuwe regeling.

Voor een beheerste en eenduidige uitvoering van de nieuwe pensioenregeling willen we gebruik maken van een authentieke bron voor de loongegevens. De CAO-partijen zijn nog met elkaar in overleg over een definitie van pensioengevend loon en de aansluiting op de Loonaangifteketen. Deze gesprekken vloeien voort uit het door CAO-partijen opgestelde transitieplan.

Op de website van het Pensioenfonds Vervoer zijn de actualiteiten over de transitie naar de nieuwe pensioenregeling terug te vinden.

Strategie

Pensioenfonds Vervoer heeft de strategische doelstellingen voor 2024 vrijwel geheel en volgens planning gerealiseerd.

In de tweede helft van 2024 heeft het bestuur een nieuwe strategie voor de jaren 2025-2030 ontwikkeld. De missie en visie van het fonds vormen de voedingsbodem voor de strategie. Het bestuur heeft een uitgebreide analyse gedaan van de externe en interne ontwikkelingen, die hebben geleid tot conclusies die richting geven aan de strategie. Hierbij zijn de voorkeuren van de belanghebbenden van het fonds, zoals gebleken uit de in 2024 uitgevoerde enquêtes meegenomen.

In het hoofdstuk 'Profiel' wordt de realisatie van de strategie in 2024 en de nieuwe strategie voor de jaren 2025-2030 verder toegelicht.

Verantwoord beleggen

In 2024 heeft Pensioenfonds Vervoer verdere stappen gezet in het ontwikkelen en implementeren van het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) beleid. Daarnaast is in 2024 het MVB-beleid geactualiseerd. Graag verwijzen we naar het volledige MVB-beleid op onze website en het hoofdstuk 'Beleggingen' in dit jaarverslag.

Tot slot

Het bestuur dankt graag iedereen die in 2024 een bijdrage heeft geleverd aan het goed functioneren van het fonds.

Den Haag, 17 april 2025

Namens het bestuur,

Eddy Veltink (voorzitter)

Jeroen Spaans (plaatsvervangend voorzitter)

3 Profiel

Pensioenfonds Vervoer is een stichting die in 1964 is opgericht als een bedrijfstakpensioenfonds waarbij alle werkgevers in de sector Beroepsgoederenvervoer en het Kraanverhuurbedrijf, de sector Besloten busvervoer en de sector Zorgvervoer en Taxi aangesloten zijn. Naast de verplichtgestelde werkgevers kunnen werkgevers zich ook vrijwillig aansluiten.

Statutaire doelstelling

Het fonds heeft in de statuten als doel vastgelegd dat het aan de deelnemers, de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden van het fonds pensioenaanspraken en rechten op uitkeringen toekent bij ouderdom, arbeidsongeschiktheid of overlijden. Dit doet Pensioenfonds Vervoer binnen de kring van de aangesloten werkgevers en volgens bepalingen van zijn statuten en de reglementen. De statuten zijn voor het laatst gewijzigd op 4 december 2024. Bij deze statutenwijziging is de naam van het pensioenfonds gewijzigd van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Beroepsvervoer over de Weg naar Stichting Pensioenfonds Vervoer.

Missie

Pensioenfonds Vervoer biedt een complete regeling, die voor een zo goed mogelijke uitkering zorgt in goede en slechte tijden. We richten ons volledig op de werknemers, werkgevers en pensioengerechtigden in de sector vervoer en logistiek. We houden altijd het belang van de mensen voor wie we werken in het oog. We hebben geen winstoogmerk. Alles voor een goed pensioen.

Visie

Werken en pensioen in de vervoerssector

Cao-partijen zorgen ervoor dat iedereen die in de vervoerssector werkt, recht heeft op een compleet pensioenpakket. Dat betekent dat je niet alleen een pensioen opbouwt voor jezelf, maar er ook een uitkering is geregeld voor je nabestaanden mocht je komen te overlijden. Word je arbeidsongeschikt, dan zorgen we ervoor dat je toch pensioen blijft opbouwen.

Werkgevers zien de pensioenregeling bij Pensioenfonds Vervoer als een waardevolle arbeidsvoorwaarde en een middel om hun werknemers van een inkomen te voorzien na hun werkzame leven.

Pensioen beweegt mee met de veranderende wereld

Pensioenfonds Vervoer zorgt ervoor dat je in staat bent een goed beeld te vormen van het pensioen dat je later ontvangt. Dat zal in het begin nog een ruwe inschatting zijn, maar naarmate je ouder wordt kun je steeds preciezer zien wat je inkomen is als je met pensioen bent.

We helpen bij het maken van keuzes

Belangrijke keuzes maak je niet van de ene op de andere dag. Daarom reiken we je de helpende hand. We attenderen je tijdig op de mogelijkheden die je hebt binnen onze regeling. En we laten helder zien wat de gevolgen zijn van iedere keuze. We doen dat op een manier die jij prettig vindt: bijvoorbeeld

online of via één van onze pensioenconsulenten. Door de keuzes die we je bieden, ontvang jij je pensioen wanneer het jou het beste uitkomt.

We maken het persoonlijk

We doen ons best om goed te begrijpen wat er speelt bij jou en je werkgever. Daar passen we onze dienstverlening zoveel mogelijk op aan. We willen graag dat je ervaart dat we er zijn voor jou, vanaf het moment dat je begint met de opbouw van je pensioen tot het moment dat je met pensioen gaat en daarna. Ook al werken we veel met getallen, we geloven niet in nummers maar in mensen.

We bewaken jouw belangen

We hebben te maken met veel invloeden van buitenaf. We voldoen natuurlijk aan alle regels, maar laten ons niet afleiden door de waan van de dag. We hebben een heel duidelijk doel voor ogen en stoppen er veel energie in om dat doel te bereiken. Iedere dag opnieuw. Wij zijn eerlijk, betrouwbaar en kostenbewust. We streven naar een goed rendement op de premie die we voor jou beleggen en nemen daarbij geen onnodige risico's.

Strategie

De missie, visie en strategie van Pensioenfonds Vervoer is gepubliceerd op de website van het fonds. Het bestuur beschikt over een beleids- en verantwoordingscyclus, waarmee de effectiviteit van het beleid doorlopend wordt getoetst, zodat het bestuur, indien nodig, kan bijsturen.

Eind 2024 liep het voorgaande strategisch plan af. Het jaar 2024 werd benut voor zowel de realisatie van de strategische speerpunten van het voorgaande plan als de ontwikkeling van een nieuw strategisch plan voor de periode 2025-2030.

In de strategie voor de jaren 2022-2024 stonden de volgende vijf speerpunten centraal:

1. Het gaat om jou!

We geloven in persoonlijk contact. Je kunt ons dus altijd iets vragen of iets met ons bespreken. Maar ook online proberen we je zo goed mogelijk te helpen. We blijven daarom werken aan een steeds betere website en een MijnOmgeving waar je veel zelf kunt bekijken en regelen. En we proberen je zo persoonlijk mogelijk aan te spreken, in duidelijke taal.

2. Meegroeien met de diverse vervoerssectoren

We geloven dat het goed is dat iedereen die in het vervoer werkt via dezelfde regeling een pensioen opbouwt. Zo zorgen we voor een gelijk speelveld. We zien ook dat 'het vervoer' verandert. We zorgen ervoor dat onze (verplichte) pensioenregeling bij de vervoerssector van de toekomst aansluit.

3. We bereiden ons voor op de nieuwe regels voor pensioen

Werkgevers en werknemers denken na over een nieuwe pensioenregeling. De belangrijkste uitgangspunten die nu ook al gelden, blijven overeind. Daarbij houden we rekening met alle verschillende groepen waarvoor we werken. En natuurlijk zorgen we ervoor dat iedereen - zodra het kan - goed geïnformeerd wordt.

4. We houden rekening met mens en milieu als we de inleg voor je pensioen beleggen

Voorop staat een goed pensioen. Dat betekent dat we beleggen om rendement te behalen. Tegelijkertijd zijn we ervan overtuigd dat het streven naar een goed rendement prima samengaat met 'duurzaam beleggen'. Zo krijg je je inleg dubbel en dwars terug en dragen we een steentje bij aan een groenere wereld.

5. De digitale samenleving

We regelen en doen steeds meer online. We zien kansen, maar ook risico's. Bijvoorbeeld door aanvallen op onze systemen van buitenaf. Daarom besteden we veel aandacht aan de beveiliging van onze systemen en jouw persoonlijke gegevens.

Realisatie strategie in 2024

In het jaar 2024 zijn nagenoeg alle strategische doelstellingen waarin de bovenstaande speerpunten waren uitgewerkt, geheel en volgens planning behaald. Veel tijd en aandacht is, zoals voorzien, uitgegaan naar de voorbereiding op de nieuwe pensioenregeling (speerpunt: 'We bereiden ons voor op de nieuwe regels voor pensioen'). In september 2024 besloot het bestuur om de beoogde transitiedatum van 1 juli 2025 los te laten. Enkele Wtp-doelen van 2024 hebben vertraging opgelopen ten opzichte van de oorspronkelijke planning. Zie ook in de paragraaf 'Wet toekomst pensioenen' in hoofdstuk 9. In het kader van de partiële beoordeling van de datakwaliteit bevestigde DNB, vooruitlopend op de inwaarmelding van het fonds, geen opmerkingen ten aanzien van de borging en zekerstelling van de datakwaliteit vóór invaren te hebben.

Als onderdeel van het speerpunt 'Het gaat om jou!' is het nog niet gelukt om het beoogde volwassenheidsniveau van de klachtenprocedure te bereiken. Hiervoor zijn IT-wijzigingen nodig waarvoor onze pensioenuitvoeringsorganisatie TKP geen IT-capaciteit in 2024 beschikbaar had wegens andere prioriteiten.

Bij het speerpunt 'De digitale samenleving' heeft Pensioenfonds Vervoer stappen gezet om het 'next level cyber security' te bereiken. De IT-architectuur en infrastructuur en onderliggende IT- en informatiebeveiligingsprocessen van het fonds en de uitvoeringsorganisaties zijn in 2024 verder ingericht. Eind 2024 was de implementatie van DORA nog niet volledig conform planning. Begin 2025 zal het fonds, samen met de uitbestedingspartijen, de implementatie afronden. Het fonds heeft DNB hierover geïnformeerd. Bepaalde ICT-contracten van leveranciers die niet-kritieke of belangrijke functies ondersteunen worden nog aan de nieuwe eisen aangepast.

In het kader van het speerpunt 'We houden rekening met mens en milieu als we de inleg voor je pensioen beleggen' heeft Pensioenfonds Vervoer in 2024 onder meer verdere voortgang geboekt op het MVB-beleid. Zo is er een beleid voor Water vastgesteld en is de risicobeheercyclus ESG geactualiseerd.

Tot slot heeft het bestuur eind 2024, met gebruikmaking van het transitie-FTK, kunnen besluiten om de pensioenen weer te verhogen met 0,4%. Dat is minder dan de ambitie om de pensioenen mee te laten stijgen met de loonontwikkeling. Het percentage van 0,4 was het percentage waarmee we het pensioen verantwoord kunnen verhogen om voldoende reserve te houden voor een evenwichtige overstap naar de nieuwe pensioenregeling.

Het bestuur is verheugd dat het fonds in 2024 het strategisch plan 2022-2024 nagenoeg conform planning heeft kunnen realiseren. Voor een nadere toelichting verwijzen wij graag naar hoofdstuk 8 tot en met 12 van dit jaarverslag.

Een nieuwe strategie voor 2025-2030

Eind 2024 liep het vorige strategisch plan af. Het bestuur heeft in 2024 een nieuw strategisch plan voor 2025-2030 ontwikkeld. Als eerste stap hiertoe heeft het bestuur begin 2024 besloten om de in 2018 geïdentificeerde waarden van Pensioenfonds Vervoer opnieuw onder de loep te nemen, om te bezien of deze waarden nog steeds als passend worden beschouwd door het huidige bestuur, en om de waarden vervolgens te herijken of te herbevestigen. Het bestuur is hierbij begeleid door hetzelfde externe adviesbureau als destijds. Dit heeft geleid tot een (beperkt) herijkt overzicht van waarden die het Pensioenfonds Vervoer meeweegt in de besluitvorming en bij dilemma's. Het bestuur concludeerde vervolgens dat de in 2018 geformuleerde missie en visie van het fonds nog steeds passend zijn.

De missie en visie van Pensioenfonds Vervoer vormen de voedingsbodem voor de strategie van het pensioenfonds. In de tweede helft van 2024 heeft het bestuur een nieuwe strategie voor de jaren 2025-2030 ontwikkeld. Daarbij heeft het bestuur een uitgebreide analyse gedaan van de externe demografische, economische, sociale, technologische, ecologische en politieke ontwikkelingen. Deze zijn geconfronteerd met de uitkomsten van de interne analyse. De uitkomsten daarvan hebben geleid tot conclusies die richting geven aan de strategie. Daarbij zijn de voorkeuren van de belanghebbenden van het fonds, zoals gebleken uit de in 2024 uitgevoerde enquêtes (zie onder hoofdstuk 7.1) en de waarden meegenomen. De conceptstrategie en de waarden zijn in 2024 ook onderwerp geweest van de gesprekken tussen het bestuur en de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan.

Het bestuur heeft de nieuwe strategie in januari 2025 vastgesteld. De nieuwe strategische speerpunten zijn terug te vinden op de website van het fonds.

4 Organisatie

Het bestuur van Pensioenfonds Vervoer is paritair samengesteld. De samenstelling van de fondsorganen en commissies was in 2024 zoals hierna weergegeven.

Het cijfer dat achter de naam staat verwijst naar de belanghebbende partij die het betreffende bestuurslid voor benoeming heeft voorgedragen. De belanghebbende partijen zijn:

1. Transport en Logistiek Nederland
2. Koninklijk Nederlands Vervoer
3. Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV)
4. CNV

Het cijfer 5 achter de naam hieronder betekent dat het desbetreffende lid namens pensioengerechtigden is benoemd na organisatie van verkiezingen door het pensioenfonds. De twee onafhankelijke bestuursleden worden benoemd na het doorlopen van een wervings- en selectieprocedure, zonder voordracht.

Bestuur

Leden werkgevers:		Leden werknemers en pensioengerechtigden:	
Dhr. E. van Aggele	(1)	Dhr. F. Veltink (plv. voorzitter 2024)	(3)
Mw. I.V. Hermans	(2)	Mw. J.G.E. van Leeuwen (secretaris, vanaf 01-12-2024)	(3)
Dhr. J. Spaans (voorzitter 2024)	(1)	Mw. A.J. Stevens (tot 01-06-2024)	(5)
Dhr. L.C.A. Scheepens (plv. secretaris 2024)	(1)	Mw. E.M.A. van der Weiden (vanaf 01-06-2024)	(5)
		Mw. U.S. Kisoen (secretaris tot 01-12-2024)	(4)
		Vacature sinds 01-12-2024	(4)
Technisch voorzitter		Onafhankelijke bestuursleden:	
Mw. C.P.M. Teunissen		Mw. W. Westerborg	
		Dhr. P.A. Stork	

Klachtencommissie

Leden werkgevers:		Leden werknemers en pensioengerechtigden:	
Mw. I.V. Hermans	(2)	Mw. J.G.E. van Leeuwen	(3)

Pensioencommissie individuele zaken

Leden werkgevers:		Leden werknemers en pensioengerechtigden:	
Dhr. E. van Aggele	(1)	Mw. A.J. Stevens (voorzitter, tot 01-06-2024)	(5)
		Mw. E.M.A. van der Weiden (voorzitter, vanaf 01-06-2024)	(5)

Verantwoordingsorgaan

Leden werkgevers:		Leden werknemers en pensioengerechtigden:	
Dhr. W.H. van Neuren (voorzitter, tot 01-07-2024)	(1)	Dhr. P.J.M. Benner (secretaris)	(3)
Mw. G.A.K. Richardson (vanaf 01-05-2023)	(1)	Dhr. G. den Hertog	(4)
		Dhr. W. Verhaar (voorzitter, vanaf 01-07-2024)	

De heer Verhaar is in 2021 op voordracht van FNV benoemd als vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden.

Raad van toezicht

Leden:

Dhr. M.G. Jekel (voorzitter)

Mw. E.E.H.C. van den Bosch (plv. voorzitter)

Dhr. R.J. Schreur (secretaris)

Sleutelfunctiehouders

Actuariële functie: Dhr. W. Hoekert

Risicobeheerfunctie: Dhr. T. Pistorius

Interne auditfunctie: Dhr. A. van der Veer

Adviserend actuaris

Mercer Nederland B.V.

Dhr. M. Heemskerk

Certificerend actuaris

WTW

Dhr. W. Hoekert

Onafhankelijke accountant

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Dhr. M. Ferwerda

Compliance officer

Nederlands Compliance Instituut (NCI)

Dhr. P. Westdijk

Functionaris voor de gegevensbescherming

ICTRecht B.V.

Dhr. P. Kager

Pensioenuitvoeringsorganisatie

TKP Pensioen B.V.

Postadres:

Postbus 501
9700 AM Groningen

Telefoonnummer:

088 33 22 999
(voor werkgevers: 088 33 22 900)

E-mail:

pensioen@pfvervoer.nl
(voor werkgevers: werkgever@pfvervoer.nl)

Website:

www.pfvervoer.nl

Directie bestuursbureau

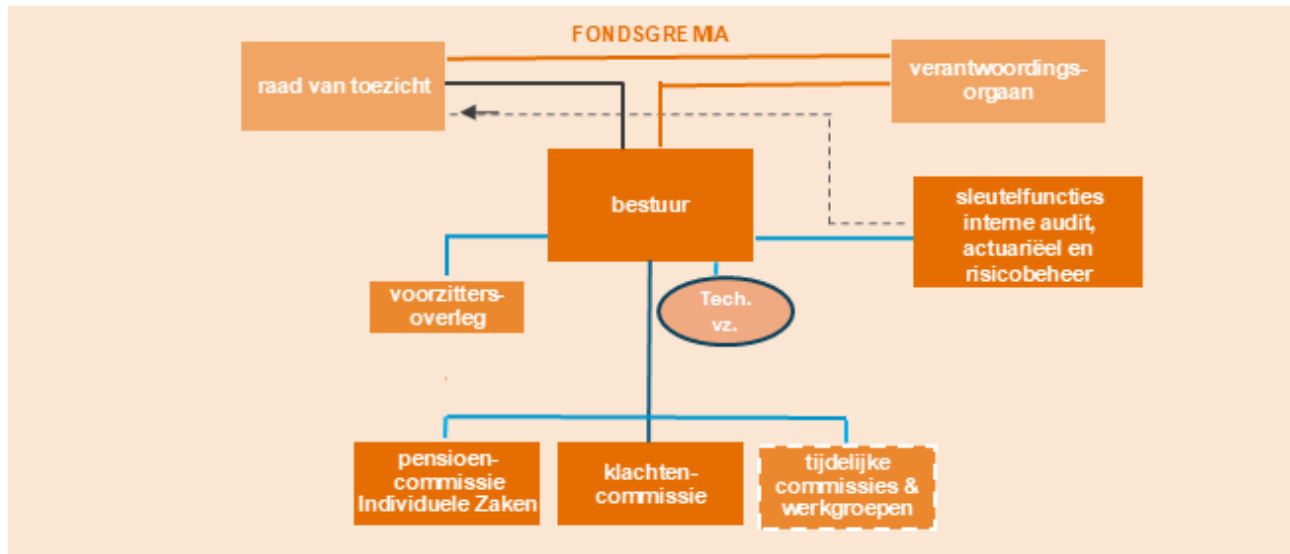
Dhr. W. Brugman, algemeen directeur

Dhr. M.A.S. Ariaans, directeur vermogensbeheer

5 Bestuursstructuur

Dit hoofdstuk beschrijft hoe het bestuur, het toezicht en de verantwoording bij Pensioenfonds Vervoer is georganiseerd.

De organisatie van Pensioenfonds Vervoer was op 31 december 2024 als volgt:

escalatie - - - - -

ondersteuning, uitvoering en advies ———

verantwoording en advies ———

intern toezicht ———

Bestuur

Het bestuur bepaalt de strategie, het beleid, de kaders en de richtlijnen van Pensioenfonds Vervoer. Daarnaast zorgt het bestuur ervoor dat de bedrijfsprocessen conform de statuten, het uitvoeringsreglement en de pensioenreglementen en overige fondsreglementen worden uitgevoerd. Het bestuur vertegenwoordigt het fonds en is bevoegd tot alle daden van beheer en beschikking binnen de doelstelling van het fonds. Het bestuur weegt bij de beleidskeuzes steeds op evenwichtige wijze de verschillende belangen af van de groepen die bij Pensioenfonds Vervoer betrokken zijn.

Het bestuur van Pensioenfonds Vervoer bestaat uit tien bestuursleden en is paritair samengesteld. Drie bestuursleden vertegenwoordigen de werknemers, één heeft zitting namens de pensioengerechtigden en vier vertegenwoordigen de werkgevers. Daarnaast heeft het bestuur twee onafhankelijke bestuursleden.

Bestuursleden worden benoemd door het bestuur op voordracht van sociale partners en, waar het de onafhankelijke bestuursleden betreft, na het doorlopen van een werving- en selectieprocedure. Het bestuurslid namens pensioengerechtigden wordt benoemd na de organisatie van verkiezingen. De wijze van benoeming van bestuursleden is in de statuten vastgelegd.

Bestuursleden hebben zitting voor een periode van vier jaar en kunnen na afloop van deze termijn opnieuw voor eenzelfde periode worden benoemd. Benoeming voor een derde termijn van vier jaar is uitsluitend mogelijk indien het bestuur de aanleiding van deze derde termijn kan onderbouwen en deze onderbouwing deelt met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht.

Het bestuur heeft onderling de volgende aandachtsgebieden afgesproken:

- Governance
- Vermogensbeheer & risicomanagement
- Administratieve organisatie/interne controle (AO/IC) & finance
- Uitbesteding
- Pensioenen
- Communicatie
- ESG
- IT

Elk bestuurslid heeft een functieprofiel met één of meer van deze aandachtsgebieden. Dit houdt onder meer in dat een bestuurslid binnen het bestuur zorgdraagt voor de verdiepende deskundigheid die hoort bij het aandachtsgebied.

De bestuursleden treden niettemin steeds gezamenlijk als bestuur beleidsbepalend en controlerend op.

Twee permanente bestuurscommissies ondersteunen het bestuur: de Pensioencommissie Individuele Zaken en de Klachtencommissie. De commissies bestaan uit bestuursleden en hebben een paritaire samenstelling. In de volgende paragrafen wordt beschreven wat de taken en werkzaamheden zijn van deze commissies.

Indien nodig stelt het bestuur een *tijdelijke werkgroep* in voor specifieke vraagstukken, als voorbereiding van de behandeling van dit vraagstuk buiten de bestuursvergadering naar verwachting effectief is. Binnen het proces van gefaseerde besluitvorming (BOB-model) bevinden de taken van een werkgroep zich steeds in de beeldvormingsfase. De fases van oordeelsvorming en besluitvorming worden steeds met het voltallige bestuur doorlopen. Zodra de opdracht van de werkgroep afgerond is, heft het bestuur de werkgroep op.

Ook kan het bestuur een *tijdelijke commissie* instellen, bijvoorbeeld voor de organisatie van verkiezingen voor een bestuurslid namens pensioengerechtigden.

Om de (plaatsvervangend) voorzitter te ontlasten en het effectief vergaderen te bevorderen werkt Pensioenfonds Vervoer met een technisch voorzitter van de bestuursvergaderingen. De technisch voorzitter maakt geen deel uit van het bestuur en heeft geen stemrecht.

De technisch voorzitter zorgt ervoor dat op een effectieve wijze en in een goede sfeer wordt vergaderd, waardoor het bestuur zorgvuldig en slagvaardig kan opereren. Zij speelt een belangrijke ondersteunende rol in het besluitvormingsproces van het bestuur, onder meer door de fases van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming te onderscheiden en te bewaken. Daarnaast zoekt de technisch voorzitter naar mogelijke verbinding tussen tegenstrijdige standpunten en richt zij zich op voortvarende besluitvorming, die - gelet op de aard van Pensioenfonds Vervoer - in de regel alleen door consensus kan worden bereikt.

Het *voorzittersoverleg* wordt gevormd door de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van het bestuur. Het voorzittersoverleg vervult de werkgeversrol voor de medewerkers die in dienst zijn bij het fonds en werkzaam zijn op het bestuursbureau.

Het bestuur heeft in de regel twee keer per maand een reguliere vergadering. In de ene bestuursvergadering ligt de focus op pensioenen, in de andere op vermogensbeheer. Daarnaast heeft het bestuur vergaderingen gezamenlijk met (vertegenwoordigers van) andere bestuursgremia en studiedagen.

Het eigen functioneren is voor het bestuur van Pensioenfonds Vervoer een belangrijk aandachtspunt. Een reflectie op het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden is een belangrijk middel om de bestuurlijke effectiviteit te vergroten. Jaarlijks vindt een zelfevaluatie plaats, waarbij zowel het functioneren van het bestuur als geheel (collectieve zelfevaluatie) als dat van de individuele bestuursleden (individuele zelfevaluatie) wordt geëvalueerd.

Het bestuursbureau ondersteunt het bestuur, de werkgroepen en de commissies bij de uitvoering van hun taken. Het bestuursbureau zorgt voor het plannen en coördineren van de activiteiten op bestuurlijk niveau en heeft een beleidsvoorbereidende en adviserende rol.

Het bestuur in 2024

Samenstelling van het bestuur

In 2024 vonden enkele wijzigingen in de samenstelling van het bestuur plaats.

Het bestuur benoemde met ingang van 1 juni 2024 mevrouw E.M.A. (Ilse) van der Weiden als bestuurslid namens pensioengerechtigden (op voordacht van FNV, na de organisatie van verkiezingen door het fonds). Zij volgde daarmee mevrouw A.J. (Anneke) Stevens op die per deze datum haar functie neerlegde wegens het verstrijken van haar tweede zittingstermijn in het bestuur.

Op 1 december 2024 legde mevrouw U.S. (Mila) Kisoen haar functie neer als bestuurslid namens werknemers. Zij was hiertoe genoodzaakt vanwege het aanvaarden van een functie als uitvoerend bestuurslid bij een ander pensioenfonds, waardoor de maximaal toegestane VTE-score zou worden overschreden. Sinds 1 december 2024 is er sprake van een vacature voor de functie van bestuurslid namens werknemers. Het bestuur heeft CNV om een voordracht verzocht die eind januari 2025 is ontvangen. Het streven is om per 1 juli 2025 in een definitieve benoeming te voorzien.

Het bestuur is Anneke Stevens en Mila Kisoen zeer dankbaar voor hun inzet en voor alles wat zij voor Pensioenfonds Vervoer hebben betekend.

Bijeenkomsten

In 2024 heeft het bestuur achttien keer vergaderd. De meeste bestuursvergaderingen werden in 2024 verlengd met een korte kennissessie over een Wtp-gerelateerd onderwerp. Daarnaast kwam het bestuur tien keer bij elkaar voor een studiedag.

In 2024 waren er drie gezamenlijke vergaderingen van het bestuur, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. In april 2024 vond de gezamenlijke jaarvergadering plaats over de jaarstukken van 2023. In het kader van de Wtp kwamen de fondsorganen bijeen om te spreken over de risicohouding en over de evenwichtigheid van de totale transitie.

Ook waren er in 2024 verschillende overleggen van bestuursdelegaties, al dan niet in de vorm van een werkgroep, over specifieke thema's, waaronder klachtenbehandeling, de evaluatie van de sleutelfuncties, pensioengevend loon, enquêtes naar aanleiding van Code Pensioenfonds en het risico van terugwerkende krachtaansluitingen zonder premie.

De collectieve zelfevaluatie van het bestuur vond plaats op 29 mei 2024, onder begeleiding van een onafhankelijke externe moderator. Het bestuur deelde de conclusie van de collectieve zelfevaluatie met de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. In december 2024 zijn de individuele gesprekken gestart ter voorbereiding op de collectieve zelfevaluatie die in 2025 zal plaatsvinden.

Pensioencommissie individuele zaken

De pensioencommissie individuele zaken behandelt specifieke dossiers van individuele (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en individuele werkgevers. De commissie neemt besluiten over individuele zaken die buiten de bevoegdheid van de pensioenuitvoeringsorganisatie vallen. De pensioencommissie adviseert in voorkomende gevallen het bestuur. De commissie behandelt vooral verzoeken met betrekking tot coulance bij premievrije deelneming wegens arbeidsongeschiktheid en aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen, coulance bij het in aanmerking komen voor VPL-overgangsaanspraken, vrijstelling van de verplichtstelling en langlopende betalingsregelingen. De pensioencommissie individuele zaken heeft in 2024 zeven keer vergaderd.

Klachtencommissie

Iedereen die bij het fonds pensioen opbouwt, heeft opgebouwd of pensioen van het fonds ontvangt kan een klacht indienen. Ook een werkgever die is aangesloten bij het fonds kan een klacht indienen. De klacht kan gaan over de dienstverlening of bejegening van of behandeling door het fonds. Een klacht kan ook gaan over een verschil van mening over een pensioenreglement of de statuten van het fonds, met gevolgen voor de rechtspositie van de belanghebbende.

De klachtencommissie van het fonds behandelt de klacht als een 'interne beroepsinstantie'. De klachtencommissie adviseert vervolgens het bestuur over de afhandeling van de klacht. Het bestuur besluit over de afhandeling van de klacht.

Behandeling van klachten in 2024

In augustus 2024 is de werkwijze met betrekking tot klachten in samenwerking met de pensioenuitvoeringsorganisatie TKP gewijzigd. Dit om nog beter aan de Gedragslijn 'Goed omgaan met klachten' te voldoen. Met de gewijzigde werkwijze is het onderscheid tussen schriftelijke klachten en telefonische klantsignalen van deelnemers vervallen. Ongeacht op welke wijze een uiting van ongenoegen wordt ontvangen wordt deze als klacht geregistreerd. Deze nieuwe werkwijze heeft geleid tot een stijging van het aantal vastgelegde klachten. Tot en met juli 2024 zijn er 50 schriftelijke klachten ontvangen van deelnemers en 654 klantsignalen. Sinds augustus 2024 zijn er 727 klachten van deelnemers ontvangen. Hiervan zijn er 670 direct afgehandeld, 57 klachten konden niet direct worden afgehandeld. Deze zijn door een casemanager afgehandeld.

De meeste klachten van deelnemers vallen volgens de rubricering van de Gedragslijn in de categorie Pensioenberekening en -betaling. Dit gaat dan om bijvoorbeeld het niet hebben ontvangen van een aanvraagformulier, misverstanden over de pensioenrichtleeftijd in het pensioenreglement van 68 jaar of ongenoegen over het feit dat het pensioen niet automatisch ingaat maar moet worden aangevraagd.

Aan werkgeverskant is de nieuwe werkwijze nog niet ingevoerd. In 2024 zijn er 50 schriftelijke klachten ontvangen en 460 klantsignalen van werkgevers. De klachten van werkgevers gaan het meest over het in rekening brengen van incassokosten en over de hoogte van correctienota's. Incassokosten zijn nodig om de kosten te dekken van de geleverde inspanning om pensioenpremies betaald te krijgen. Met het in rekening brengen van incassokosten wordt voorkomen dat de rekening bij het collectief komt te liggen. Het in rekening brengen van incassokosten gebeurt pas nadat de betaling enkele maanden

uitblijft. Daarnaast ontstaan correctienota's wanneer een werkgever met terugwerkende kracht loongegevens aanlevert. Er wordt dan ook met terugwerkende kracht premie in rekening gebracht waardoor de nota hoger is dan de werkgever gewend is.

Bij de behandeling van klachten gaat het fonds zorgvuldig te werk en behandelt de klacht in lijn met de uitgangspunten en doelstellingen van het fonds. Als gevolg hiervan worden nagenoeg alle klachten naar tevredenheid van de belanghebbende afgehandeld.

In tabelvorm:

Klachten en klantsignalen deelnemers en werkgevers	Aantallen	
Ingediende klachten en klantsignalen 2024:		1.486
- Waarvan ingediend bij de interne klachtencommissie (reeds gesloten)	2	
- Waarvan ingediend bij de Geschillen Instantie Pensioenen - GIP (nog in behandeling)	1	
Afgehandeld in 2024:		1.485

Onderwerpen klachten en klantsignalen deelnemers	Aantallen	
Service en klantgerichtheid		7
Behandelingsduur		55
Informatieverstrekking		46
Deelnemersportaal		34
Keuzebegeleiding		30
Pensioenberekening en -betaling		884
Registratie werknemersgegevens/datakwaliteit		93
Toepassing wet- en regelgeving: algemeen		267
Toepassing wet- en regelgeving: invaren, transitie		3
Financiële situatie		11
Duurzaamheid		1
Overig		4

Onderwerp klachten en klantsignalen werkgevers	Aantallen	
Nota's en betalen		33
Loongegevens aanleveren		14
Website en communicatie		1
Aansluiten bij fonds		2

Als de belanghebbende niet tevreden is over de afhandeling van de klacht, kan hij of zij terecht bij de klachtencommissie van het fonds. Op deze mogelijkheid wordt iedere belanghebbende nadrukkelijk gewezen. In 2024 hebben twee belanghebbenden hun klacht doorgezet naar de klachtencommissie. Deze klachten zijn ook in 2024 afgehandeld. Het bestuur heeft in beide zaken het advies van de klachtencommissie overgenomen.

Indien een belanghebbende het niet eens is met het besluit van het bestuur dan kan de belanghebbende zich vervolgens wenden tot de Geschillen Instantie Pensioenen (GIP). De GIP neemt een klacht alleen in behandeling als de interne klachtenprocedure bij het fonds is afgerond. In 2024 is één geschil voorgelegd aan de GIP over premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid. Dit geschil is niet door de GIP in behandeling genomen. Aangezien betrokkene reeds de maximale premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid van het fonds ontvangt ziet de GIP geen mogelijkheid tot bemiddeling.

De klachten hebben in 2024 geleid tot een aanpassing van de pensioenregeling en de aanpassing van enkele administratieve procedures.

Raad van toezicht

Het intern toezicht wordt uitgeoefend door de raad van toezicht. De raad van toezicht heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Dit toezicht betreft in elk geval het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De raad staat het bestuur met raad ter zijde en stelt zich op als gesprekspartner van het bestuur.

De raad van toezicht heeft een goedkeuringsrecht voor een aantal specifiek benoemde onderwerpen. De raad legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van zijn bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan en via het jaarverslag. De wettelijke verantwoordingsplicht aan de werkgevers is belegd in de publicatie van het jaarverslag op de website.

De raad van toezicht bestaat uit drie onafhankelijke leden. Leden van de raad worden voor een periode van vier jaar benoemd door het bestuur na een bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan. Een lid van de raad van toezicht kan één keer worden herbenoemd. De raad van toezicht benoemt uit zijn midden een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter en secretaris. De raad van toezicht hanteert een rooster van aan- en aftreden.

De raad van toezicht heeft in hoofdstuk 17 van dit jaarverslag zijn verslag intern toezicht over 2024 geschreven. De reactie van het bestuur daarop is ook in dit hoofdstuk opgenomen.

Verantwoordingsorgaan

De verantwoordings- en medezeggenschapsfuncties zijn ondergebracht bij het verantwoordingsorgaan. Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid om een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het bestuursverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de raad van toezicht. Ook kan het verantwoordingsorgaan een oordeel geven over het door het bestuur uitgevoerde beleid en over beleidskeuzes voor de toekomst. Het bestuur stelt het verantwoordingsorgaan in de gelegenheid om zijn wettelijke bevoegdheid uit te oefenen om advies uit te brengen over specifiek benoemde onderwerpen, zoals het beloningsbeleid, de interne klachtenprocedure en het communicatiebeleid.

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit vijf leden: twee vertegenwoordigers van de werknemers, twee namens de werkgevers en één namens de pensioengerechtigden. De leden worden benoemd door het bestuur op voordracht van de werkgeversverenigingen en de werknemersorganisaties die betrokken zijn bij het pensioenfonds. De leden namens werknemers en pensioengerechtigden kunnen ook worden benoemd na verkiezing indien dit wordt verzocht door ten minste 500 deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Pensioenfonds Vervoer kan ook op eigen initiatief verkiezingen organiseren.

Het verantwoordingsorgaan hanteert een rooster van aan- en aftreden. VO-leden hebben zitting voor een periode van vier jaar en kunnen na afloop van deze termijn opnieuw voor eenzelfde periode worden benoemd. Benoeming voor een derde termijn van vier jaar is uitsluitend mogelijk indien het bestuur de aanleiding van deze derde termijn kan onderbouwen en de raad van toezicht informeert over deze onderbouwing.

In hoofdstuk 18 beschrijft het verantwoordingsorgaan zijn activiteiten in 2024. Dit hoofdstuk bevat tevens het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het beleid dat het bestuur in 2024 gevoerd heeft, inclusief een reactie van het bestuur daarop.

Sleutelfuncties

Pensioenfonds Vervoer heeft de volgende drie objectieve en onafhankelijke sleutelfuncties ingericht:

- De risicobeheerfunctie
- De actuariële functie
- De interne auditfunctie

De *risicobeheerfunctie* is verantwoordelijk voor een risicomanagementsysteem dat bestaat uit strategieën, methodes, processen en rapportageprocedures. Met dit systeem worden de risico's waaraan het pensioenfonds blootgesteld kan worden, onderkend, op individueel en geaggregeerd niveau. De houder van de risicobeheersleutelfunctie bij Pensioenfonds Vervoer is de Chief Risk Officer van het bestuursbureau. De houder van de risicobeheerfunctie rapporteert per kwartaal aan het bestuur op basis van vijf pijlers uit het integraal risicomangementbeleid. De activiteiten van de risicobeheerfunctie zijn nader beschreven in hoofdstuk 12 van dit bestuursverslag.

De risicobeheerfunctie heeft specifiek in het kader van de Wtp de volgende onderwerpen beoordeeld:

- Risico's voor het implementatieplan
- Datakwaliteit
- Invaren
- Compensatie
- Risicohouding
- Solidariteitsreserve
- Evenwichtigheid

De *actuariële functie* heeft een beoordelende en controlerende taak met betrekking tot de actuariële activiteiten van het pensioenfonds. De functie maakt deel uit van het interne beheersingssysteem van het pensioenfonds. De houder van de actuariële sleutelfunctie bij Pensioenfonds Vervoer is ook de certificerend actuaris van het fonds.

In 2024 heeft de actuariële functiehouder naast de reguliere aandachtsgebieden onder meer (extra) aandacht besteed aan:

- Datakwaliteit
- Evenwichtigheid van de solidariteitsreserve en van de totale transitie in het kader van de Wtp
- Plausibiliteitsbeoordeling in het kader van de Wtp
- Premiebeleid en andere voor de technische voorzieningen relevante ontwikkelingen en bestuursbesluiten

De *interne auditfunctie* evalueert onder meer of de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de integere en beheerste bedrijfsvoering, inclusief de uitbestede werkzaamheden, adequaat en doeltreffend zijn. De interne auditfunctie vormt het sluitstuk van alle waarborgen binnen het pensioenfonds wat betreft de beheerste en integere bedrijfsvoering.

Pensioenfonds Vervoer heeft de rol van sleutelfunctiehouder interne audit belegd bij een externe deskundige, die wordt 'geïnsourced' door het fonds. De interne auditsleutelfunctiehouder wordt ondersteund door een interne audit vervuller.

De interne auditwerkzaamheden zijn gebaseerd op een jaarlijks opgesteld interne auditplan dat rekening houdt met actuele ontwikkelingen en risico's. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van auditwerkzaamheden bij onze grootste uitbestedingspartijen. Tenslotte vinden ook 'multi-client audits'

plaats. Klanten van een uitbestedingspartij geven dan gezamenlijk opdracht tot het uitvoeren van een audit op een specifiek onderwerp dat speelt bij of ten aanzien van de betreffende uitbestedingspartij. De interne auditfunctie rapporteert zijn bevindingen periodiek aan het bestuur.

In 2024 zijn de onder meer de volgende, in het Internal Auditplan 2024 opgenomen, audits uitgevoerd of aangevangen:

- Opzet, bestaan en werking control framework
- Wtp - datakwaliteit
- Wtp - Evenwichtigheid van de totale transitie
- Review DORA Readiness (op fonds niveau)
- Plan van Aanpak partiële ERB
- DORA assessment bij TKP (multi client audit)
- Interne beheersing TKP (multi client audit)
- Wtp programma beheersing bij Achmea IM (multi client audit)

Bevindingen en aanbevelingen

De sleutelfunctiehouders rapporteren hun bevindingen en aanbevelingen schriftelijk aan het bestuur. De raad van toezicht ontvangt afschriften van de rapportages.

Vanzelfsprekend krijgen de bevindingen en aanbevelingen van de sleutelfuncties aandacht en vindt na afstemming met alle betrokken partijen de gewenste opvolging plaats.

In het theoretische geval dat het bestuur volgens een sleutelfunctiehouder geen passende corrigerende maatregelen zou treffen naar aanleiding van zijn rapportages en bevindingen, moet de sleutelfunctiehouder dit melden. In eerste instantie moet de functiehouder dit melden bij de voorzitter van het bestuur en de voorzitter van de raad van toezicht. Leiden de meldingen volgens de functiehouder nog steeds niet tot de benodigde maatregelen? Dan meldt de functiehouder dit bij DNB. Ook in 2024 is daarvan geen sprake geweest.

6 Bestuursbureau en uitbesteding

Uitbesteding

Het bestuur heeft een groot deel van de activiteiten van het pensioenfonds uitbesteed. Door middel van uitbesteding wordt beoogd bij te dragen aan een effectieve, efficiënte (kostenbewuste) en professionele bedrijfsvoering van het pensioenfonds. Vanuit strategisch oogpunt geeft uitbesteding het pensioenfonds toegang tot specialistische kennis en technieken die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de activiteiten van het pensioenfonds.

Door middel van uitbesteding wordt deze verantwoordelijkheid primair overgedragen aan een uitbestedingspartij. De eindverantwoordelijkheid blijft altijd bij het bestuur liggen. Het bestuursbureau ondersteunt het bestuur en is als 'spin in het web' betrokken bij alle processen van het pensioenfonds.

Pensioenfonds Vervoer beschikt over een 'Beleid Inkoop en Uitbesteding'. Dit beleid beschrijft onder andere hoe het pensioenfonds (toekomstige) activiteiten uitbesteedt. Denk hierbij aan het proces voor het selecteren en aanstellen van een uitbestedingspartij, de inrichting van de governance met de uitbestedingspartij, de monitoring en de evaluatie van een uitbestedingspartij. Uitbestedingspartijen worden geselecteerd op basis van ten minste kwaliteit, prijs, culturele fit, integriteit en continuïteit.

Uitbesteding betreft het door het pensioenfonds verlenen van een opdracht aan een derde tot het ten behoeve van het pensioenfonds verrichten van werkzaamheden die deel uitmaken van:

- Het uitoefenen van het bedrijf (kernactiviteiten); of
- De wezenlijke processen ter ondersteuning daarvan.

Uitbestedingspartijen kunnen zelf een deel van de activiteiten ook weer uitbesteden. Aan deze onderuitbesteding worden in beginsel dezelfde eisen gesteld als aan de primaire uitbesteding.

Het inkopen van producten of diensten, het inhuren van adviseurs of externe medewerkers en de inschakeling van financiële marktpartijen worden niet aangemerkt als uitbesteding. Het 'Beleid Inkoop en Uitbesteding' stelt ook eisen aan de selectie, monitoring en evaluatie van deze partijen.

Organisaties waaraan activiteiten zijn uitbesteed dienen voldoende waarborgen te bieden voor een beheerste en integere bedrijfsvoering. Het Beleid Inkoop en Uitbesteding beschrijft welke eisen van toepassing zijn per vorm van uitbesteding.

De verantwoordelijke lijnmanagers van het bestuursbureau monitoren de uitbestedingspartijen. Onder meer wordt beoordeeld of rapportages van uitbestedingspartijen juist, volledig en tijdig zijn. Het bestuursbureau rapporteert aan het bestuur over de uitkomst van de beoordeling en de afwikkeling van (openstaande) bevindingen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)

Pensioenfonds Vervoer beschikt over beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Dit staat los van het beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Een toelichting op MVB vindt u in hoofdstuk 11 Beleggingen.

Het MVO beleid beoogt om:

- Zichtbaar te maken hoe het pensioenfonds de pensioenregelingen op een maatschappelijk verantwoorde wijze uitvoert.
- Handvatten te geven bij het maken van keuzes ten aanzien van MVO vraagstukken en keuzes met MVO-elementen.

Het MVO beleid heeft betrekking op:

- de bestuursgremia
- het bestuursbureau
- de uitbestedingspartijen van het pensioenfonds

Binnen de bestuursgremia en het bestuursbureau wordt volop aandacht besteed aan:

- People:
Pensioenfonds Vervoer vindt het belangrijk dat medewerkers voldoening halen uit hun werk en zich optimaal kunnen ontplooiën in hun werk. Er wordt gezorgd voor veiligheid voor de medewerkers, maar ook voor richtlijnen om in voorkomende gevallen de juiste wegen te kunnen bewandelen.
- Planet:
Er is aandacht voor het zo min mogelijk belasten van het milieu.
- Profit:
Het pensioenfonds heeft geen winstoogmerk, maar streeft evenwichtige belangenbehartiging na voor de actieve en gewezen deelnemers en uitkeringsgerechtigden. De belangen van alle belanghebbenden zijn bepalend voor het handelen van het fonds.
- Het financieel resultaat van het pensioenfonds wordt, al naar gelang wat van toepassing is, toegevoegd of onttrokken aan de solvabiliteitsreserve. Daarmee komt het resultaat altijd volledig toe aan de deelnemers.

Pensioenfonds Vervoer stelt aan zijn uitbestedingspartijen als eis dat deze beschikken over een adequaat eigen MVO-beleid. Voor de wijze waarop de uitbestedingspartijen daar invulling aan geven verwijzen wij naar de websites van de betreffende organisaties.

7 Governance

7.1 CODE PENSIOENFONDSEN

Pensioenfonds Vervoer onderschrijft het belang van goed pensioenfondsbestuur. Sinds het verschijnen van de Code Pensioenfonds ('de Code') streeft het fonds ernaar om de daarin opgenomen normen toe te passen. De naleving van de Code vormt voor Pensioenfonds Vervoer een continu proces. Minimaal één keer per jaar, aan het einde of vlak na afloop van elk kalenderjaar, bespreekt elk fondsorgaan de status van de naleving van de Code. Met dit jaarverslag leggen we verantwoording af over de naleving van de Code Pensioenfonds 2024.

Waar het fonds afwijkt van de Code Pensioenfonds leggen we dat volgens het 'pas-toe-of-leg-uit'-principe expliciet uit in dit hoofdstuk.

Per 1 januari 2024 is de nieuwe Code Pensioenfonds van kracht, waarbij 2024 gold als een overgangsjaar. Pensioenfonds Vervoer heeft 2024 benut om de nieuwe normen te implementeren, voor zover deze niet al door het fonds werden toegepast. Het fonds heeft onder meer de statuten gewijzigd ten aanzien van de regeling voor de derde zittingstermijnen van leden van het bestuur en het verantwoordingsorgaan (VO). Eind 2024 stelde het bestuur vast dat de Code Pensioenfonds 2024 nagenoeg volledig bij Pensioenfonds Vervoer was geïmplementeerd, waarbij op onderdelen van enkele normen de implementatie in 2024 is gestart en deze in 2025 zal worden afgerond. Dit beschrijven we in deze paragraaf.

Voorkeur voor belanghebbenden

Een nieuwe norm in de Code Pensioenfonds is norm 4, die bepaalt dat een pensioenfonds zich dient te verdiepen in de voorkeuren van de bij het pensioenfonds betrokken belanghebbenden, deze voorkeuren betreft bij het bepalen van zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en daarover met de belanghebbenden in gesprek gaat. Dit is weliswaar een nieuwe norm in de Code, maar voor Pensioenfonds Vervoer levert dit geen nieuwe werkwijze op.

Zo leveren de gesprekken en werkgeversbijeenkomsten van de pensioenconsulenten sinds jaar en dag waardevolle inzichten op in de voorkeuren van belanghebbenden. In hoofdstuk 10 over communicatie lichten we dit nader toe.

Daarnaast voert Pensioenfonds Vervoer jaarlijks enquêtes uit onder werkgevers, deelnemers, gewezen deelnemers en (recent) gepensioneerden. Uit deze enquêtes is gebleken dat het draagvlak voor de pensioenregeling van het fonds onverminderd groot is ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit geldt ook voor het draagvlak voor maatschappelijk verantwoord beleggen.

In 2024 is de groep geënquêteerden, mede met het oog op de ontwikkeling van de nieuwe strategie, uitgebreid met andere pensioengerechtigden (zoals nabestaanden met een ingegaan partnerpensioen, arbeidsongeschikten en al langer gepensioneerden).

In de enquête zijn ook enkele waarden die het bestuur heeft geformuleerd voorgelegd. De uitkomsten laten zien dat de meeste deelnemers graag zelf invloed willen uitoefenen op het pensioen, maar niet tot in het extreme. Respondenten willen wel graag geïnformeerd worden over keuzes die het bestuur maakt. Oudere deelnemers stellen informatie vaker op prijs dan jongeren. Op de vraag of belanghebbenden willen meedenken met het fonds is neutraal gereageerd. Tot slot gaven respondenten desgevraagd aan dat Pensioenfonds Vervoer zich niet actiever of minder actief zou moeten opstellen in de media.

Pensioenfonds Vervoer betreft de uitkomsten van deze enquêtes, maar ook de inzichten die uit alle andere contacten met belanghebbende zijn verkregen bij de strategie (zie hoofdstuk 3) en het beleid van het fonds (zie de hoofdstukken 8 t/m 12).

Het bestuur heeft daarnaast eind 2024 een werkgroep ingesteld die zich zal buigen over de vraag welke structurele vorm van 'dialogoog' met belanghebbenden past bij Pensioenfonds Vervoer (norm 32 van de Code) én de voorkeuren van onze belanghebbenden en welke aanpassingen op de bestaande praktijk daarvoor wenselijk zijn.

Diversiteits- en inclusiebeleid

Pensioenfonds Vervoer beschikt over een diversiteitsbeleid, waarin is vastgelegd dat het bestuur zorgt voor diversiteit binnen haar organen voor wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit. Het bestuur zorgt bij elke aankomende vacature tijdig voor een opvolgingsplan. In dit plan beschrijft het fonds de gewenste samenstelling naar leeftijd en geslacht van het orgaan waarin de vacature zal ontstaan. Het diversiteitsbeleid beschrijft welke maatregelen in elk geval getroffen worden om bij de vacature behorende diversiteitswens te realiseren. Bij elke vacature bepaalt het bestuur concrete doelen die binnen haalbare termijnen bereikt kunnen worden, binnen de kaders van de statuten en reglementen van het fonds. In dat kader treft Pensioenfonds Vervoer diverse maatregelen om planmatig en weloverwogen te anticiperen op een goede opvolging in de fondsorganen.

In 2024 is gestart met de voorbereiding om het diversiteitsbeleid uit te breiden naar een Diversiteits- en Inclusiebeleid. Hierover zal begin 2025 verder worden gesproken in de fondsorganen, onder meer om te bepalen wat Pensioenfonds Vervoer ziet als voor het pensioenfonds relevante maatschappelijke aspecten voor diversiteit (waaronder in elk geval geslacht of genderidentiteit, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond), conform norm 34 van de Code Pensioenfonds 2024. Het bestuur meent dat hierbij ook goed naar de fondspopulatie gekeken moet worden en op welke wijze de belangen het beste vertegenwoordigd kunnen worden. Dit hangt onder meer samen met de inrichting van de structurele vorm van 'dialogoog' met belanghebbenden die past bij Pensioenfonds Vervoer (norm 32 van de Code). Ook dient diversiteit in genderidentiteit te worden toegevoegd aan het beleid.

Afgezien van het beleid is de bestaande praktijk bij de fondsorganen van Pensioenfonds Vervoer dat de leden een grote mate van diversiteit vertegenwoordigen en inbrengen. Alle fondsorganen voldoen aan de genderdiversiteit: er zijn zowel mannen als vrouwen lid. Het bestuur heeft daarnaast ook een lid dat jonger is dan 40 jaar. Het verantwoordingsorgaan voldoet eind 2024 niet aan deze norm van leeftijdsdiversiteit. Dit is een afwijking van norm 35 van de Code Pensioenfonds.

Omdat vrijwel alle leden van het VO worden benoemd op voordracht van de bij het fonds betrokken cao-partijen is de invloed van het fonds op de werving en selectie evenwel beperkt. Het fonds spreekt tijdig de diversiteitswens uit aan de voordragende partijen. Daarnaast zorgt het fonds ervoor dat vacatures zo vroeg mogelijk bij voordragende organisaties kenbaar zijn zodat meer tijd is een geschikte kandidaat (vanuit het perspectief van diversiteit) te werven.

Het is de betrokken voordragende organisaties, ondanks grote inspanningen, evenwel niet gelukt om voor het VO een kandidaat te werven die jonger is dan 40 jaar. Het fonds acht dit evenwel acceptabel en laat daarbij het belang van kennis van de aangesloten sectoren en affiniteit met pensioenen zwaarder wegen dan de leeftijdsnorm.

Bij een volgende vacature in het VO zal het bestuur de desbetreffende voordragende instantie wederom verzoeken te trachten een kandidaat, jonger dan 40 jaar, te werven en selecteren.

Het bestuur is van mening dat er in alle fondsorganen van Pensioenfonds Vervoer sprake is van een open cultuur waarin ruimte is voor verschillen in identiteit en perspectief. Het bestuur hecht grote waarde aan deze inclusieve omgeving. Dit is ook een onderwerp dat het bestuur, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan ter gelegenheid van de jaarlijkse collectieve zelfevaluaties bespreken en

evalueren.

Daarnaast tracht het bestuur, onder meer door te werken met een technisch voorzitter, de besluitvorming zodanig vorm te geven dat daarin actief gebruik gemaakt wordt van de verschillen en verschillende perspectieven.

Tot slot heeft Pensioenfonds Vervoer een stageplaats aangeboden aan een deelnemer van de PensioenLab Academy van de editie 2024/2025. Het fonds onderschrijft het belang van het aantrekken van jongeren in de pensioensector en draagt deze stichting een warm hart toe.

Vastleggen toezichtvisie raad van toezicht

De raad van toezicht (RvT) hanteert een eigen toezichtkader en heeft dit vastgelegd in het rapport intern toezicht dat de RvT jaarlijks opstelt. Dit beschrijft onder meer de doelstelling van het intern toezicht, de rol, rolinvulling en de werkwijze van de RvT en de interactie met het bestuur, het VO en de sleutelfunctiehouders. Aan het begin van elk jaar formuleert de RvT specifieke toezichtsthema's waarover de raad zich een oordeel wenst te vormen en waarover het in gesprek wil met bestuur en verantwoordingsorgaan.

De raad beschikte eind 2024 echter nog niet over een schriftelijke toezichtvisie in een separaat document (conform norm 18 van de Code), waarin deze elementen samenkomen en waarin ook vastgelegd is wat de RvT voor zijn taakuitoefening nodig heeft. Dit onderwerp is in 2024 een punt van aandacht van de raad van toezicht geweest en daarnaast expliciet besproken tijdens de collectieve zelfevaluatie van de RvT. Dit wordt begin 2025 afgerond. Verwezen wordt ook naar hoofdstuk 17.

7.2 NALEVING WET- EN REGELGEVING

Pensioenfonds Vervoer heeft ook in 2024 onverminderd aandacht besteed aan het onderwerp 'compliance', ofwel het voldoen aan wet- en regelgeving. Dit is een continu proces.

In de hoofdstukken 8 tot en met 12 van dit bestuursverslag vindt u informatie over de wijze waarop Pensioenfonds Vervoer invulling geeft aan de wet- en regelgeving op het gebied van pensioenbeheer, vermogensbeheer, risicomanagement en communicatie.

Ook in 2024 zijn aan Pensioenfonds Vervoer geen dwangsommen of boetes opgelegd. De toezichthouders De Nederlandsche Bank nv ('DNB') en/of de Stichting Autoriteit Financiële Markten ('AFM') hebben geen aanwijzingen aan het fonds gegeven en hebben geen bewindvoerder aangesteld of de bevoegdheidsuitoefening van fondsorganen gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

De bestuursrechtelijke procedure tussen Pensioenfonds Vervoer en de AFM over de vraag of de communicatie over het indexatiebesluit van juli 2022 voldoende evenwichtig is geweest, is in 2024 voortgezet en is nog onderhanden.

8 Algemene ontwikkelingen op pensioengebied

Toeslagverlening

Alle pensioenen zijn per 1 januari 2025 met 0,4% verhoogd. Dat is minder dan de ambitie om de pensioenen mee te laten stijgen met de loonontwikkeling. De gemiddelde loonontwikkeling in de cao's van de verschillende vervoerssectoren van 2 juli 2023 tot en met 1 juli 2024 bedroeg 5,78%. Iedereen met een pensioen bij Pensioenfonds Vervoer heeft in december 2024 of januari 2025 bericht ontvangen over de verhoging.

Pensioenfonds heeft gebruik gemaakt van een zogeheten overbruggingsplan. Dit mag alleen als vaststaat dat er overgegaan wordt naar het nieuwe pensioenstelsel. Dat hebben werkgevers- en werknemersorganisaties binnen de verschillende vervoerssectoren al eerder in 2023 besloten. In het overbruggingsplan is vastgelegd dat er alleen bij een dekkingsgraad boven de 110% nagedacht kan worden over een verhoging van de pensioenen. Bij die dekkingsgraad kan op een evenwichtige wijze de overstap naar de nieuwe pensioenregeling worden gemaakt. De dekkingsgraad stond gedurende 2024 veelal iets hoger dan 110%. Daarmee is besloten dat de pensioenen iets overhoogd konden worden.

Naast bovengenoemde voorwaardelijke toeslagverlening was er voor deelnemers die voor 2010 meededen aan de excedentregeling een onvoorwaardelijke toeslagverlening. Voor meer informatie daarover verwijzen we naar hoofdstuk 15 Financiële ontwikkelingen.

Deliveroo

De Hoge Raad heeft eind 2023 bepaald dat Deliveroo een vervoersbedrijf is. In 2024 heeft Deliveroo de persoonsgegevens en loongegevens aangeleverd van de bezorgers die voor Deliveroo werkten. De pensioenen zijn geadministreerd en de premie is door Deliveroo voldaan. Hiermee is deze langlopende zaak afgewikkeld.

Niet opgevraagde pensioenen

Pensioenfonds Vervoer doet er alles aan om opgebouwde pensioenen ook daadwerkelijk uit te kunnen keren aan de rechthebbenden. Allereerst door het zoveel als mogelijk vastleggen van juiste contactgegevens van deelnemers. Hiertoe wisselt Pensioenfonds Vervoer periodiek gegevens uit met diverse andere pensioenfonds, heeft het een rechtstreeks koppeling met de Basisregistratie Personen (BRP) en vraagt het werkgevers en deelnemers om e-mailadressen. Ondanks de vele brieven en e-mails die Pensioenfonds Vervoer verstuurt aan pensioengerechtigden blijft er een groep die bang is om het pensioen op te vragen. Bang om een belastingaanslag te krijgen of toeslagen te verliezen. Deze pensioengerechtigden worden gebeld. Maar er wordt ook langs de deur gegaan om uit te leggen dat het aanvragen van het pensioen onder de streep altijd gunstiger is dan het te laten liggen.

Pensioenfonds Rijn- en Binnenvaart kiest voor Pensioenfonds Vervoer

De verplichtstelling voor Pensioenfonds Rijn- en Binnenvaart is geëindigd op 31 december 2024. Pensioenfonds Rijn- en Binnenvaart heeft besloten om niet zelfstandig als gesloten pensioenfonds door te gaan en alle opgebouwde pensioenen (tot 1 januari 2025) en ingegane pensioenen over te dragen aan een andere pensioenuitvoerder per 1 januari 2025. Na een gedegen traject is gekozen voor Pensioenfonds Vervoer. De bedoeling is de overdracht op 1 oktober 2025 te laten plaatsvinden. De komende maanden worden de details van de overdracht door beide pensioenfonds uitgewerkt.

Vrijwillige aansluiting

Ondernemingen die zich met ander vervoer bezig houden dan over de weg kunnen zich vrijwillig bij Pensioenfonds Vervoer aansluiten. Voorwaarde is dat de onderneming zich niet bij een ander pensioenfonds verplicht moet aansluiten. Door het vervallen van de verplichtstelling van Pensioenfonds Rijn- en Binnenvaart per 1 januari 2025 kunnen hiermee ook ondernemingen in de sector Rijn- en Binnenvaart zich aansluiten bij Pensioenfonds Vervoer.

9 De pensioenregeling

De pensioenregeling van Pensioenfonds Vervoer is een uitkeringsovereenkomst in de zin van artikel 1 van de Pensioenwet. Een uitkeringsovereenkomst is een pensioenregeling waarbij afspraken zijn gemaakt over de hoogte van de pensioenuitkering.

De pensioenregeling van Pensioenfonds Vervoer is op dit moment nog een middelloonregeling. Het pensioen hangt af van het aantal jaren dat de deelnemer in dienst is bij een aangesloten werkgever en de hoogte van het gemiddelde salaris gedurende deze periode.

De toetredingsleeftijd is 18 jaar en de pensioenrichtleeftijd is 68 jaar. Deelnemers bepalen zelf wanneer zij hun pensioen daadwerkelijk laten ingaan. Op zijn vroegst kan een deelnemer het pensioen laten ingaan op zijn of haar 55e. Het opbouwpercentage is 1,788%. De franchise is voor alle sectoren (Goederenvervoer, Zorgvervoer en Taxi, Besloten Busvervoer en Orsima) op 1 januari 2025 vastgesteld op € 16.655 (2024: € 15.816).

Het maximaal pensioengevend salaris in de basisregeling voor alle sectoren bedraagt per 1 januari 2024 € 75.864 (2024: € 71.628). De looncomponenten van het pensioengevend loon verschillen per sector.

De verdeling van de premies tussen werkgever en werknemer is de laatste jaren niet gewijzigd. De premieverdeling staat in de volgende tabel:

Premieverdeling pensioenregeling in 2024

	Premie	Werkgeversdeel	Werknemersdeel
Goederenvervoer	30,00%	19,84%	10,16%
Besloten Busvervoer	30,00%	17,81%	12,19%
Taxivervoer	30,00%	17,75%	12,25%
Orsima	30,00%	18,00%	12,00%

Deelnemers in de sectoren Goederenvervoer en Besloten Busvervoer betalen daarnaast in 2025 0,8% (2024: 0,8%) van de pensioengrondslag voor een WIA-aanvulling bij arbeidsongeschiktheid. In beide sectoren geldt dat de premie voor deze WIA-aanvulling voor rekening komt van de werknemer.

Wet toekomst pensioenen

De Wet toekomst pensioenen is op 1 juli 2023 inwerking getreden. Cao-partijen en de pensioenfonds hebben volgens die wet tot 1 januari 2027 de tijd om een nieuwe pensioenregeling in te voeren. Deze einddatum wordt waarschijnlijk nog iets verruimd tot 1 januari 2028.

Sinds eind 2020 bereidt Pensioenfonds Vervoer zich in deelfases voor op de nieuwe pensioenregeling. Cao-partijen hebben met het op 17 juli 2023 vastgestelde transitieplan Pensioenfonds Vervoer verzocht om de bestaande pensioenrechten en aanspraken in te varen in het nieuwe pensioencontract (solidaire premieregeling) onder het nieuwe stelsel. Ook hebben ze het fonds verzocht om een compensatieregeling te bieden en deze te financieren vanuit het fondsvermogen.

Waar Pensioenfonds Vervoer streefde naar de inwerkingtreding van de nieuwe pensioenregeling op 1 juli 2025, heeft het bestuur in september 2024 besloten om deze beoogde transitiedatum los te laten. De redenen daarvoor waren dat een 'mid year transitie' in de uitvoering te veel risico's met zich mee bleek te brengen, en anderzijds dat het aantal opleveringen van processen van TKP te veel achter bleef bij de planning. Ook waren cao-partijen nog met elkaar in overleg over een nieuwe definitie van het pensioengevend loon. Voor de transitie naar de nieuwe pensioenregeling waarbij in de uitvoering gebruik wordt gemaakt van authentieke bronnen (de Loonaangifteketen) is het wenselijk dat sociale partners overeenstemming bereiken over een nieuwe, op het SV-loon gebaseerde definitie van 'pensioengevend loon'. Dit is noodzakelijk voor een beheerste uitvoering van de nieuwe pensioenregeling. Sociale partners zetten hun gesprekken hierover voort in 2025, waarbij Pensioenfonds Vervoer hen zoveel als mogelijk ondersteunt met informatie en onderzoek. Pensioenfonds Vervoer richt zich op een overstap op 1 januari 2027.

Sinds september 2023 bevindt Pensioenfonds Vervoer zich in de deelprojectfase waarin de opdrachtaanvaarding door het fonds en de voorbereiding op de implementatie van de nieuwe pensioenregeling dient plaats te vinden. Door middel van gefaseerde besluitvorming en deelbesluiten krijgt het implementatieplan steeds verder vorm. Het VO en de RvT zijn in 2024 op verschillende momenten om advies respectievelijk goedkeuring gevraagd door het bestuur ten aanzien van enkele bestuursbesluiten met het oog op de transitie.

Communicatieplan transitie

Op 15 december 2023 heeft het bestuur de adviesaanvraag aan het verantwoordingsorgaan (VO) over het communicatieplan gestuurd. Het VO heeft in twee werksessies het advies opgesteld. De definitieve vaststelling van het communicatieplan door het bestuur en het formuleren van de reactie van het bestuur op het advies van het VO heeft plaatsgevonden tijdens de bestuursvergadering van 15 februari 2024. Eind 2024 is het VO geïnformeerd over de update van het communicatieplan.

Solidariteitsreserve

Het bestuur heeft op 15 februari 2024, in het vervolg op het transitieplan, voorwaardelijk besloten over de solidariteitsreserve. Op 16 februari 2024 zijn het VO en de RvT om advies over respectievelijk goedkeuring van het voorwaardelijk besluit over de initiële vulling solidariteitsreserve uit het fondsvermogen verzocht. Het VO en de RvT zijn door middel van werksessies (waarin achtereenvolgens beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming plaatsvond) gekomen tot een voorlopig advies en een voorwaardelijke goedkeuring. Het fonds heeft sindsdien nog enkele nadere stappen gezet richting de definitieve besluitvorming, zoals nieuwe nettoprofijsberekeningen en baten-lastenanalyses bij verschillende dekkinggraden. Definitieve besluitvorming heeft op 24 oktober 2024 plaatsgevonden.

Risicohouding

Het bestuur heeft op 16 mei 2024 de risicohouding inclusief de daarbij behorende maatstaven vastgesteld, onder meer na het overleg met het VO en de RvT van 18 april 2024. Dat was nodig om te kunnen komen tot een nieuw beleggingsbeleid.

Voor het beleggingsbeleid is stil gestaan bij de inrichting van de beschermingsportefeuille en de rendementsportefeuille. Definitieve besluitvorming over de renteafdekking en het beleggingsbeleid vond plaats op 27 juni 2024. Voor de beleggingsportefeuille zijn de belangrijkste strategische keuzes afgerond. Daarna volgden nog veel andere, veelal operationele analyses en uitwerking.

Transitie-FTK en overbruggingsplan

Het bestuur besloot begin 2024 om gebruik te maken van het transitie-FTK. Het bestuur heeft op 30 mei jl. het overbruggingsplan vastgesteld, onder de voorwaarde van advies van het verantwoordingsorgaan over dit vaststellingsbesluit. Het verantwoordingsorgaan heeft op 5 juni 2024

het bestuur in positieve zin geadviseerd over de vaststelling van het overbruggingsplan, waarna definitieve vaststelling plaatsvond op 27 juni 2024. DNB heeft op 6 augustus 2024 ingestemd met het ingediende overbruggingsplan.

Datakwaliteit

In het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel heeft Pensioenfonds Vervoer een gestructureerd programma 'Datakwaliteit' doorlopen aan de hand van het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie. Het bestuur is, de drie sleutelfunctiehouders gehoord hebbende, op 30 mei 2024 tot het voorlopig oordeel gekomen dat de datakwaliteit voldoende is om in te varen naar de nieuwe Wtp-pensioenregeling.

Op 27 juni 2024 heeft het bestuur, met inachtneming van de benodigde 'Agreed upon procedure' (AUP)-rapportage van EY, besloten dat de datakwaliteit voldoende is om in te varen en het dossier Datakwaliteit voor te leggen aan DNB voor partiële beoordeling. Op 24 oktober 2024 heeft DNB het fonds schriftelijk bevestigd, vooruitlopend op de invaarmelding, geen opmerkingen ten aanzien van de borging en zekerstelling van de datakwaliteit vóór invaren te hebben. Daarmee is de aanpak voor de datakwaliteit goedgekeurd. Het doorvoeren van de correcties is conform planning verlopen. Hierna volgt de 'stay clean' fase.

Evenwichtigheid totale transitie

Het bestuur heeft op 12 september 2024 voorwaardelijk vastgesteld dat de effecten van de voorgenomen transitie niet tot onevenwichtig nadeel leiden voor deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden of pensioengerechtigden. Ook heeft het bestuur vastgesteld dat de bij het pensioenfonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, de pensioengerechtigden en de werkgevers zich door de transitie op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.

De drie sleutelfunctiehouders zijn vervolgens gevraagd om een definitieve opinie, het VO om advies en de RvT om goedkeuring. De (voorlopige) opinies van de drie sleutelfuncties zijn verkregen en besproken door het bestuur op 10 oktober 2024 en vervolgens aan het VO en de RvT gezonden.

Het VO heeft op 16 oktober 2024 zijn voorwaardelijke positief geformuleerde advies gegeven aan het bestuur over de evenwichtigheid van de totale transitie. De raad van toezicht heeft zijn voorwaardelijke goedkeuring op 19 december 2024 vastgesteld. Voor zowel het bestuursbesluit, als het advies van het VO en de goedkeuring door de RvT geldt de voorwaarde dat het ingevulde invaarsjabloon niet leidt tot andere inzichten.

Transitiemaatstaven en bandbreedtes bij de transitiedoelstellingen

In de tweede helft van 2024 bleek dat in het transitieplan de vereiste bandbreedtes bij de kwantitatieve maatstaven niet voldoende specifiek waren uitgewerkt. DNB gaf aan dat deze bandbreedtes van belang zijn voor de beoordeling in hoeverre de transitiedoelstellingen worden behaald. Omdat dit feitelijk een aanvulling is op het transitieplan zullen cao-partijen alsnog bandbreedtes bij de transitiemaatstaven moeten vaststellen in een addendum. Daarin zullen ook nog enkele andere zaken nog nader worden uitgewerkt, zoals een bovengrens aan de transitie-effecten, en een verduidelijking en uitbreiding van doelstellingen voor de solidariteitsreserve.

In informatiebijeenkomsten van Pensioenfonds Vervoer met de cao-partijen in november 2024 en februari 2025 is de noodzaak van dit addendum op het transitieplan toegelicht en onderkend. Naar verwachting wordt het addendum op het transitieplan begin 2025 door cao-partijen vastgesteld.

Nieuws en de voortgang van de implementatie van de nieuwe pensioenregeling is te volgen op de website van Pensioenfonds Vervoer. Ook kunnen geïnteresseerden zich inschrijven voor de nieuwsbrief met steeds het laatste nieuws over de nieuwe pensioenregeling, dekkingsgraden en de financiële gezondheid van het fonds. Dit kan via deze link: www.pfvervoer.nl/voorkeuren (inloggen met DigiD).

10 Communicatie

Website en MijnOmgeving

Meer en meer mensen weten de weg te vinden naar de website van Pensioenfonds Vervoer. Ook de MijnOmgeving wordt steeds vaker bezocht. Of dit nu is voor het aanmelden van iemand waarmee samen wordt gewoond, het doorgeven van communicatievoorkeuren, het inzien van een historisch overzicht van de pensioenopbouw, het vastleggen van een pensioenplan of het aanvragen van pensioen. In 2024 is het pensioen 7.603 keer via de MijnOmgeving aangevraagd. Dit is gemiddeld 21 keer per dag.

Voor anderstaligen biedt de website ondersteuning om documenten en webteksten eenvoudig te kunnen vertalen. We bieden deze uitleg in 6 talen (Engels, Duits, Frans, Pools, Turks en Spaans). De vertaling zelf kan in alle talen.

Onderzoek deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers

Ook in 2024 heeft Pensioenfonds Vervoer weer onderzoek gedaan onder actieve deelnemers, gewezen deelnemers, onlangs gepensioneerd en werkgevers. In 2024 ook voor het eerst onder nabestaanden met een ingegaan partnerpensioen, arbeidsongeschikten en al langer gepensioneerd. Bij dit onderzoek kijken we naar kennis, houding en gedrag ten aanzien van pensioen en Pensioenfonds Vervoer.

Conclusie is dat het vertrouwen in het pensioenfonds groot is. Er bestaan echter nog wel misverstanden over de pensioenleeftijd. Veel deelnemers denken dat het pensioen niet eerder in kan gaan dan de AOW-leeftijd of 68 jaar. Dit kan echter al vanaf 55 jaar als dit financieel haalbaar is. Ook weten niet alle deelnemers dat Pensioenfonds Vervoer een stichting is zonder winstoogmerk ('alles voor een goed pensioen'). En ook weet niet iedereen dat Pensioenfonds Vervoer pensioenconsulenten heeft voor kosteloze keuzebegeleiding. Ook blijft er enige twijfel over en onbekendheid met het nieuwe pensioenstelsel. Het geleerde uit het onderzoek wordt standaard jaarlijks gebruikt in de communicatiestrategie en jaarplan. De verkregen inzichten worden ook gebruikt voor het communicatieplan voor de transitie naar de nieuwe pensioenregeling.

Pensioenconsulenten

De consulenten worden onverminderd hoog gewaardeerd en zijn een belangrijk kanaal voor het informeren van deelnemers en het begeleiden van deelnemers bij het maken van passende keuzes. Dit kan met een videogesprek, telefonisch of fysiek op zes verschillende locaties door het land heen.

Evenementen en chauffeurscafédagen

Pensioenfonds Vervoer was ook in 2024 aanwezig op de Taxi Expo en het Truckstar festival. Daarnaast zijn er door het hele jaar heen chauffeurscafédagen bij verschillende truckstops. Voor werkgevers worden er pensioenworkshops gehouden.

11 Beleggingen

In dit hoofdstuk worden eerst de algemene ontwikkelingen op de financiële markten in kalenderjaar 2024 geschetst. De in deze paragraaf vermelde cijfers hebben niet specifiek betrekking op Pensioenfonds Vervoer.

Vervolgens worden de ontwikkelingen bij Pensioenfonds Vervoer beschreven. De in deze paragraaf opgenomen cijfers geven de rendementen van de beleggingsportefeuille van Pensioenfonds Vervoer weer.

11.1 ALGEMENE ONTWIKKELINGEN

Financiële markten

Inleiding

Terugblik 2024

Politiek tumult en voortdurende conflicten in Oekraïne en Midden-Oosten

2024 was politiek gezien een veelbewogen jaar. In de Verenigde Staten maakte Donald Trump een onverwacht sterke comeback. Hij won niet alleen de presidentsverkiezingen, maar de Republikeinen behaalden ook de meerderheid in zowel de Senaat als het Huis van Afgevaardigden. In Frankrijk en Duitsland viel de regering. De oorlog in Oekraïne ging zijn derde jaar in. In het Midden-Oosten viel Israël Libanon binnen om Hezbollah uit te schakelen en ondertussen ging de strijd tegen Hamas in de Gazastrook voort.

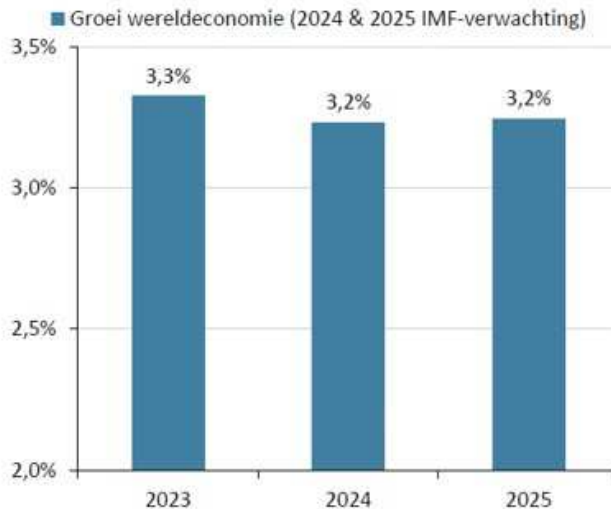
Centrale banken zetten eerste stappen om beleid te verruimen

De inflatie lijkt grotendeels onder controle. De jaar-op-jaar-inflatie in de Verenigde Staten en de eurozone ligt in de buurt van de doelstelling van de centrale banken. De kerninflatie is wel nog te hoog. Toch was de inflatiedaling reden voor centrale banken om het monetaire beleid te versoepelen. Zowel de Fed als de ECB verlaagden de beleidsrentes. De Amerikaanse beleidsrente werd met 100 basispunten verlaagd naar de bandbreedte van 4,25% tot 4,5%. In de eurozone verlaagde de ECB de depositorente in 2024 in vier stappen van 4% naar 3%.

2024 gaat de boeken in als een goed beleggingsjaar, vooral voor Amerikaanse aandelen

De Amerikaanse economie wist in 2024 positief te verrassen. Ondanks de opgelopen kapitaalmarktrentes zorgden de aanhoudende groei in de technologiesector, de hoge overheidsuitgaven en de Amerikaanse consument ervoor dat de economische groei op peil bleef. Dit stond in scherp contrast met de eurozone en China. In de eurozone stond de economische groei onder druk. Vooral de maakindustrie had het moeilijk. Door toenemende concurrentie uit China had onder andere de belangrijke Duitse auto-industrie het lastig. Ook China bleef economisch kwakkelend. De Chinese autoriteiten hebben stimulerende maatregelen aangekondigd om de economie uit het slop te trekken. De schatting voor de wereldwijde economische groei over 2024 komt uit op 3,2%.

Overall creëerden de robuuste Amerikaanse economie, de monetaire versoepeling en de AI-ontwikkelingen een positieve omgeving voor risicovolle beleggingen. Ook de verkiezingswinst van Trump pakte positief uit voor de aandelenmarkten. Het beeld op de obligatiemarkten was gemengd. Maar de meeste beleggingscategorieën noteerden een positief totaalrendement.

PLAAT: BBP GROEI WERELDECONOMIE

Bron: Bloomberg, Achmea IM

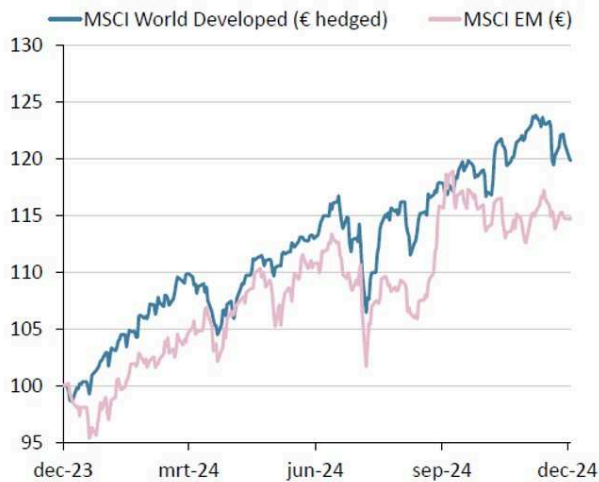
Wereldwijde aandelenmarkten worden gestuwd door de 'Magnificent Seven'

De wereldwijde aandelenmarkten sloten het jaar af met een winst van 20% (hedged naar euro). De stijging werd wederom gedreven door de 'Magnificent Seven', een zevental Amerikaanse megacap aandelen (grote bedrijven te weten Apple, Microsoft, Alphabet, Amazon, Nvidia, Meta, Tesla). Het merendeel van deze bedrijven zag de winstgevendheid sterk stijgen. Daarnaast hebben ze een dominante positie in de AI-revolutie. De concentratie binnen de aandelenmarkten van de 'Magnificent Seven' nam in 2024 verder toe. Onder andere door de relatief sterke performance ten opzichte van andere aandelenregio's steeg het gewicht van de Verenigde Staten binnen de MSCI World Index tot boven de 70%. Dat is een historisch hoog niveau. In de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw schommelde dit nog tussen de 40% en 50%. Sinds de financiële crisis van 2008 doet de Amerikaanse aandelenmarkt het echter structureel beter dan de andere regio's. En ook afgelopen jaar was dat het geval. Amerikaanse aandelen (MSCI US) noteerden een rendement in euro van 30%, tegen 10% voor de overige ontwikkelde landen (MSCI World ex US) en 15% voor de opkomende markten (MSCI Emerging Markets).

AI stuwt ook aandelen opkomende markten

Ook bij opkomende markten was de ontwikkeling van AI de belangrijkste factor in het rendement. Bijna de helft van het rendement van opkomende markten kwam op het conto van één bedrijf: de Taiwanese chipmaker TSMC. Een andere significante positieve bijdrage kwam van Chinese aandelen. Door de aankondiging van Chinese steunmaatregelen eind september stegen deze aandelen sterk. In lokale valuta staan Chinese aandelen echter nog ruim onder de niveaus die voor het uitbreken van de coronapandemie werden genoteerd.

De laatste significante bijdrage aan het totaalrendement van aandelen opkomende markten kwam van Indiase aandelen (India is 18% in de benchmark, rendement in de benchmark was 14% in lokale valuta). Het land met de meeste inwoners ter wereld timmert economisch al enkele jaren aan de weg. Zuid-Koreaanse aandelen en Latijns Amerikaanse aandelen droegen negatief bij aan het rendement van opkomende markten.

GRAFIEK: AANDELENMARKTEN

Bron: Bloomberg, Achmea IM

Niet-beursgenoteerd vastgoed presteerde positief in 2024

Nadat de gestegen rente en de hogere overdrachtsbelasting in 2023 leidden tot stevige afwaarderingen op niet-beursgenoteerd vastgoed, was 2024 een jaar van stabilisatie. De vraag naar (huur)woningen blijft onverminderd hoog terwijl het aanbod wordt afgeremd door hoge bouwkosten, lange procedures en een beperkte beschikbaarheid van mensen en middelen. Daarnaast is in 2024 een record aantal huurwoningen individueel verkocht aan een bewoner/eigenaar waarmee deze woningen van de huurmarkt verdwenen. Deze mismatch tussen vraag en aanbod leidt voor woningfondsen tot hoge bezettingsgraden en stabiele huurinkomsten. Gedurende 2024 herstelden de waardes van beleggershuurwoningen, na de stevige afwaarderingen in 2022 en 2023. Het waardeherstel werd grotendeels veroorzaakt door sterk stijgende huizenprijzen in het koopsegment. Daarnaast daalden de risico's waar beleggers zich mee geconfronteerd zagen. Zo werd voorgenomen wetgeving aangenomen en verstrekte de Hoge Raad duidelijkheid in een belangrijke rechtszaak over de jaarlijkse huurverhogingssystematiek. Onderdeel van de nieuwe wetgeving is de introductie van een gereguleerd middensegment: huurwoningen boven de sociale huurgrens waarvoor nu ook een wettelijk maximum huurprijs geldt. Daarnaast werd de jaarlijkse huurstijging verder aan banden gelegd.

In de winkelmarkt zet de trend van consolidatie zich steeds verder voort. Steeds minder steden weten het winkelend publiek aan zich te binden, en binnen deze steden worden de winkelgebieden kleiner en diverser wat leidt tot leegstand. In goede winkelstraten en winkelcentra liggen de bezoekersaantallen alweer hoger dan voor de coronaperiode. Daardoor stijgen ook de huren voor de beste winkelunits weer, al liggen deze vaak nog wel lager dan de oude contractuur. Hoewel de faillissementen het nieuws domineerden, openden verschillende ketens nieuwe vestigingen. Daardoor werden winkelruimtes op de beste locaties vaak weer snel aan nieuwe partijen verhuurd.

Europese staatsobligaties onder druk door economische malaise

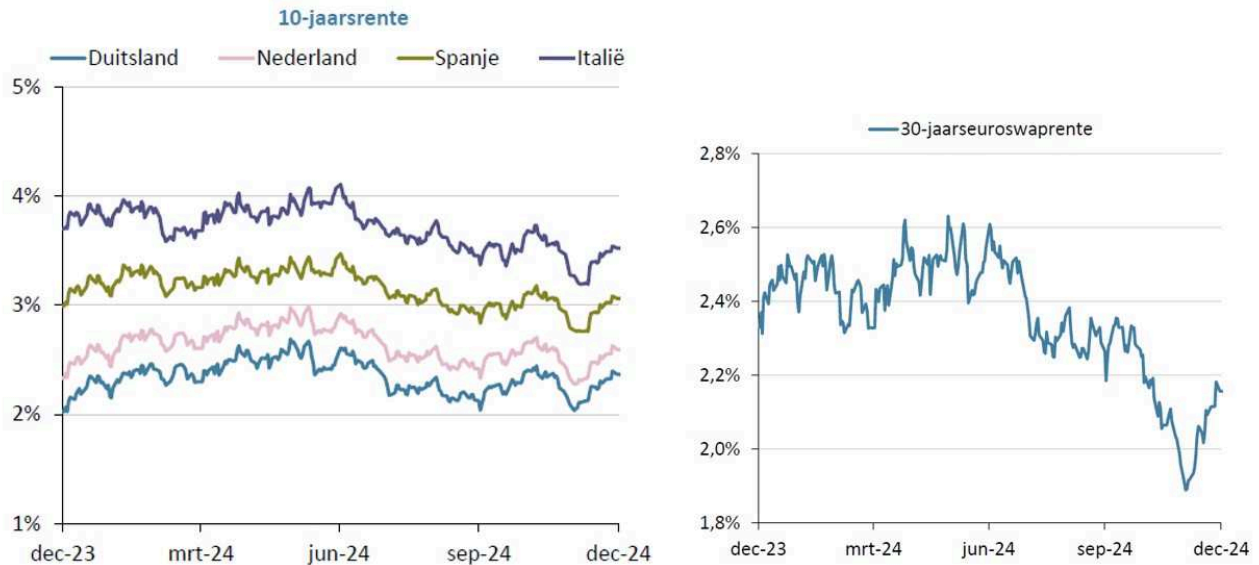
Op de euro-obligatiemarkten stond vooral Frankrijk in de belangstelling. Helaas niet op een positieve manier. Het gaat al langere tijd niet zo goed met Frankrijk. De economische groei valt al jaren tegen en het land kampt met hoge structurele begrotingstekorten. De tekorten zijn sinds de coronacrisis zo hoog dat de staatsschuld is gestegen tot boven de 110% van het bruto binnenlands product (bbp). Daarnaast creëerde de Franse president Macron politieke chaos door onverwachts nieuwe verkiezingen uit te schrijven, die vervolgens werden verloren door de traditionele middenpartijen. Het vertrouwen in de Franse kredietwaardigheid kreeg hierdoor een deuk. Het totaalrendement op Franse staatsobligaties was in 2024 negatief door de oplopende risico-opslag. Dit terwijl het totaalrendement van staatsobligaties van de andere eurolanden wel positief was.

Maar ook in Duitsland ging het niet goed. Het Duitse groeimodel is vastgelopen en de Duitse industrie

zit in een diepe malaise. De Duitsers blijven echter zuinig en de schuldquote is gedaald tot onder de 65% van het bbp. De Duitse 10-jaarsrente steeg gedurende 2024 met ongeveer 30 basispunten naar 2,3%. Per saldo was het totaalrendement van Duitse staatsobligaties licht positief. Het totaalrendement van de perifere landen Spanje en Italië was hoger door de hogere rentes in die landen.

In 2024 bewoog de 30 jaars swaprente lange tijd tussen de 2,2% en 2,6%, waarbij de ondergrens in de zomer steeds dichterbij werd. In de laatste maanden van het jaar was de rente veel volatieler, getuige een sterke daling in november tot beneden de 2%. In de laatste weken van 2024 herstelde de rente weer enigszins, om net onder de 2,2% te sluiten.

GRAFIEKEN: 10 JAARS RENTE STAATSOBLIGATIES EUROPESE LANDEN EN 30 JAARS EUROSWARENTE

Bron: Bloomberg, Achmea IM

Kredietobligaties hoger door daling van de risico-opslagen

Kredietwaardige niet-staatsobligaties (investment grade credits) en highyieldobligaties (non-investment grade credits) profiteerden in 2024 van de daling van de risico-opslagen (de extra vergoeding boven de risicovrije staatleningen rente). Vooral de risicovollere segmenten deden het goed. Zo daalde de risico-opslag op wereldwijde highyieldobligaties van 4,2% naar 3,3%. Daarmee ligt de risico-opslag op het niveau dat we voor het laatst in 2007 en 2018 zagen. Door de aanhoudende daling van de risico-opslag lieten highyieldobligaties een hoog totaalrendement zien (bijna 9% hedged naar Euro).

Obligaties opkomende landen in de plus

De daling van de risico-opslag bleef niet beperkt tot de highyieldmarkt. Ook bij obligaties uit de opkomende landen in harde valuta (EMD HC) was sprake van dalende risico-opslagen. Zo noteerde EMD HC bijna 5% hoger (hedged naar euro). De risico-opslagen liggen nu wel op dermate lage niveaus dat ze nog maar weinig ruimte bieden voor het opvangen van kredietverliezen. EMD obligaties in lokale valuta (EMD LC) noteerden eveneens hoger (circa 4% in euro). Dit kwam vooral door de obligatiecomponent en dus niet door de blootstelling naar de valuta's van die landen.

Amerikaanse dollar was king in 2024

Op de valutamarkten kroonde de Amerikaanse dollar zich tot de onbetwiste winnaar van 2024. De Amerikaanse munt steeg ten opzichte van alle andere grote valuta's. De Amerikaanse dollar noteerde ultimo 2024 op \$1,035 ten opzichte van de euro. Dat betekent dat de euro in een jaar tijd ruim 6% in waarde is gedaald ten opzichte van de Amerikaanse dollar. Door de sterke Amerikaanse economie verwachten markten dat de Amerikaanse rente minder snel zal dalen dan de Europese tegenhanger.

Dat maakt een investering in Amerikaanse dollar aantrekkelijk. Een andere grote verliezer ten opzichte van de dollar was de Japanse yen die ruim 10% van zijn waarde verloor. Ten opzichte van de euro verloor de Japanse yen ruim 4%. De Britse pond steeg bijna 5% ten opzichte van de euro.

11.2 PENSIOENFONDS VERVOER

Beleggingsbeleid

In 2024 is verder invulling gegeven aan het Meerjaren Strategisch Beleggingsbeleid 2021-2025 (MSB 2025). Dat vertaalde zich in een verdere toename van de allocatie naar niet-beursgenoteerd vastgoed en naar impact investing. Binnen de impactportefeuille is Pensioenfonds Vervoer nu onder meer belegd in 11 Europese projecten in de energietransitie.

Binnen de aandelenportefeuille hebben diverse analyses ertoe geleid dat de portefeuille geleidelijk naar een regioverdeling volgens marktkapitalisatie gaat bewegen.

Net als in 2023, is er ook in 2024 veel aandacht besteed aan de Wet toekomst pensioenen. Daarbij is onder meer aandacht besteed aan de invulling en aansturing van de portefeuille.

Rendement in 2024

Onderstaande tabel geeft per beleggingscategorie een overzicht van de behaalde bruto rendementen, de bijbehorende normrendementen en de (bijdrage aan de) performance. Omdat de rendementen gedurende het gehele jaar ontstaan, zijn deze afgezet tegen de gemiddelde allocatie van het vermogen.

Bruto rendementen per beleggingscategorie

	Gemiddelde allocatie x € 1 miljoen	Gemiddelde allocatie in %	Portefeuille rendement in %	Benchmark rendement in %	Out- performance in %	Bijdrage aan rendement in %
Aandelen	11.452	33,8	20,8	22,0	-1,2	6,6
Vastrentende beleggingen	12.267	36,3	8,7	7,6	1,2	3,2
Vastgoed	1.977	5,8	7,1	8,5	-1,4	0,4
Totaal exclusief afdekking	25.696	75,9	13,7	13,7	0,0	10,2
Valuta afdekking	-1	0,0	-1,8	-1,8	0,0	-1,8
Rente afdekking	8.148	24,1	3,4	3,4	0,0	0,8
Totaal portefeuille	33.841	100,0	9,2	9,2	0,0	9,2

In 2024 heeft de beleggingsportefeuille een bruto rendement van 9,2% opgeleverd. Alle beleggingscategorieën droegen bij aan het positieve resultaat. Vooral aandelen behaalden een hoog rendement van ruim 20%. Daarnaast hebben vastrentende waarden een bijdrage van ruim 8% geleverd. De bijdrage van de afdekking van het valutarisico aan het totaalrendement was -1,8%-punten. Dit werd veroorzaakt door de 6% stijging van de Amerikaanse dollar versus de euro. Het rendement van het portefeuilleonderdeel dat de renteafdekking verzorgt was 3,4%.

Conform het beleggingsbeleid van Pensioenfonds Vervoer staan in deze tabel onder vastrentende waarden alleen de obligaties die géén deel uitmaken van de rente overlay- en onderpand portefeuille (ROOP). Deze ROOP wordt gevormd door staatsobligaties en rente derivaten. De in de ROOP

opgenomen staatsobligaties staan in deze tabel gerubriceerd onder de rente afdekking. Dit in tegenstelling tot verderop in de Jaarrekening. Daar staan alle obligaties gerubriceerd onder de vastrentende waarden.

Alle cijfers in bovenstaande tabel zijn bruto, dat wil zeggen: voor aftrek van kosten. Het netto rendement, na aftrek van vermogensbeheerkosten, bedraagt 8,9% op totaalniveau. Onderstaande tabel toont de rendementen na aftrek van de vermogensbeheerkosten.

Netto rendementen per beleggingscategorie

	Gemiddelde allocatie x € 1 miljoen	Gemiddelde allocatie in %	Portefeuille rendement in %	Benchmark rendement in %	Out- performance in %	Bijdrage aan rendement in %
Aandelen	11.452	33,8	20,5	22,0	-1,5	6,5
Vastrentende beleggingen	12.267	36,3	8,4	7,6	0,9	3,1
Vastgoed	1.977	5,8	6,7	8,5	-1,8	0,4
Totaal exclusief afdekking	25.696	75,9	13,4	13,7	-0,3	10,0
Valuta afdekking	-1	0,0	-1,8	-1,8	0,0	-1,8
Rente afdekking	8.148	24,1	3,4	3,4	0,0	0,7
Totaal portefeuille	33.841	100,0	8,9	9,2	-0,3	8,9

Verantwoord beleggen

In 2024 heeft Pensioenfonds Vervoer verdere stappen gezet in het ontwikkelen en implementeren van het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) beleid. Daarnaast is in 2024 het MVB-beleid geactualiseerd. Graag verwijzen we u naar het volledige MVB-beleid op onze website. U treft daar ook de MVB-halfjaarverslagen aan.

Themabepaling

In het MVB-beleid richt Pensioenfonds Vervoer zich op een aantal specifieke thema's. Deze zijn mede gebaseerd op de uitkomsten van een deelnemersonderzoek. Naast de bestaande thema's werknemersrechten en CO2/klimaatverandering is in 2023 het thema milieu toegevoegd. Het thema milieu omvat biodiversiteit, water en afval. De uitwerking van het thema water is in 2024 opgenomen in het MVB-beleid.

Draagvlak voor MVB-beleid

In het deelnemersonderzoek van 2024 zijn diverse vragen over de voorkeuren van deelnemers rondom duurzaamheid gesteld. De uitkomsten uit dit onderzoek zijn aanleiding om in 2025 nader te onderzoeken wat dit betekent voor het MVB-beleid. Dat gaat onder meer over de vraag in welke mate deelnemers duidelijke voorkeuren hebben omtrent beleggen in energie en fossiele brandstoffen. Uiteraard proberen we zo veel mogelijk rekening te houden met deze voorkeuren in ons beleid.

Uitsluitingen

Pensioenfonds Vervoer publiceert elk half jaar de uitsluitingslijst op zijn website. In 2024 is gestart met het verder uitbreiden van de uitsluitingsgrond controversiële wapens. Naast nucleaire, biologische en chemische wapens, landmijnen en clustermunition is per begin 2024 ook witte fosfor toegevoegd aan de uitsluitingslijst.

ESG-integratie

Met ESG-integratie wordt bedoeld het meenemen van ESG (environmental, social & governance)-aspecten in het beleggingsproces. Pensioenfonds Vervoer bevrageert al zijn vermogensbeheerders over de wijze waarop zij ESG-integratie beoefenen en spoort hen aan om hierin verdere stappen te zetten. Een van de onderwerpen die wordt meegenomen bij ESG-integratie betreft CO₂-reductie van de beleggingsportefeuilles. Pensioenfonds Vervoer spoort de vermogensbeheerders aan werk te maken van CO₂-reductie en legt de afspraken hieromtrent vast in de contracten met de vermogensbeheerders.

Pensioenfonds Vervoer heeft de PRI (Principles for Responsible Investments)-rapportages van de 23 vermogensbeheerder opgevraagd en geanalyseerd. De analyse is toegespitst op de volgende onderwerpen:

1. Ondertekening van de PRI door de vermogensbeheerder
2. Beoordeling van Strategy, Policy & Governance van de vermogensbeheerder
3. Beoordeling van de relevante beleggingsstrategieën van de vermogensbeheerder die gevoerd worden voor Pensioenfonds Vervoer.

Op een enkele na hebben alle vermogensbeheerders van Pensioenfonds Vervoer op alle drie de beoordelingscriteria een goede beoordeling. Slechts twee beleggingsstrategieën presteren onder de mediaan van de referentiegroep. Dit betreft echter passieve aandelenstrategieën waar weinig beweegruiimte is. Ook op deze mandaten passen wij ons eigen uitsluitingsbeleid, stembeleid en engagementbeleid toe. Dit betekent dat de feitelijke ESG-kenmerken van deze mandaten beter zijn dan de score van de PRI impliceert.

Screening van de beleggingsportefeuilles

Pensioenfonds Vervoer laat zijn beleggingsportefeuilles periodiek screenen. Uit de screening volgt of de ondernemingen waarin wordt belegd niet in overtreding zijn met internationale normen en standaarden, zoals verwoord in de UN Global Compact en/of de OESO-richtlijnen. Hierbij wordt gekeken naar impact van het gedrag van de onderneming op de samenleving en/of milieu en de ernst, schaal en onomkeerbaarheid van de schending. Naar aanleiding van de bevindingen neemt Pensioenfonds Vervoer actie wanneer nodig. Bijvoorbeeld door het uitsluiten van een onderneming of het starten van een dialoog met een onderneming.

Dialoog met het management van ondernemingen (engagement)

Pensioenfonds Vervoer heeft twee engagement programma's die complementair zijn: het normatieve engagement programma en het thematische engagement programma. Binnen het normatieve engagement programma wordt gesproken met ondernemingen die normen op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu of anticorruptie schenden, dan wel dreigen te schenden. Het doel van de dialoog is dat de onderneming de schending opheft en maatregelen treft, zodat een schending in de toekomst niet meer plaatsvindt. Bijvoorbeeld door het wijzigen van beleid en procedures bij de ondernemingen. Per eind 2024 zijn er binnen het normatieve engagement programma 148 (in 2023: 156) lopende dialogen met ondernemingen. Met deze ondernemingen wordt gesproken over één of meerdere normschendingen (met een aantal ondernemingen worden meerdere dialogen gevoerd over verschillende thema's). Zo worden 44 dialogen gevoerd op het gebied van mensenrechten, 52 over schendingen van arbeidsnormen, 42 over milieuschendingen en 10 over corruptie. In 2024 zijn 13 dialogen afgerond.

Naast het normatieve engagement programma neemt Pensioenfonds Vervoer deel aan het thematisch engagementprogramma, waarin tien sociale en milieuthema's zijn opgenomen: Klimaatadaptatie en water, Arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen, Reductie CO₂ uitstoot, Klimaat en Transport 2, Afbouw plastic in verpakking van consumentengoederen, Mensenrechten en Governance, Reductie CO₂ uitstoot PLUS, Kleding en circulariteit, Access to Healthcare, Goede Voeding en Nature Action.

De volgende thema's zijn afgerond: Arbeidsomstandigheden in de voedingsmiddelenketen, Klimaatadaptatie en water en Klimaat en transport. In totaal wordt de dialoog gevoerd met 87 (2023: 89) ondernemingen. In 2024 zijn 20 dialogen afgerond.

Collectieve initiatieven

Pensioenfonds Vervoer heeft in 2024 besloten om op een structurele manier deel te nemen aan collectieve initiatieven die gerelateerd zijn aan maatschappelijk verantwoord beleggen. Onder collectieve initiatieven verstaan wij het ondertekenen van investor statements en het deelnemen aan collectieve engagements. Vanaf het vierde kwartaal is hier invulling aan gegeven en heeft Pensioenfonds Vervoer één investor statement ondertekend. De periodieke rapportage over het ondertekenen van investor statements en collectieve engagements vindt plaats in het MVB halfjaarverslag.

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

In 2024 heeft Pensioenfonds Vervoer op 1.903 aandeelhoudersvergaderingen gestemd. De aandeelhoudersvergaderingen vonden wereldwijd plaats. Pensioenfonds Vervoer stemde op circa 16% van de agendapunten tegen het management. Dit betrof veelal de volgende onderwerpen: benoeming van bestuurders van ondernemingen (niet onafhankelijk waar dit wel geëist of gewenst is) en beloningsbeleid (excessief, ontbrekende link met prestatiecriteria, of niet transparant genoeg).

Pensioenfonds Vervoer voert een eigen stembeleid. Het pensioenfonds maakt bij het uitoefenen van de stemrechten mede gebruik van stemanalyses en stemadviezen van Institutional Shareholder Services. Op onze website van Pensioenfonds Vervoer treft u van elk kwartaal een stemrapportage aan.

Doelinvesteringen

Doelinvesteringen zijn investeringen die een aannemelijk positieve bijdrage kunnen leveren aan het verwezenlijken van bepaalde doelen, zoals bijvoorbeeld de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties.

Pensioenfonds Vervoer heeft verschillende doelinvesteringen opgenomen in de beleggingsportefeuille. Pensioenfonds Vervoer belegt onder andere in green bonds, een klimaatfonds en een fonds dat leningen verschaft aan financiële instellingen in opkomende- en ontwikkelingslanden. Door middel van de beleggingen wordt naast een aantrekkelijk risico-rendementsprofiel ook een positieve SDG-impact nagestreefd. De focus ligt op schone energie, duurzame industrie, betaalbare woningen en duurzame voedselvoorziening.

Externe beoordelingen

De Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) beoordeelt elk jaar de 50 grootste pensioenfondsen van Nederland op het gebied van duurzaamheid. De benchmark van 2024 introduceerde een herziene methodologie. De resultaten zijn dan ook niet vergelijkbaar met voorgaande jaren. Er kunnen geen conclusies worden getrokken uit een fonds dat is gedaald of gestegen op de lijst. De VBDO kondigde verder aan dat de benchmark voortaan niet jaarlijks, maar tweejaarlijks wordt uitgevraagd. Pensioenfonds Vervoer komt in de nieuwe benchmark op de 24e plaats.

Pensioenfonds Vervoer is ondertekenaar van de Principles for Responsible Investment (PRI). Ondertekenaars van de PRI worden tweejaarlijks getoetst op de kwaliteit, reikwijdte en toepassing van deze principes. In 2024 heeft geen toetsing voor Pensioenfonds Vervoer plaatsgevonden. In 2023 werd het Pensioenfonds op de 6 getoetste deelgebieden beoordeeld met vier van de vijf sterren. Daarmee presteert Pensioenfonds Vervoer ruim boven de PRI-mediaan.

Duurzaamheidswetgeving EU

Omdat wij rekening houden met duurzaamheidsaspecten in ons beleggingsbeleid betekent dit dat ons fonds onder artikel 8 van de SFDR valt. Over 2024 voldeed 85,2% van de beleggingsportefeuille aan de volgende E/S kenmerken (*E/S kenmerken zijn opgenomen in precontractuele en periodieke informatie*):

- ESG-integratie;
- CO2-reductie;
- Uitsluitingsbeleid;
- Doelinvestering duurzame aandelen.

De indicatoren waarmee wij dit meten zijn over 2024 verbeterd. Een volledige toelichting is opgenomen in de verplichte rapportage. De verplichte rapportage treft u aan als bijlage bij dit jaarverslag.

Ontwikkeling van de z-scores en de performancetoets

De performancetoets geeft een indicatie van de mate waarin het beleggingsrendement van het pensioenfonds overeenkomt met het rendement van referenties uit de markt (benchmarks). Als de performancetoets onder minus 1,28 uitkomt, staat het aangesloten bedrijven vrij om, met inachtneming van een aantal andere randvoorwaarden, een alternatief te zoeken voor de uitvoering van de verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsieregeling.

De performancetoets wordt berekend op basis van de z-scores van vijf opeenvolgende jaren. De toetswaarde is de som van de z-scores gedeeld door de wortel van 5. De z-score geeft per jaar de afwijking aan van het door het pensioenfonds behaalde rendement ten opzichte van dat van de vooraf bepaalde normportefeuille, waarbij gecorrigeerd wordt voor kosten en risico.

In onderstaande tabel treft u een overzicht van de z-scores en toetswaarden aan over de afgelopen 5 jaar / 5-jaarsperioden.

Ontwikkeling van de z-scores en de performancetoets

Jaar	Z-score	Periode	Toetswaarde
2024	-0,13	2020-2024	-0,10
2023	-0,30	2019-2023	0,14
2022	-0,22	2018-2022	0,16
2021	0,09	2017-2021	0,53
2020	0,32	2016-2020	0,59

De z-score voor het jaar 2024 is minus 0,13. Pensioenfonds Vervoer behaalde over de periode 2020-2024 een toetswaarde van minus 0,10 voor de uitvoering van de beleggingen. Dit is groter dan het vereiste minimum van minus 1,28. Pensioenfonds Vervoer is daarmee geslaagd voor de performancetoets.

Overigens wordt veelal een 'presentatiecorrectie' gehanteerd, waarbij 1,28 bij de uitkomst en de norm van de performancetoets wordt opgeteld. De vereiste ondergrens van de performancetoets bedraagt dan nul. Op die wijze gemeten bedraagt de uitkomst van de performancetoets over 2020-2024: plus 1,18.

12 Risicomanagement

Beleid integraal risicomanagement

Risicomanagement maakt integraal onderdeel uit van de beheerste en integere bedrijfsvoering van Pensioenfonds Vervoer. Het pensioenfonds baseert het integraal risicomanagementbeleid op de eerste plaats op het COSO-ERM raamwerk. Het COSO-ERM raamwerk helpt het pensioenfonds bij het beoordelen en verbeteren van het interne beheersingssysteem. Daarnaast baseert het pensioenfonds zich onder meer op het Three Lines Model, toezichthouderuitingen en IORP II.

In het integraal risicomanagementbeleid zijn uitgangspunten voor het risicomanagement van het pensioenfonds beschreven. Het dient bij te dragen aan de doelstellingen en de strategie van het pensioenfonds. Omdat risico's (en kansen) zich overal in de organisatie voordoen, heeft risicomanagement een brede kijk op zaken.

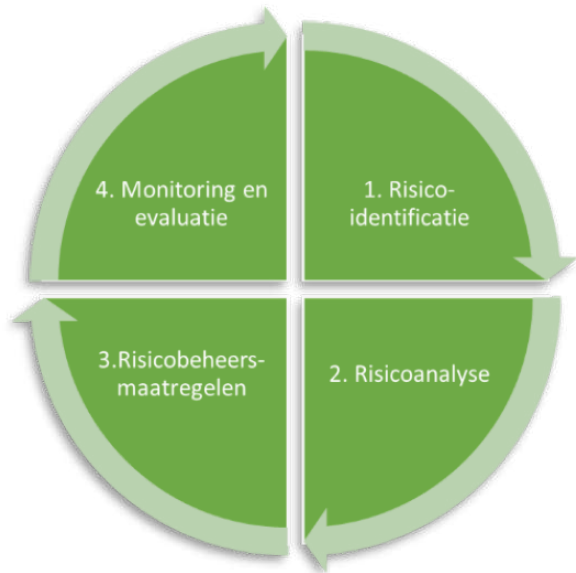
Voor een nadere uitwerking van de risico's van het pensioenfonds verwijzen wij u naar paragraaf 19.7 van de jaarrekening.

Uitgangspunten van het risicomanagement zijn:

- Inzicht verschaffen in de risico's en de mate van werking van de beheersmaatregelen.
- Risico en rendement aan elkaar te koppelen: zowel voor het vermogensbeheer, als de inzet van middelen voor beheersmaatregelen en hun effectiviteit.
- Toetsen van de risicobereidheid aan de strategie en de strategische doelen.
- Bewaken van de activa, de bezittingen, en de reputatie van het pensioenfonds.
- Bijdragen aan het vergroten van de operationele efficiency en effectiviteit.
- De waarschijnlijkheid vergroten dat de strategische en operationele doelen worden gehaald.
- Voldoen aan wettelijke en toezichtseisen.
- Het verbeteren van het lerend vermogen en de veerkracht van de organisatie.
- Het verhogen c.q. op pijl houden van het risicobewustzijn en de risicovolwassenheid van de organisatie.
- Het verhogen van het zelfinzicht van de organisatie om betere besluitvorming en organisatie-inrichting mogelijk te maken.
- Het voorkomen of verminderen van risico's bij activiteiten die geen voordeel halen uit het dragen van risico's.

Risicomanagementproces

De bronnen en uitgangspunten van voor het risicomanagement vormen de basis voor het cyclisch proces van de uitvoering van het risicomanagement. Het cyclisch proces is in de afbeelding hieronder weergegeven.

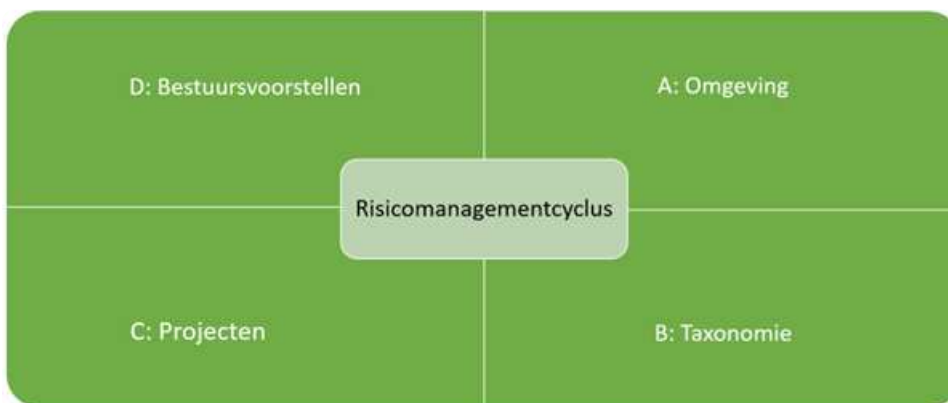

De cyclus kent de volgende vier stappen:

1. In de eerste stap staat het identificeren van de risico's die de organisatie in haar strategische of operationele doelen belemmeren centraal.
2. De volgende stap in de cyclus is de analyse van de risico's. De manier van analyseren moet aansluiten bij het type risico. Een risico kan meer 'standaard' zijn, nieuw of uniek, of concreet of onduidelijk.
3. Na de analysestap komt de reactie op de risico's. Dit houdt in het bepalen van de maatregelen die nodig zijn om met het risico om te gaan. De opties daarvoor zijn: risicovermijding (stoppen met de activiteit), risicoacceptatie (geen maatregelen instellen), risicobeheersing (wel maatregelen nemen) of risico's overdragen (verzekeren van risico's).
4. De laatste stap is die van monitoring van de risico's (kans, impact, omvang) en de werking van de genomen beheersmaatregelen en de evaluatie daarvan.

De cyclus is voor alle soorten risico's te gebruiken en zorgt voor een gestructureerd proces. Pensioenfonds Vervoer onderscheidt de onderstaande vier toepassingen (zie afbeelding hieronder) waarvoor de cyclus wordt gebruikt.

- A. Omgevingsrisico's ofwel externe ontwikkelingen die de strategie van het pensioenfonds bedreigen of beïnvloeden.
- B. De risicogebieden uit de risicotaxonomie van het pensioenfonds.
- C. De projectmatige risico's van verandertrajecten.
- D. De risico's die zijn verbonden aan beleids- of uitvoeringsvoorstellen voor het bestuur.

Risicodomeinen en risicotaxonomie

Pensioenfonds Vervoer heeft zijn risicoprofiel samengevat in vijf risicodomeinen:

1. Besturingsfilosofie (gedrag, leiderschap en cultuur)
2. Kapitaalmanagement (solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit)
3. Reputatiemanagement (imago, identiteit en integriteit)
4. Product & regeling (uitbesteding, processen en IT)
5. Strategische verandertrajecten (o.b.v. de strategie)

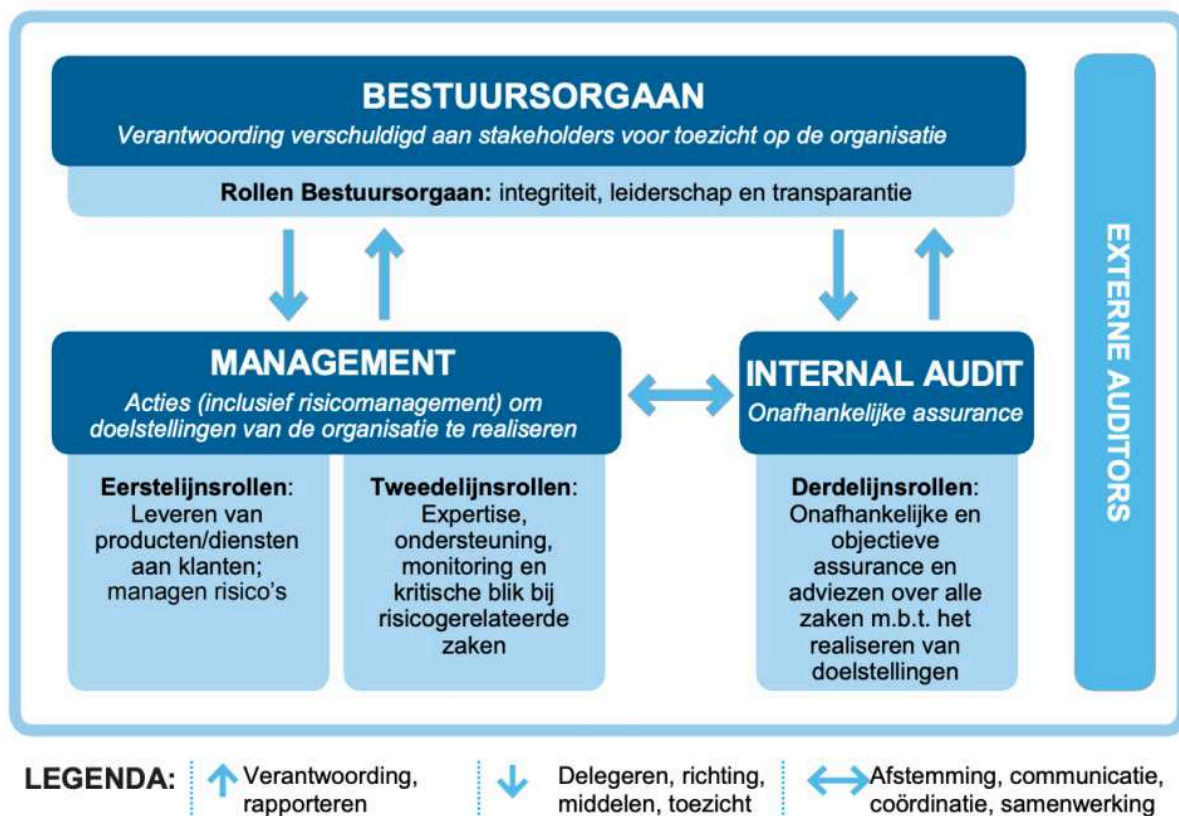
De risicodomeinen zorgen ervoor dat het brede spectrum aan risico's in beeld is. De risicodomeinen zijn nader uitgewerkt in een risicotaxonomie. Het pensioenfonds onderkent ruim dertig risicogebieden in zijn risicotaxonomie.

Bestuursbureau Control Framework

Pensioenfonds Vervoer zorgt ook voor een adequate interne beheersing op het niveau van het pensioenfonds zelf. Hiervoor is in 2020 het Bestuursbureau Control Framework in gebruik genomen. Een passende interne beheersing geeft op transparante wijze inzicht in de opzet, het bestaan en de werking van beheersmaatregelen voor het in-control zijn over de diverse sleutelprocessen. De sleutelprocessen van het bestuur en het bestuursbureau hebben betrekking op het beleid, de regie en monitoring van de uitbesteding, de bestuursondersteuning en overige zaken die vanuit wet- en regelgeving specifiek moeten worden geborgd.

Governance van het risicomanagement

Het Three Lines Model van het IIA (Institute of Internal Auditors, zie de volgende afbeelding) is toegepast voor de inrichting van het risicomanagement bij het pensioenfonds. In de afbeelding zijn de rollen en verantwoordelijkheden en hun wisselwerking (de pijlen inclusief hun betekenis) in het Three Lines Model inzichtelijk gemaakt.

Het bestuur is als opdrachtgever aan de lijnorganisatie eindverantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de bedrijfsprocessen van Pensioenfonds Vervoer. De bestuursleden treden gezamenlijk beleidsbepalend en controlerend op. Dit betekent dat het bestuur eindverantwoordelijk is voor de risicobeheersing tot op het niveau van de operationele uitvoering. Het bestuur vervult hierbij ook een monitorende rol op de risicobeheersing.

Bij het pensioenfonds zijn de meeste operationele processen uitbesteed. De eerste lijn van het bestuursbureau is verantwoordelijk voor het risicomanagement van de uitbesteede (operationele) processen. Periodiek wordt gecontroleerd of de wijze waarop de uitbestedingspartij de uitbesteede werkzaamheden uitvoert nog overeenkomt met de gemaakte afspraken, zoals vastgelegd in de uitbestedingsovereenkomst en in meer detail in de SLA. De monitoring en controle van de uitbesteede werkzaamheden is onderdeel van de interne controlecyclus van het pensioenfonds. Het beleid inkoop- en uitbesteding van het pensioenfonds gaat verder in op taken en verantwoordelijkheden rond uitbesteding. Daarnaast is de eerste lijn van het bestuursbureau verantwoordelijk voor het risicomanagement van de eigen activiteiten op het bestuursbureau.

De afdeling risicomanagement van het bestuursbureau heeft een onafhankelijke tweedelijnsrol. De Chief Risk Officer van het bestuursbureau is ook houder van de risicobeheersleutelfunctie en heeft een onafhankelijke escalatielijn naar de voorzitters van het bestuur en de voorzitter van de RvT.

Voornaamste risico's

Voorafgaand aan de toelichting per risicodomein staan hieronder de voornaamste risico's van Pensioenfonds Vervoer. In de volgende tabel is vermeld hoe wordt gereageerd op het risico en of de risico's zich hebben gemanifesteerd in 2024. De benoemde risico's kunnen van toepassing zijn op meerdere van de daarna toegelichte risicodomeinen.

Voornaamste risico's van het pensioenfonds:

Risico's	Wat is de risicoreactie?	Heeft het risico zich voorgedaan?
Nieuw pensioenstelsel: grote stelselwijziging waarin veel soorten risico's samenkomen.	Gemitigeerd met een projectmatige en gefaseerde aanpak met risicoanalyses en ondersteuning door externe deskundigen. Omdat sprake is van projectmatige risico's zullen deze normaal gesproken in de tijd afnemen, omdat de activiteiten vorderen en onzekerheden verminderen.	Ja, de planning loopt uit. Zie hoofdstuk 9.
Strategisch veranderrisico: dit gaat over belangrijke verandertrajecten, zoals de vernieuwing van de pensioenadministratie.	Gemitigeerd via nauwe betrokkenheid bij het Wtp-programma van de pensioenuitvoeringsorganisatie. Omdat sprake is van projectmatige risico's zullen deze normaal gesproken in de tijd afnemen, omdat de activiteiten vorderen en onzekerheden verminderen.	Ja, de planning loopt uit. Zie hoofdstuk 9.
Dekkingsgraadirisico: een gedaalde dekkinggraad kan leiden tot korten.	Geaccepteerd binnen risicohouding.	Nee, er is eind 2024 geen sprake van een dekkingstekort.
Klimaatrisico: consequenties voor de waarde van de beleggingen en de reputatie.	Gemitigeerd via een klimaatbeleid als onderdeel van het MVB-beleid en risicometing.	Geen significante invloed op de beleggingsportefeuille waargenomen.
IT / informatiebeveiliging / cybercrime	Gemitigeerd met onder andere de inrichting van een IT & Informatiebeveiliging afdeling, IT- en informatiebeveiligingsbeleid, afspraken met uitbestedingspartijen en monitoring op de naleving van de afspraken.	De beheersmaatregelen voor de informatiebeveiligings-risico's hebben toereikend gewerkt. In 2024 hebben zich geen ernstige impact incidenten voorgedaan.
Implementatie Digital Operational Resilience Act (DORA)	Gemitigeerd met onder andere een projectplan implementatie DORA, inrichting van een projectorganisatie en voortgangsrapportage aan het bestuur.	Ja, de projectplanning is uitgelopen. Zie hoofdstuk 3.

Ontwikkelingen per risicodomein

Besturingsfilosofie

Besturingsfilosofie behandelt onderwerpen zoals gedrag, leiderschap, houding, cultuur, governance en voldoen aan wet- en regelgeving. Niet alleen het hebben van beleid en een goed ingericht bestuursbureau zijn van belang. Ook dient de uitvoering van dat beleid aantoonbaar door het bestuursbureau te worden gewaarborgd. Hiervoor is het Bestuursbureau Control Framework geïmplementeerd. In 2024 is een herijking uitgevoerd op de sleutelbeheersmaatregelen in het Bestuursbureau Control Framework. Wijzigingen zijn onder meer verwerkt naar aanleiding van een nieuwe versie van het beleid inkoop en uitbesteding.

Het pensioenfonds heeft 2024 opnieuw bekeken of het voldoet aan de huidige wet- en regelgeving. Belangrijke thema's hierbij zijn het voldoen aan de EU-wetgeving over cyberweerbaarheid en kunstmatige intelligentie. Dit betreffen de zogenoemde Digital Operational Resilience Act (DORA) en de Artificial Intelligence Act (AI Act).

Uit de monitoring van de besturingsrisico's kwamen in 2024 geen belangrijke bevindingen naar voren.

Kapitaalmanagement

De financiële risicohouding volgens het wettelijk kader (het FTK) is vastgesteld in afstemming met de sociale partners. De risicohouding zoals hier bedoeld is de mate waarin een fonds, na overleg met sociale partners en na overleg met de organen van het fonds, bereid is beleggingsrisico's te lopen om de doelstellingen van het fonds te realiseren en de mate waarin het fonds (beleggings-)risico's kan lopen, gegeven de kenmerken van het fonds. De risicohouding vormt de basis voor het vaststellen van het strategisch (beleggings-)beleid. De financiële risicobereidheid van het pensioenfonds laat zich in dit kader kortweg formuleren als: het voorkomen van korten is belangrijker dan het niet (volledig) kunnen indexeren.

In hoofdstuk 15 Financiële ontwikkelingen wordt de zogenoemde korte en lange termijn risicohouding kwantitatief toegelicht. De korte termijn risicohouding komt tot uiting in het zogenoemde Vereist Eigen Vermogen, dat wordt bepaald op basis van het risicomodel van DNB. Dit model bevat de belangrijkste financiële risico's van het pensioenfonds en wordt, evenals de betreffende risico's zelf, toegelicht in de jaarrekening hierna. De lange termijn risicohouding betreft de zogenoemde haalbaarheidstoets.

De twee grootste financiële risico's voor de dekkingsgraad van het pensioenfonds zijn het niet afgedekte deel van het renterisico van de pensioenverplichtingen en het risico van zakelijke waarden zoals aandelen.

De volgende financiële schokmatrix geeft inzicht in de gevoeligheid van de dekkingsgraad voor renteveranderingen en waardeveranderingen van zakelijke waarden.

Het renterisico staat op de verticale as, en wordt weergegeven in basispunten renteverandering. Een basispunt is een meeteenheid die gelijk is aan 1/100ste van 1 procent. Het zakelijke waarden-risico staat op de horizontale as, weergegeven in procentuele waardeverandering.

		Zakelijke waarden						
		-50%	-30%	-10%	0%	10%	30%	50%
Rente	150	91	106	120	128	135	150	164
	100	89	102	115	122	129	142	156
	50	86	99	111	117	123	135	147
	0	84	95	106	111	117	128	139
	-50	81	91	101	106	111	121	131
	-100	79	88	97	101	106	114	123
	-150	76	84	92	96	100	108	116

De risico's in de externe financiële verslaggeving en de financiële risico's van het fonds worden in detail beschreven in de jaarrekening. In het zogenoemde Limietenkader legt het fonds onder andere de grenzen voor de risico's op balansniveau vast. Het bestuur monitort de financiële risico's onder andere via het maandelijkse dashboard financiële risico's.

ESG (environment, social en governance)-risico's houden verband met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen. Pensioenfonds Vervoer heeft als langetermijnbelegger te maken met de consequenties van ecologische, economische of maatschappelijke ontwikkelingen op de toekomstige waarde van de beleggingen. Het ESG-risico gaat daarnaast over reputatierisico. Dit hangt ook samen met de diverse (EU-)wet- en regelgeving waaraan Pensioenfonds Vervoer moet voldoen en codes waaraan het fonds zich vrijwillig committeert. Het pensioenfonds heeft een breed scala aan beheersmaatregelen (MVB-beleid voor onder meer engagement, sanctiescreening van beleggingen, stembeleid en uitsluitingen en diverse rapportages hierover) om het ESG-risico te mitigeren. Pensioenfonds Vervoer heeft in 2024 zijn Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) beleid geactualiseerd. In dit beleid is ook het Klimatrisicobeleid opgenomen. Daarnaast heeft de ontwikkeling van het ESG-beleid en monitoring daarvan (zoals voor klimaatrisico's) de aandacht van het bestuur. Ook is vastgelegd hoe het pensioenfonds invulling heeft gegeven aan de Good Practice ESG-risicobeheer van DNB.

Reputatiemanagement

Voor het pensioenfonds is het reputatierisico één van de belangrijkste risico's. Het beheersen van reputatierisico's vormt dan ook een onderdeel van de totale risicohouding. Reputatiemanagement omvat naast het imago van het pensioenfonds de onderwerpen integriteit (incl. frauderisico) en privacy. Zowel het zo goed mogelijk waarborgen van integriteit, als het voldoen aan privacywet- en regelgeving, vormen twee belangrijke pijlers om mogelijke reputatierisico's voor het pensioenfonds te beheersen.

De monitoring van reputatierisico's via de incidentenprocedure, de rapportage van de tweedelijns externe compliance officer, de rapportage van de afdeling risicomanagement of anderszins bracht geen significante risico's aan het licht.

Integriteit en frauderisico

Het pensioenfonds beschikt over een interne gedragscode. Het bestuur heeft daarin de gewenste cultuur vastgelegd. Alle verbonden personen dienen deze gedragscode te ondertekenen. Daarmee verklaren zij dat ze integer handelen.

De gedragscode bevat onder meer regels over het omgaan met vertrouwelijke gegevens, het omgaan met relatiegeschenken en nevenfuncties en het omgaan met financiële belangen in zakelijke relaties van het fonds. Verbonden personen vermijden elke vorm en elke schijn van persoonlijke bevoordeling of belangenverstrengeling met een partij waarmee het fonds een band heeft, op welke manier dan ook.

De compliance officer van het fonds toetst jaarlijks de naleving van de gedragscode aan de hand van een door alle verbonden personen in te vullen vragenlijst (nalevingsverklaring). Het bestuur bespreekt de rapportage over de naleving van de gedragscode. In de gedragscode zijn mogelijke sancties opgenomen voor de niet-naleving. De statuten bevatten daarnaast adequate maatregelen die het bestuur kan treffen wanneer mogelijk sprake is van (schijn van) belangenverstrengeling.

Het bestuur van het pensioenfonds voert iedere twee jaar een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uit om te bepalen of er (nieuwe) integriteitsrisico's zijn die een mogelijke bedreiging vormen voor het pensioenfonds. Naast integriteitsrisico's zoals cultuur & gedrag, corruptie (omkoping) en witwassen, maken fiscale fraude, interne fraude en externe fraude expliciet onderdeel uit van de SIRA. Daarnaast kan fraude zich voordoen als gevolg van andere integriteitsrisico's, zoals: cybercrime en privacyrisico. Dit komt tot uitdrukking door bijvoorbeeld: identiteitsfraude, CEO-fraude, Whatsapp-fraude en phishing. De uitkomst van de SIRA 2024 is dat het pensioenfonds een breed scala aan maatregelen heeft getroffen om het integriteitsrisico te beheersen. In de SIRA 2024 is het netto risico voor externe fraude hoger ingeschat dan voorheen vanwege de ontwikkeling van kunstmatige intelligentie. Er bestaan diverse beheersmaatregelen om dit risico in de toekomst te beperken. Geen van de netto risico's uit de SIRA 2024 is als 'zeer hoog' beoordeeld.

Fraude kan een gevaar vormen voor de integere en beheerste bedrijfsvoering. Daarom heeft het pensioenfonds beheersmaatregelen getroffen om de kans op en de impact van fraude te beperken. Voor de beheersing van integriteitsrisico's in brede zin maakt het pensioenfonds onderscheid tussen 'zachte' maatregelen zoals aandacht voor gedrag, cultuur en het bevorderen van gewenst gedrag en 'harde' maatregelen en normen (zoals vastgelegd in beleid, procedures en codes). Uitgangspunt is het vertonen van gewenst gedrag door het pensioenfonds en alle personen die hieraan verbonden zijn, inclusief de uitvoerders.

In het Bestuursbureau Control Framework van het pensioenfonds zijn sleutelbeheersmaatregelen voor de beheersing van frauderisico's opgenomen. De externe vertrouwenspersoon voor integriteit van het pensioenfonds draagt zorg voor de opvolging van eventuele meldingen door klokkenluiders. De incidentenprocedure van het fonds zorgt voor de opvolging van fraudesignalen. In 2024 zijn geen vermoedens van fraude geconstateerd.

Privacyrisico

Voor de beheersing van het privacyrisico heeft het fonds een tweedelijns externe functionaris gegevensbescherming (FG) aangesteld. In 2024 heeft een voortdurende toetsing plaatsgevonden om privacyrisico's te identificeren, te voorkomen en waar mogelijk te mitigeren. De FG rapporteert zijn bevindingen eens per halfjaar aan het bestuur.

De opinie van de FG over 2024 luidt als volgt:

"De FG is van mening dat het pensioenfonds privacyrisico's in 2024 op de juiste manier heeft weten te beheersen. Voortdurend is er oog geweest voor mogelijke en daadwerkelijk aanwezige privacyrisico's. De lijn die de voorgaande jaren is ingezet is in 2024 onverminderd doorgetrokken. Doorlopende aandacht voor en controle op bestaande en nieuwe processen hebben ervoor gezorgd dat het pensioenfonds adequaat om is gegaan met mogelijke en daadwerkelijke risico's.

Dat niet alle privacyrisico's zijn te voorkomen heeft het informatiebeveiligingsincident rondom AddComm aangetoond. Het incident liet zien dat grip de gehele keten van partijen die namens het pensioenfonds persoonsgegevens verwerken belangrijk is. Onjuiste, onzorgvuldige of te late communicatie in de keten kan potentieel verstrekkende gevolgen voor het pensioenfonds hebben. De uitgebreide evaluatie van het incident door alle betrokken partijen in de keten maakt aantoonbaar dat

er wordt geleerd van dit soort situaties. De scherpe blik vanuit het fonds richting de uitbestedingspartijen toont aan dat men binnen het fonds voortdurend alert is op de zorgvuldige omgang met persoonsgegevens en daarbij horende risico's.

Privacy wordt binnen het pensioenfonds niet gezien als belemmerende of blokkerende factor om nieuwe initiatieven te verkennen die ten goede komen aan het fonds en haar deelnemers. Dit maakt dat er creatief en zorgvuldig na wordt gedacht, waarbij ruimte is voor een goede dialoog of risico's en afwegingen. Tot slot is er in 2024 vooruitgekeken naar nieuwe technologische en juridische ontwikkelingen op het gebied van kunstmatige intelligentie en de invloed daarvan op mogelijke privacyrisico's. Dit toont aan dat er ook buiten de huidige en bestaande kaders gekeken wordt als het gaat om het identificeren en beheren van privacyrisico's."

Product & regeling

De uitvoering van de pensioenregelingen en het vermogensbeheer bij de uitvoerders vereist goed ingerichte processen met behulp van passende IT-voorzieningen. Als de uitvoering van de pensioenregeling niet adequaat is, verhoogt dit het risico dat deelnemers en werkgevers ontevreden zijn, bijvoorbeeld vanwege fouten in de uitkeringen of een gebrek aan klantgerichtheid. Het vermogen van Pensioenfonds Vervoer is ontstaan uit ingelegde premies, gedane uitkeringen, gemaakte kosten en gerealiseerd beleggingsrendement. Dit vermogen moet goed beheerd worden.

Het pensioenfonds heeft diverse beheersingsmaatregelen ingesteld om de kwaliteit van de pensioen- en vermogensbeheeruitvoering te monitoren en zo mogelijk bij te sturen:

- Reguliere eerstelijns monitoring van het bestuursbureau van de uitvoering en de rapportages van de pensioenuitvoeringsorganisatie en vermogensbeheerder.
- Incidentenprocedure die wordt uitgevoerd op het bestuursbureau.
- Beoordeling van de assurancerapportages van uitbestedingspartijen en monitoring van opvolging van bevindingen.
- Beoordeling van de strategische risico's van de uitbestedingspartijen (zoals continuïteit, kwaliteit en verandervermogen).
- Overleg met het tweedelijns risicomanagement van de pensioenuitvoeringsorganisatie en integraal manager vermogensbeheer.
- Kwartaalrapportage integraal risicomanagement voor het bestuur.

In 2024 hebben zich geen ernstig impact incidenten voorgedaan bij Pensioenfonds Vervoer of in de dienstverlening van uitbestedingspartijen aan het pensioenfonds.

Strategische verandertrajecten

Strategische verandertrajecten zijn de eigen activiteiten, de trajecten, die zijn gericht op majeure veranderingen om de strategie van Pensioenfonds Vervoer te realiseren. Kenmerkend is dat deze een verhoogd risico qua impact en complexiteit vormen. Daarom vereisen de strategische veranderingen een projectgovernance en eventueel specifieke expertise. Het bestuur is nauw betrokken bij strategische verandertrajecten.

Het nieuwe pensioenstelsel vormt de grootste bron van dit risico. Het pensioenfonds heeft hiervoor een projectgroep ingesteld. Met behulp van een externe projectbegeleider voert deze projectgroep een gefaseerd projectplan uit, monitort de ontwikkelingen en rapporteert hierover aan het bestuur.

Belangrijkste onzekerheden

Pensioenfonds Vervoer vindt het van groot belang om gestructureerd na te blijven denken over de mogelijke veranderingen in de omgeving van het fonds en het effect daarvan op onze strategie.

Uit de jaarlijkse herijking van de omgevingsrisico's kwamen als belangrijkste onzekerheden naar voren:

- Wet toekomst pensioenen en de gevolgen daarvan
- Cyberbeveiliging
- Geopolitieke onzekerheid
- Maatschappelijke ontwikkelingen en nieuwe inzichten voor ESG en duurzaam beleggen
- Toepassing van AI en andere technologieën
- Economische scenario's bij onze beleggingsstrategie
- Europese regelgeving m.b.t. de verplichtstelling en eis van dienstbetrekking

Geplande ontwikkeling risicomanagement in 2025

Het risicomanagement heeft, naast de bestaande werkzaamheden in 2025 de volgende speerpunten:

- Risicobeheersing Wtp
- Uitvoeren scenarioanalyses over geopolitieke ontwikkelingen
- Herijken KPI's en daarbij behorende risicotoleranties
- Monitoren implementatie DORA en AI Act
- Verdere inrichting crisismanagement bij het bestuursbureau

13 Statistische gegevens

Aantal werkgevers verplicht tot premiebetaling en aantal deelnemers

	31-12-2024	31-12-2023
Werkgevers verplicht tot premiebetaling	8.415	8.497
Werkgevers vrijwillig aangesloten	258	250
Totaal aantal aangesloten werkgevers	8.673	8.747
Deelnemers, actief en voortgezet	196.941	188.190
Gewezen deelnemers	326.030	318.559
Pensioengerechtigden	116.908	112.486
Totaal aantal deelnemers	639.879	619.235

Werkgevers verplicht tot premiebetaling

In 2024 is het aantal werkgevers dat verplicht is tot premiebetaling afgenomen met 82. Het aantal vrijwillig aangesloten werkgevers is toegenomen met 8. Het totaal aantal aangesloten werkgevers is daarmee in 2024 gedaald met 74.

Aantal vrijgestelde ondernemingen en werknemers

Op 31 december 2024 zijn de volgende vrijstellingen verleend:

- vrijstelling voor het hele personeel:
21 ondernemingen (2023: 22 ondernemingen);
- vrijstelling voor een groep van het personeel of afwikkelings-/individuele vrijstelling voor één of meer werknemers:
4 ondernemingen (2023: 7 ondernemingen);
- vrijstelling voor het arbeidsongeschiktheidspensioen:
7 ondernemingen (2023: 7 ondernemingen).

Deelnemersaantallen

In 2024 is het aantal actieve en gewezen deelnemers en pensioengerechtigden beperkt toegenomen.

Faillissementen

Het aantal werkgevers dat onder de verplichtstelling van het pensioenfonds valt en dat in staat van faillissement werd verklaard, is ten opzichte van 2023 met 95 gedaald tot 119 werkgevers. Het aantal faillissementen in 2023 was relatief hoog. Volgens het CBS lag de oorzaak daarvan onder andere in een verminderde productie in de industrie, achterblijvende bouw en het teruglopen van internationale handel.

Faillissementen in de afgelopen vijf jaar

	2024	2023	2022	2021	2020
Aantal	119	214	110	41	192

Aantal vrijwillige individuele voortzettingen

In 2024 zijn 8 aanvragen (2023: 5 aanvragen) voor vrijwillige voortzetting na afloop van de verplichte deelneming toegekend. Eind 2024 zijn er 35 deelnemers (2023: 27 deelnemers) die vrijwillige voortzetting hebben.

Aantallen werkgevers, deelnemers en gewezen deelnemers in de afgelopen 5 jaar

Jaar	Werkgevers	Deelnemers	Gewezen deelnemers met rechten
2024	8.673	196.941	326.030
2023	8.747	188.190	318.559
2022	9.076	188.081	311.731
2021	8.825	185.969	397.383
2020	8.346	179.595	391.746

Premie-inning

Ultimo 2024 was aan premiedebiteuren nog te ontvangen een bedrag van € 283 miljoen (ultimo 2023: € 278 miljoen). Dit is na aftrek van de voorziening dubieuze debiteuren groot € 9 miljoen (ultimo 2023: € 17 miljoen). Van de premiedebiteuren was ultimo 2024 voor een bedrag van € 228 miljoen de vervallermijn nog niet verstreken (ultimo 2023: € 219 miljoen).

Specificatie van de vastgestelde en gefactureerde premie ten gunste van het boekjaar x € 1 miljoen		
	2024	2023
Pensioenregeling		
- Verplichte bijdrage	1.404	1.350
- Aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering	34	40
Totaal	1.438	1.390

Onderstaande tabel geeft de premieontvangsten en premie (x € 1 miljoen) weer ten laste van het pensioenfonds voor arbeidsongeschikte deelnemers in de afgelopen 5 jaar.

	Premieontvangsten (excl. Ao-ers, Anw, prepensioen, VUT en VPL) (1)	Premie t.l.v. pensioenfonds voor arbeidsongeschikte deelnemers (2)	Totale premie (3) = (1) + (2)	(4) = (2) in procenten van (3)
2024	1.404	32	1.436	2,2
2023	1.351	40	1.391	2,9
2022	1.265	30	1.295	2,3
2021	1.150	27	1.177	2,3
2020	869	27	896	3

Pensioen en andere uitkeringen

In 2024 is aan pensioenen en overige (eenmalige) uitkeringen een bedrag van € 682 miljoen uitbetaald, tegen € 603 miljoen in het jaar daarvoor. De stijging wordt verklaard door de toename van het aantal pensioengerechtigden en de verhoging van de uitkeringen in verband met de indexatie per 1 januari 2024.

Pensioen en andere uitkeringen x € 1 miljoen

Pensioen en andere uitkeringen x € 1 miljoen		
	2024	2023
Ouderdompensioen	530	464
Partnerpensioen	104	91
Wezenpensioen	3	3
Aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering	29	25
Prepensioen-uitkeringen	5	5
Afkopen	11	15
Totaal	682	603

14 Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten bestaan uit kosten van pensioenbeheer en kosten van vermogensbeheer. De kosten van pensioenbeheer (PB) bestaan vooral uit de kosten van de werkzaamheden van TKP aan wie de uitvoering van de regeling is uitbesteed, de inhuur van pensioenbeheer gerelateerde externe adviseurs en een pro rata deel van de kosten van bestuursgremia, het bestuursbureau en de kosten van het toezicht.

De kosten van vermogensbeheer (VB) bestaan met name uit de kosten van de integraal vermogensbeheerder, de vermogensbeheerders die uitvoering geven aan de beleggingsmandaten, de kosten van beleggingsfondsen, de kosten van de depotbank (custodian), de inhuur van vermogensbeheer gerelateerde externe adviseurs en een pro rata deel van de kosten van bestuursgremia, het bestuursbureau en de kosten van toezicht.

De toerekening van kosten vindt als volgt plaats:

- De evident op PB betrekking hebbende kosten worden 100% aan PB toegerekend.
- De evident op VB betrekking hebbende kosten worden 100% aan VB toegerekend.
- De overige indirecte kosten worden aan PB en VB toe te rekenen op basis van kostenverdeelsleutels.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de wijze waarop de kostenverdeling plaatsvindt.

	% PB	% VB
Direct toewijsbaar aan pensioenbeheer	100	0
Direct toewijsbaar aan vermogensbeheer	0	100
Bestuursgremia	50	50
Bestuursbureau: algemeen directeur	50	50
Bestuursbureau: (fonds)secretariaat	50	50
Bestuursbureau: afdeling Risicomanagement	50	50
Bestuursbureau: afdeling Technology & Security	50	50
Bestuursbureau: afdeling Finance & Control	33,33	66,67
DNB, AFM en andere externe toezichthouders	50	50
Pensioenfederatie en andere niet direct aan PB of VB toewijsbare belangenorganen en adviseurs	50	50
Onafhankelijke accountant, IORP II Interne Auditor en Vervuller	50	50
Certificerend actuaaris en IORP II Actuarieel sleutelhouder	75	25
Adviserend actuaaris	75	25

Presentatie van de kosten

Bij de presentatie van de kosten is verder aansluiting gezocht bij de richtlijnen zoals beschreven in de Pensioenwet, waarbij de kosten als volgt worden vermeld:

- Administratieve uitvoeringskosten, opgenomen als totaalbedrag en als bedrag per actieve deelnemer of uitkeringsgerechtigde;
- Kosten van vermogensbeheer als totaalbedrag en als percentage van het gemiddeld belegde vermogen;
- Transactiekosten als totaalbedrag en als percentage van het gemiddeld belegde vermogen.

Kosten pensioenbeheer en vermogensbeheer (exclusief transactiekosten)

	Pensioen- uitvoering	Pensioen- uitvoering	Vermogens- beheer	Vermogens- beheer
	2024	2023	2024	2023
Kosten volgens aanbevelingen Pensioenfederatie x € 1 miljoen	26	22	102	90
Som aantal actieve deelnemers en uitkeringsgerechtigden	313.849	300.676		
Kosten in € per deelnemer	82	75		
Gemiddeld belegd vermogen x € 1 miljoen			33.841	29.530
Kosten in % van gemiddeld belegd vermogen			0,30%	0,31%

De pensioenuitvoeringskosten per deelnemer zijn (afgerond) in 2024 ten opzichte van 2023 gestegen. De stijging wordt veroorzaakt door de loon- en prijsontwikkelingen, extra kosten voor het project DORA en extra eisen op het gebied van (cyber)security en wet- en regelgeving. De kosten in verband met Wtp bedroegen in 2024 1,0 miljoen (2023: 0,4 miljoen). Verwacht wordt dat de kosten in verband met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel in de jaren 2025 en 2026 hoger kunnen uitvallen.

De kosten van het vermogensbeheer zijn in 2024 in absolute zin gestegen, maar in relatieve zin licht gedaald ten opzichte van 2023. Dat komt door de stijging van het gemiddeld belegde vermogen. Pensioenfonds Vervoer betaalt zijn beheerders volgens een overeengekomen vast vergoedingenschema. Vanuit risico oogpunt worden geen variabele beloningen toegekend.

Kostenbenchmarking (boekjaar 2023)

Pensioenfonds Vervoer neemt deel aan het jaarlijkse kostenbenchmarking onderzoek van First Pensions. Daarbij worden de cijfers gebruikt van de 50 grootste Nederlandse pensioenfonds. De resultaten uit deze onderzoeken worden onder meer gebruikt voor de beoordeling van het niveau van de kosten bij Pensioenfonds Vervoer in relatie tot andere pensioenfonds.

De in dit jaarverslag opgenomen benchmarkingcijfers hebben betrekking op het jaar voorafgaande aan dit boekjaar. First Pensions kan de rapportages over een boekjaar immers pas opleveren nadat van alle tot de Top 50 behorende pensioenfonds de cijfers beschikbaar zijn. Het jaarverslag van Pensioenfonds Vervoer van dit boekjaar is dan al vastgesteld. We kunnen dus nog niet de benchmarkinguitkomsten over het boekjaar 2024 presenteren. U treft daarom hieronder de cijfers van 2023 aan, met die van 2022 ter vergelijking.

Allereerst geven we wat meer achtergrondinformatie over de samenstelling van de vergelijkende cijfers.

Totaal:

- De 50 qua belegd vermogen grootste Nederlandse pensioenfondsen

Benchmark:

- 18 pensioenfondsen die qua omvang enigszins met Pensioenfonds Vervoer vergelijkbaar zijn
- De samenstelling van de benchmark is identiek voor pensioenbeheer en vermogensbeheer

Pensioenbeheer uitvoeringskosten per deelnemer in euro's

	2023	2022
Pensioenfonds Vervoer	75	75
First Pensions Peergroep	184	177
First Pensions gemiddelde Top 50	239	215

De pensioenuitvoeringskosten van Pensioenfonds Vervoer zijn in 2023 (opnieuw) aanzienlijk lager geweest dan het Top 50 gemiddelde en de peer groep.

Pensioenfonds Vervoer is in bovenstaande vergelijking in het voordeel vanwege het relatief grote aantal deelnemers. Verder is het bij het vergelijken van de uitkomsten van pensioenfondsen belangrijk om essentiële verschillen in acht te nemen tussen bijvoorbeeld het aantal en de complexiteit van de regelingen die een pensioenfonds uitvoert, de samenstelling van de deelnemers en het geboden serviceniveau

Vermogensbeheerkosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen

	2023	2022
Pensioenfonds Vervoer	0,31	0,28
First Pensions Peergroep	0,39	0,37
First Pensions gemiddelde Top 50	0,41	0,41

De hier gepresenteerde vermogensbeheerkosten zijn exclusief de transactiekosten.

Ook de vermogensbeheerkosten (ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen) zijn voor Pensioenfonds Vervoer in 2023 (opnieuw) lager geweest dan het Top 50 gemiddelde en de peer groep.

De vermogensbeheerkosten worden ook afgezet tegen de gerealiseerde langere termijn rendementen en risico's. De uitkomsten over de afgelopen vijf jaar (2019-2023) zoals gemeten door First Pensions zijn samengevat als volgt.

Gemiddelde jaarlijkse (relatieve) rendementen over de periode 2019-2023

	Beleggings- rendement	Verplichtingen rendement	Relatief rendement	Duratie Verplichtingen (2023)
Pensioenfonds Vervoer	2,2%	-2,3%	4,5%	21,1
Gemiddelde top 50	2,8%	-2,3%	5,1%	18,1
Peer groep	2,6%	-2,2%	4,9%	18,1

Performance ratio over de periode 2019-2023

	Relatief rendement	Risico	Performance ratio
Pensioenfonds Vervoer	4,5%	17,1%	51,3%
Gemiddelde top 50	4,9%	18,4%	51,7%
Peer groep	5,1%	19,0%	52,3%

De volgende conclusies kunnen worden getrokken:

- Het relatieve rendement (beleggingsrendement minus benodigd rendement op de verplichtingen) van Pensioenfonds Vervoer is over de periode 2019-2023 gelijk aan +4,5% per jaar. Over de afgelopen vijf jaar is er een positief beleggingsrendement behaald en zijn de verplichtingen in waarde gedaald. Het gemiddelde relatieve rendement van de 50 grootste pensioenfonds was gelijk aan +4,9% per jaar. Het pensioenfonds loopt daarbij achter op het gemiddelde van de 50 pensioenfonds. Voor de Peer Group was het gemiddelde relatieve rendement iets hoger met gemiddeld +5,1%.
- Pensioenfonds Vervoer heeft een lager vereist eigen vermogen (VEV) dan het gemiddelde van zowel de Top 50 als de Peer Group. Pensioenfonds Vervoer zet daarmee minder risico in dan veel andere pensioenfonds. Wanneer specifiek wordt gekeken naar de S-factoren valt op dat Pensioenfonds Vervoer een lagere S2 (aandelen- en vastgoedrisico) heeft dan het gemiddelde uit de Top 50 en de Peer Group. Pensioenfonds Vervoer heeft daarnaast een lager overig risico (S10) (0,7% versus 1,6% en 2,4%) door een lage allocatie naar actief beheerde mandaten. Ook het kredietrisico (S5) (3,0% versus 4,4% en 4,3%) ligt lager wegens een hoog aantal beleggingen in staatsobligaties. Het valutarisico (S3) (4,0% versus 4,2% en 4,6%) is lager en het verzekeringstechnisch risico (S6) (3,1% versus 2,8% en 2,7%) is hoger dan het gemiddelde van de Top 50 en van de Peer Group. Ten slotte was het renterisico (S1) (5,2% versus 3,4% en 2,9%) in 2023 hoger dan het gemiddelde van de Top 50 en de Peer Group. Pensioenfonds Vervoer dekt minder haar rente af dan gemiddeld. De hoogte van het renterisico komt met name door de berekeningsmethodiek van S1 die ervoor zorgt dat de impact van de mate van renteafdekking op de hoogte van S1 sterk is geminimaliseerd. De schok voor het bepalen van een rentedaling is namelijk een relatieve schok vanuit de huidige rentestand die door de gestegen rentes groter is geworden, waarbij voor alle looptijden positieve rentes gelden.
- De relatieve performance ratio (= relatief rendement gecorrigeerd voor het risico ten opzichte van de verplichtingen) over de afgelopen vijf jaar is voor Pensioenfonds Vervoer (51,3%) lager dan het gemiddelde van de Top 50 (51,7%) en die van de Peer Group (52,3%). Gecorrigeerd voor het risico heeft Pensioenfonds Vervoer daarmee over de 5-jaars periode een slechter rendement gerealiseerd (4,5%) dan het gemiddelde van de Top 50 (4,9%). Wanneer gekeken wordt naar de prestaties over alleen 2023 dan heeft Pensioenfonds Vervoer (40,5%) een hoger dan gemiddelde performance ratio behaald ten opzichte van zowel het gemiddelde van de Top 50 (17,5%) als het gemiddelde van de Peer Group (16,1%). Pensioenfonds Vervoer behaalde in 2023 een relatief rendement (3,8%) dat boven het gemiddelde van de Top 50 lag (1,7%). Daarmee heeft Pensioenfonds Vervoer in 2023 haar risicobudget efficiënter ingezet dan het gemiddelde van de Top 50 en van de Peer Group (1,6%).
- De pensioenbeheerkosten zijn in 2023 voor Pensioenfonds Vervoer gelijk gebleven en bedroegen € 75 per deelnemer, terwijl dit voor de Top 50 gemiddeld € 239 per deelnemer was. De Peer Group kwam in 2023 uit op gemiddeld € 184 per deelnemer. De vermogensbeheerkosten (ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen) zijn voor Pensioenfonds Vervoer in 2023 wederom ook lager, met voor Pensioenfonds Vervoer 0,31% versus 0,41% voor het gemiddelde van de Top 50 en 0,39% voor het gemiddelde van de Peer Group. De pensioenbeheerkosten ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen zijn bij Pensioenfonds Vervoer nog steeds lager dan het gemiddelde van de Top 50 (0,07% versus 0,12%). Pensioenfonds Vervoer is marginaal lager dan gemiddeld vergeleken met de Peer Group (0,07% versus 0,09%). Wanneer de pensioenbeheer- en de vermogensbeheerkosten opgeteld worden, daarbij transactiekosten buiten beschouwing latend, komen de kosten uit op 0,38% van het gemiddeld belegd vermogen. Dit is ruim lager dan het gemiddelde van de Top 50 (0,53%) en het gemiddelde van de Peer Group (0,48%).

- De renteafdekking van Pensioenfonds Vervoer is in 2023 lager dan gemiddeld vanwege de stijging in rentehedge bij andere fondsen. De renteafdekking was eind 2023 op marktwaarde basis feitelijk 56%, waarbij dit voor de Top 50 gemiddeld op 68% lag. Met deze renteafdekking, behaalde Vervoer in 2023 een hoger dan gemiddeld relatief rendement (in 2023 was er sprake van een rentedaling over met name korte looptijden). Voor 2023 was het relatief rendement bij Pensioenfonds Vervoer 3,8% versus een gemiddelde voor de Top 50 van 1,7% en een gemiddelde voor de Peer Group van 1,6%. Over de afgelopen vijf jaar lag het relatieve rendement van Vervoer lager dan het gemiddelde van de Top 50 (4,5% versus gemiddeld 4,9%).

Wat bij de benchmarking van de pensioenbeheerkosten is opgemerkt geldt uiteraard ook voor de benchmarking van vermogensbeheerkosten: bij het vergelijken van de uitkomsten van pensioenfondsen is het belangrijk om essentiële verschillen in acht te nemen. Voor het vermogensbeheer gaat het dan om verschillen in het beleggingsbeleid en de wijze waarop de uitvoering van het beleid is georganiseerd.

Transactiekosten vermogensbeheer

De bovengenoemde cijfers over de kosten van het vermogensbeheer zijn exclusief de kosten van transacties. Een deel van die transactiekosten kan lastig precies zichtbaar worden gemaakt omdat deze kosten, met name bij de vastrentende waarden en financiële derivaten, versleuteld zitten in de transactiekoersen. In die gevallen hebben de vermogensbeheerders van Pensioenfonds Vervoer aangegeven wat de omzet en de daarmee gepaard gaande kosten zijn geweest. Voor zover de transactiekosten niet precies of aannemelijk bepaald konden worden, is gebruik gemaakt van een schattingsmethode, die in lijn ligt met de eerdergenoemde aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

De (deels geraamde) transactiekosten komen over 2024 uit op 0,13% (2023: 0,11%) van het gemiddeld belegd vermogen. Het aangegeven percentage heeft niet alleen betrekking op de zichtbare kosten, maar ook op de kosten die een niet zichtbaar deel uitmaken van transactiekoersen. Ook zijn inbegrepen de zichtbare en niet zichtbare transactiekosten die voortvloeien uit transitie, voortvloeiend uit het gefaseerd omzetten van de portefeuille op grond van het door het bestuur bepaalde beleggingsbeleid, het switchen van vermogensbeheerder indien de uitvoering van het beleid daartoe aanleiding geeft, en het stroomlijnen van de rekeningenstructuur met betrekking tot de diverse beleggingen. Daarnaast zijn in het transactiekostenpercentage de kosten inbegrepen van zogenaamde 'restrikes'. Dit betreft het veranderen van derivatenposities die worden aangehouden voor het afdekken van het renterisico, om binnen vooraf afgesproken bandbreedtes te blijven.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de vermogensbeheerkosten (exclusief transactiekosten) en de transactiekosten over 2024 per beleggingscategorie. Deze zijn uitgedrukt in de gemiddelde vermogensallocatie over 2024.

Kosten 2024 per beleggingscategorie

	Gemiddelde allocatie x € 1 miljoen	Gemiddelde allocatie in %	Kosten in € 1 miljoen	Kosten in % van gem. allocatie	Transactiekosten in € 1 miljoen	Transactiekosten in % van gem. alloc in %
Aandelen	11.452	33,8	37,4	0,33	12,1	0,11
Vastrentende beleggingen	12.267	36,3	46,6	0,38	22,9	0,18
Vastgoed	1.977	5,8	13,8	0,70	1,8	0,10
Totaal exclusief afdekking	25.696	75,9	97,7	0,38	36,9	0,14
Valuta afdekking	-1	0,0	0,7	5,40	0,0	0,00
Rente afdekking	8.148	24,1	3,9	0,00	6,4	0,08
Totaal portefeuille	33.841	100,0	102,4	0,30	43,3	0,13

Deze verdeling in beleggingscategorieën is gemaakt op basis van het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. De tabel sluit aan op staat J402 van de FTK Jaarstaten. De verdeling wijkt echter op onderdelen af van die in de Jaarrekening, waar de vanuit de regelgeving voor het jaarverslag vereiste rubricering wordt gevolgd. Dat heeft uiteraard geen invloed op de totaaluitkomsten.

Conform het beleggingsbeleid van Pensioenfonds Vervoer staan in deze tabel onder vastrentende waarden alleen de obligaties die géén deel uitmaken van de rente overlay- en onderpand portefeuille (ROOP). Deze ROOP wordt gevormd door staatsobligaties en financiële derivaten. De in de ROOP opgenomen staatsobligaties staan in deze tabel gerubriceerd onder de rente afdekking. Dit in tegenstelling tot verderop in de Jaarrekening. Daar staan alle obligaties gerubriceerd onder de vastrentende waarden.

In het kader van de SRD2-wetgeving (toelichting: zie begrippenlijst) merken we op dat de omloopsnelheid en de daarbij behorende transactiekosten van de aandelenportefeuilles in lijn liggen met de lange termijn doelstelling van het pensioenfonds.

15 Financiële ontwikkelingen

Financiële positie van het pensioenfonds

De dekkingsgraad wordt vastgesteld als het pensioenvermogen gedeeld door de totale technische voorzieningen. De dekkingsgraad op basis van de door DNB vastgestelde rentetermijnstructuur is op 31 december 2024 uitgekomen op 111,3%. Eind 2023 was de dekkingsgraad 107,6%. Bij de toename van de dekkingsgraad in 2024 moet in acht worden genomen dat hier de indexatie met 0,4% per 1 januari 2025 al in verwerkt is.

De toetsingsgrootheid in het Financieel Toetsingskader (FTK) is de beleidsdekkingsgraad. Dit is de gemiddelde dekkingsgraad van de laatste 12 maanden. In 2024 is de beleidsdekkingsgraad gedaald van 114,5% naar 111,6%.

Het pensioenvermogen wordt berekend als het eigen vermogen (ook wel genoemd: het weerstandsvermogen) vermeerderd met de technische voorzieningen. Het pensioenvermogen op 31 december 2024 bedroeg € 36,0 miljard (eind 2023: € 32,4 miljard). De technische voorzieningen (ook wel genoemd: de voorziening pensioenverplichtingen) bedroegen eind 2024: € 32,3 miljard (eind 2023: € 30,1 miljard). Het pensioenvermogen gedeeld door de technische voorzieningen leidt (als niet de afgeronde maar de exacte cijfers worden gebruikt) tot eerdergenoemde dekkingsgraad van 111,3% (eind 2023: 107,6%).

Bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen worden schattingselementen gehanteerd. Deze schattingselementen zijn gebaseerd op veronderstellingen ten aanzien van bijvoorbeeld sterftekansen, rente en kosten. Gedurende het boekjaar wijken de werkelijke ontwikkelingen onvermijdelijk af van deze veronderstellingen, waardoor er ten opzichte van de veronderstellingen winst of verlies wordt gerealiseerd.

Onder het FTK worden twee toetsingsgrenzen gedefinieerd: minimaal vereist vermogen en vereist vermogen.

Het minimaal vereist vermogen is gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met een opslag ('minimaal vereist eigen vermogen') voor algemene risico's. Op 20 mei 2019 heeft het Actuariële Genootschap een leidraad gepubliceerd, waarmee pensioenfondsen een eenduidige methode wordt aangereikt inzake de vaststelling van het minimaal vereist eigen vermogen. De vaststelling van het minimaal vereist vermogen van Pensioenfonds Vervoer is gebaseerd op deze leidraad. De uitkomst als percentage van de technische voorzieningen bedroeg eind 2024: 104,3% (eind 2023: 104,3%).

Op 31 december 2024 was de aanwezige beleidsdekkingsgraad 111,6% (eind 2023: 114,5%). Dat was hoger dan de minimaal vereiste 104,3% (eind 2023: 104,3%). Er is dus geen sprake van een 'dekkingstekort'.

Het vereist vermogen is gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen, verhoogd met een zodanige opslag ('vereist eigen vermogen'), dat de kans maximaal 2,5% is dat de aanwezige dekkingsgraad van het pensioenfonds in een periode van één jaar lager wordt dan 100%. Voor de vaststelling van deze opslag is wettelijk een standaardtoets voorgeschreven. Deze standaardtoets wordt ook bij Pensioenfonds Vervoer toegepast. Met name het renterisico en het zakelijke waarden risico zijn bepalend voor de uitkomst van deze toets.

Het vereist vermogen op basis van de strategische portefeuille is leidend. Als percentage van de technische voorzieningen kwam de vereiste dekkingsgraad van eind 2024 uit op 118,3% (eind 2023: 118,5%). De aanwezige beleidsdekkingsgraad van 111,6% (eind 2023: 114,5%) was lager dan de vereiste dekkingsgraad, zodat sprake is van een reservetekort.

Voor de volledigheid vermelden we het vereist vermogen tevens op basis van de feitelijke beleggingsmix. De uitkomst op 31 december 2024 als percentage van de technische voorzieningen is dan 118,9% (eind 2023: 118,1%). Het verschil met het vereist vermogen op basis van het strategische beleggingsbeleid komt met name door een hogere allocatie (2023: lagere allocatie) naar zakelijke waarden dan strategisch beoogd.

Herstelplan/overbruggingsplan

Begin 2024 heeft het bestuur besloten om met ingang van dit boekjaar toe te treden tot het transitie-FTK. Het transitie-FTK is gericht op het bereiken van een evenwichtige overstap naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarmee moet voorkomen worden dat fondsen in de jaren tot de transitie maatregelen moeten treffen die voor evenwichtig invaren niet nodig zijn. Gedurende de periode tot transitie worden met dit toetsingskader extra beleidsmogelijkheden geboden (onder voorwaarden) ten aanzien van kortings- en toeslagregels en wijziging van het strategisch beleggingsbeleid.

Als onderdeel van het in 2024 ingediende eerste overbruggingsplan is een herstelsjabloon opgesteld. De daadwerkelijke dekkingsgraad per 31 december 2024 (111,3%) blijkt hoger dan de eerder, vanuit het herstelsjabloon, geprognosticeerde dekkingsgraad per deze datum (109,7%).

Ontwikkeling dekkingsgraad

Onderstaande tabel geeft inzicht in het daadwerkelijke verloop van de dekkingsgraad in 2023 ten opzichte van het verloop zoals geschat in het herstelsjabloon, als onderdeel van het overbruggingsplan.

Verloop dekkingsgraad in 2024

Verloop dekkingsgraad in 2024			
	Feitelijk	Herstelsjabloon	Vershil
Dekkingsgraad per 31 december 2023	107,6%	107,6%	0,0%
Verandering van de dekkingsgraad als gevolg van:			
Nieuwe premies	0,7%	0,6%	0,1%
Gedane uitkeringen	0,2%	0,2%	0,0%
Toeslagverlening	-0,5%	0,0%	-0,5%
Wijziging rente (RTS)	-2,8%	0,0%	-2,8%
Rendement	5,6%	1,2%	4,4%
Overige oorzaken (o.a. wijzigingen grondslagen)	0,5%	0,1%	0,4%
Dekkingsgraad per 31 december 2024	111,3%	109,7%	1,6%

Premiedekkingsgraad

De premiedekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de betaalde premie voor de nieuw in te kopen aanspraken en de TV die het pensioenfonds vaststelt voor deze nieuwe aanspraken (zuivere premie, dus op basis van de rentetermijnstructuur). Een premiedekkingsgraad van 100% is precies voldoende voor de fondsreservering, waarbij dan geen rekening wordt gehouden met een opslag voor het Vereist Eigen Vermogen. Bij een premiedekkingsgraad lager dan de actuele dekkingsgraad, loopt de actuele dekkingsgraad terug en vice versa.

De ex-post premiedekkingsgraad bedraagt 125,8%. Dit is iets lager dan de premiedekkingsgraad in 2023 (129,2%) maar hoger dan de actuele dekkingsgraad op 1 januari 2024 (107,6%). De premie heeft daarmee bijgedragen aan herstel van de dekkingsgraad in 2024. De dekkingsgraad is hierdoor in 2024 met 0,7%-punt gestegen.

Overlevingsgrondslagen / sterfte

De grondslag sterfte bestaat uit de combinatie van de overlevingstafel, de op de hieruit voortvloeiende sterftekansen toegepaste correctiefactoren en de risicopremies voor de dekking van de toe te kennen nabestaandenpensioenen (partner- en wezenpensioenen).

Op grond van het FTK dient wettelijk gezien rekening te worden gehouden met de voorzienbare toename in overlevingskansen (sterftetrend). Dit gebeurt door de voorziening pensioenverplichtingen vast te stellen op basis van een door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) gepubliceerde prognosetafel. Sinds de inwerkingtreding van het FTK is de prognosetafel diverse malen geactualiseerd, in de regel gebeurt dit tweejaarlijks.

Ultimo 2024 is de voorziening vastgesteld op basis van de nieuwe Prognosetafel AG2024. Bij deze tafel worden fondsspecifieke correctiefactoren toegepast die in 2024 zijn herijkt.

Het sterfterisico is te splitsen in twee soorten, te weten het langlevenrisico en het overlijdensrisico:

- Het langlevenrisico doet zich voor bij de verzekeringen waarbij het verrichten van een uitkering afhankelijk is van het in leven blijven van de verzekerde, zoals ouderdomspensioenverzekeringen.
- Het overlijdensrisico doet zich voor bij de verzekeringen waarbij het verrichten van een uitkering bepaald wordt door het overlijden van de verzekerden, zoals de nabestaandenpensioenverzekeringen

Sinds 2020 wordt het resultaat op sterfte beïnvloed door de landelijke oversterfte. Daarbij is in afnemende mate sprake van samenhang met de COVID19-sterfte. Mede op basis van de vier achtereenvolgende jaren van oversterfte heeft het CBS haar prognoses naar beneden bijgesteld. Desalniettemin was er ook in 2024 weer sprake van een landelijke oversterfte.

Ook bij Pensioenfonds Vervoer is in 2024 wederom sprake van enige oversterfte. De (relatieve) resultaten op langleven zijn in 2023 en 2024 wel kleiner dan de drie daaraan voorafgaande jaren.

Actuariële analyse van het resultaat

In onderstaand overzicht wordt het saldo van de baten en lasten uitgesplitst naar diverse bronnen. Het betreft een actuariële analyse waarbij de genoemde individuele resultaatcomponenten niet noodzakelijkerwijs één op één gematched kunnen worden met uitsplitsingen in de Jaarrekening, die vanuit een andere invalshoek zijn weergegeven. Het totaalresultaat is uiteraard wel identiek.

Saldo van baten en lasten (bedragen x 1.000.000)

	2024	2023
Grondslagen resultaatbepaling:		
Overlevingstafel primo boekjaar	AG 2022	AG 2022
Gemiddelde rente primo boekjaar	2,3%	2,5%
Premies en koopsommen	291	301
Beleggingsresultaat (inclusief wijziging RTS)	1.022	1.337
Toeslagverlening	-131	-2.101
Sterfte	49	34
Arbeidsongeschiktheid	3	36
ANW-hiaat en wezenpensioen	1	0
Kosten	1	6
Mutaties / diversen	-2	-23
Wijziging door bijzondere oorzaken	150	13
Toekenningen VPL	-3	-1
Totaalresultaat	1.380	-398

Het resultaat van het pensioenfonds toont in 2024 een saldo van € 1.380 mln. (2023: € 398 mln. negatief).

Toelichting op enkele resultaatposten**Beleggingsresultaat**

Het resultaat op beleggingen, inclusief wijziging rentetermijnstructuur (RTS), is veelal een significante en beweeglijke post in de bepaling van het jaarresultaat. In 2024 bedraagt dit beleggingsresultaat € 1.022 mln. (2023: € 1.337 mln.). Het werkelijk behaalde rendement bedroeg in 2023 8,9%. Door de gedaalde rente steeg de waarde van de vastrentende waarden en rentederivaten. Zakelijke waarden zijn in 2024 eveneens in waarde gestegen.

In deze post is de toevoeging aan de technische voorzieningen (TV) in verband met de wijziging van de RTS van 31 december 2023 naar 31 december 2024 begrepen. Dit betreft een negatief effect van € 803 mln. in verband met de gedaalde rente.

Resultaat op toeslagverlening

Ten opzichte van 2023 is het resultaat op toeslagverlening lager, omdat per 1 januari 2025 een voorwaardelijke toeslag is verleend van 0,4% (1 januari 2024: 7,55%). Dat leidde in 2024 tot een verlies van € 131 mln. (2023: € 2.101 mln. negatief) omdat de voorwaardelijke toeslagen uit de fondsmiddelen zijn gefinancierd. Verderop in dit hoofdstuk wordt meer aandacht besteed aan de toeslagverlening.

Resultaat op mutaties/diversen

De post mutaties/diversen bestaat uit vele componenten, zoals resultaten voortvloeiend uit:

- uitkeringen
- afkopen
- waardeoverdrachten
- mutaties niet opgevraagde pensioenen
- mutaties voortvloeiend uit pensionerings- en flexibiliseringsmutaties, individuele pensioenclaims, echtscheidingen, (eenmalige) projecten en correcties
- boekingen en correcties op ambtshalve premies waar geen pensioenopbouw tegenover staat
- bankkosten, de betaalde intrest en de mutatie van het saldo van de schuld inzake de gemoedsbezwaarden.

Resultaat uit wijzigingen door bijzondere oorzaken

Ten opzichte van vorig boekjaar is de toegepaste prognosetafel gewijzigd. In de technische voorzieningen is per 31 december 2024 de omrekening naar de nieuwe Prognosetafel AG2024 van het Koninklijk Actuarieel Genootschap verwerkt. Hierdoor zijn de technische voorzieningen afgenomen met € 47 mln.

De fondsspecifieke correctiefactoren zijn, conform het fondsbeleid, in 2024 getoetst en herijkt. Dit heeft tot een daling van de technische voorzieningen met 96 mln. geleid.

Bij de vaststelling van de beleidsdekkingsgraad wordt vanaf 31 oktober 2024 uitgegaan van deze nieuwe grondslagen.

Als gevolg van de verlaging van de verwachte AOW-leeftijden daalden de technische voorzieningen per 31 december 2024 met 7 mln. Dit heeft betrekking op premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid, ingegane tijdelijke nabestaandenpensioenen en ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen.

Kostendekkende premie

De gedempte kostendekkende premie wordt vanaf 1 januari 2023 vastgesteld op basis van het toekomstige verwacht rendement (inclusief een afslag voor toekomstige toeslagverlening).

Toetsing kostendekkende premie (x € 1 mln.)		
	2024	2023
Verschuldigde premie	1.354	1.273
Kostendekkende premie	1.254	1.144

De verschuldigde premie (€ 1.354 mln.) wordt getoetst op kostendekkendheid door een vergelijking met de kostendekkende toetspremie (€ 1.254 mln.). De verschuldigde premie is in 2024 hoger en is daarmee kostendekkend.

Toeslagverlening

Voorwaardelijke toeslagverlening

In 2024 heeft het bestuur besloten toe te treden tot het transitie-FTK. Gedurende het transitie-FTK kan een ruimer toeslagbesluit gehanteerd worden. Het bestuur heeft als input voor het transitie-FTK het uitgangspunt gehanteerd dat de pensioenen eventueel verhoogd worden als de dekkingsgraad op de peildatum hoger is dan 110%, na toekennen van de toeslag de dekkingsgraad niet lager is dan 110% en dat de toeslag niet meer kan bedragen dan de maatstaf.

Getoetst per 30 september 2024 aan de contante waarde van toekomstbestendige toeslagverlening bleek de toeslagruimte voldoende voor 0,38% toeslagverlening (6,57% van de maatstaf). Op basis van de verruimde mogelijkheid is besloten per 1 januari 2025 over de opgebouwde aanspraken van de basisregeling een toeslag te verlenen van 0,40%. Deze toeslag is reeds verwerkt in de technische voorzieningen per 31 december 2024.

De maatstaf voor deze verhoging is de loonontwikkeling in de periode 2 juli 2023 – 1 juli 2024 (gewogen per sector). De toeslagmaatstaf is bepaald op basis van de naar aantal deelnemers gewogen gemiddelde loonontwikkeling.

De bestuursbesluiten tot voorwaardelijke toeslagverlening zijn genomen nadat in een zorgvuldig traject alle belangen evenwichtig zijn gewogen. Van jong en oud en van gewezen deelnemers tot pensioengerechtigden. Ook is bekeken of bij het eventueel invaren in een nieuwe pensioenregeling in het nieuwe pensioenstelsel er nog geld genoeg is om een reserve aan te leggen om grote schommelingen in het verwachte pensioen op te vangen en/of om bepaalde groepen te kunnen compenseren als dat nodig is. Een verhoging leek en lijkt – gezien de financiële gezondheid van het fonds - eventuele maatregelen in de toekomst niet in de weg te staan.

Er is geen recht op toekomstige toeslagen (behoudens onvoorwaardelijke toeslagen op de tot 1 januari 2010 opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten op de excedentregeling). Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst toeslagverlening wordt gegeven. Het pensioenfonds heeft geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen; de premiestelling is gebaseerd op de ambitie om een nominaal pensioen te kunnen verstrekken. Toeslagen zijn afhankelijk van de middelen van het pensioenfonds, die voor een belangrijk deel worden beïnvloed door de jaarlijkse beleggingsresultaten.

Onvoorwaardelijke toeslagverlening excedentregeling

Onvoorwaardelijke toeslagen worden verleend op de pensioenaanspraken en -rechten die zijn opgebouwd in de excedentpensioenregelingen vóór 1 januari 2010.

De verleende toeslag per 1 januari 2025 bedraagt 2,71%.

16 Ontwikkelingen na afloop verslagjaar

Er hebben zich in 2025 geen ontwikkelingen voorgedaan die impact hebben op de jaarrekening van boekjaar 2024.

17 Rapport raad van toezicht

1. Algemeen

Pensioenfonds Vervoer heeft een paritair bestuursmodel en kent een raad van toezicht (hier na te noemen: 'de RvT').

De RvT heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De RvT is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De RvT staat het bestuur met raad ter zijde en stelt zich op als gesprekspartner van het bestuur.

De RvT legt verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan (hierna te noemen: 'het VO'), in het jaarverslag en aan de werkgevers (door middel van publicatie van het jaarverslag op de website).

De RvT bestaat uit drie onafhankelijke leden. De leden worden voor een periode van vier jaar benoemd door het bestuur na een bindende voordracht van het VO. Een lid van de RvT kan één keer worden herbenoemd. De RvT benoemt uit zijn midden een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter en secretaris.

De volgende personen maakten in 2024 deel uit van de raad:

- De heer M.G. (Rino) Jekel, aandachtsgebieden AO & IB en risicomanagement (tevens voorzitter).
- Mevrouw E.E.H.C. (Lieske) van den Bosch, aandachtsgebieden Relevante wet- en regelgeving, Pensioenregelingen en pensioensoorten, (Pensioen)communicatie, uitbesteding (tevens plaatsvervangend voorzitter).
- De heer R.J. (Rob) Schreur aandachtsgebieden beleggingsbeleid en vermogensbeheer, balansmanagement, ESG, wet- en regelgeving (i.h.b. FTK) (tevens secretaris).

Alle leden hebben aangegeven naast de andere werkzaamheden die zij vervullen, voldoende tijd beschikbaar te hebben voor het fonds. Zij voldoen aan de VTE-score zoals die voor bestuurders en leden van de RvT voor pensioenfonds wordt gehanteerd. Alle leden zijn onafhankelijk. Zij zijn geen deelnemer in het fonds en hebben ook geen zakelijke belangen bij het fonds. Hoofd- en nevenfuncties van de leden van de RvT zijn vermeld in het jaarverslag van Pensioenfonds Vervoer.

De fondssecretaris ondersteunt de raad van toezicht.

De hoogte van de vergoeding voor een lid van de RvT bedroeg in 2024 € 20.325 per jaar. De voorzitter van de raad ontving in 2024 een vergoeding van € 28.230 per jaar.

De RvT heeft in 2024 zes keer vergaderd, waarvan viermaal in aanwezigheid van of met (een delegatie van) het bestuur. De raad voerde daarnaast diverse overleggen in eigen kring, onder meer over het toezicht rapport over 2023.

In 2024 vonden regelmatig gesprekken plaats tussen (een delegatie van) de raad met (kandidaat) bestuurdersleden voor beoogde (her-)benoeming. Ook is het gebruikelijk dat de raad een 'exitgesprek' voert met een aftredend bestuurslid. Ook in 2024 vond een dergelijk gesprek plaats.

Daarnaast vergaderde de RvT een keer met het VO en nam de RvT deel aan de jaarwerkvergadering. Ook voerde de RvT een regulier overleg met DNB.

De RvT volgde samen met het VO daarnaast in 2024 twee collectieve kennissessies over de uitwerking van het pensioenakkoord. De leden van de RvT en het VO woonden over-en-weer enkele van elkaars vergaderingen bij als toehoorder.

De voorwaardelijke goedkeuringen van de bestuursbesluiten in het kader van de Wtp bereidde de RvT voor in vier werksessies.

In november 2024 heeft de jaarlijkse collectieve zelfevaluatie met behulp van een externe begeleider plaatsgevonden.

2. Werkwijze

De RvT kan vrijelijk beschikken over alle informatie die de raad nodig denkt te hebben om zijn taak goed te kunnen vervullen en heeft vrije toegang tot het bestuur, het VO en de medewerkers van het bestuursbureau.

De RvT volgt via directe toegang tot de bestuursstukken de gang van zaken in het bestuur en de beleidsontwikkeling van het fonds. Als daar aanleiding toe is, nodigt de raad het bestuur of het bestuursbureau uit om nadere toelichting te geven op beleidsvoornemens of genomen besluiten. De RvT ontvangt voorts ieder kwartaal een rapportage, waarin alle belangrijke ontwikkelingen en besluiten betreffende het fonds in het voorgaande kwartaal worden vermeld.

Waar de RvT een specifiek toezichtthema heeft benoemd voor enig jaar, bestudeert de raad de relevante stukken, nodigt het bestuursbureau uit voor een nadere (technische) toelichting op het thema, oriënteert zich zo nodig bij de uitvoerders, woont bestuursvergaderingen bij en gaat met het bestuur het gesprek aan over het thema in de reguliere vergaderingen. De bevindingen over het thema worden zo nodig vastgelegd in het jaarrapport.

De raad vergadert structureel eenmaal per kwartaal en verder zo vaak als nodig. Vergaderingen kunnen zowel een formeel als een informeel karakter hebben. De raad wordt proactief geïnformeerd over belangrijke beleidsbeslissingen van het fonds, ook als die niet de goedkeuring van de raad behoeven. Er zijn nadere afspraken gemaakt met het bestuur over de betrokkenheid van de raad bij belangrijke beleidsbeslissingen. Dat krijgt vorm doordat het bestuur de raad voor specifieke onderwerpen uitnodigt voor overleg en inbreng. Bestuur en raad hanteren daarvoor een gezamenlijke jaaragenda.

De raad ziet hier voor zichzelf in ieder geval een (klankbord)rol ten aanzien van de strategie, de bestuurlijke inrichting en de gedragscultuur.

Minimaal tweemaal per jaar heeft de RvT overleg met het voltallige bestuur (waaronder bij gelegenheid van de jaarwerkvergadering) en eenmaal met het VO.

De RvT heeft daarnaast minimaal ieder kwartaal overleg met een (wisselende) delegatie van het bestuur en verder zo vaak als nodig, i.c. wanneer actuele onderwerpen daar aanleiding toe geven. Na afloop van het jaar stelt de RvT, na toelichting aan het bestuur, de toezichtthema's voor het volgende jaar vast.

Leden van de RvT wonen periodiek een bestuursvergadering bij als toehoorder.

Daarnaast voert de RvT jaarlijks overleg met de externe accountant, de certificerend actuaris en de sleutelfunctiehouder interne audit. De RvT spreekt met medewerkers van het bestuursbureau en met de sleutelfunctiehouder risicobeheer zo vaak als dat aangewezen en/of logisch is vanuit de toezichtthema's. Periodiek bezoekt de RvT de integraal vermogensbeheerder (Achmea IM) en de uitvoeringsorganisatie (TKP).

Toezichtkader

De RvT werkt binnen en volgens het wettelijk kader, de Code Pensioenfondsen, de statuten en reglementen van het fonds. Op 1 januari 2024 is de Code Pensioenfondsen 2024 in werking getreden. Hoofdstuk 5 van deze rapportage van de RvT is gestructureerd aan de hand van de thema's van de Code Pensioenfondsen 2024:

1. Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden
2. Goed besturen
3. Effectief intern toezichthouden en controle uitoefenen
4. Verantwoording en inspraak organiseren
5. Effectief functioneren van fondsorganen.

De RvT hanteert een moreel kompas, is autonoom in zijn handelen en in zijn taakopvatting, is onafhankelijk, professioneel-kritisch en bepaalt daarbij de diepgang en mate van volharding die nodig zijn voor adequaat toezicht en is 'op afstand betrokken'.

Een goede governance impliceert een goed functionerend bestuur en een goed intern toezicht. De RvT doet zijn werk vanuit het besef dat dit inhoudt dat alle betrokkenen binnen het fonds elkaars

onderscheiden taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden respecteren en zich daar ook naar gedragen. In de cyclus van intern toezicht vormt de RvT zich een oordeel over het functioneren van het bestuur en de gang van zaken in het algemeen. Bevindingen en aanbevelingen van de RvT worden gedeeld met het bestuur en gemonitord op een effectieve opvolging. Voor zover deze cyclus op orde is, leidt dat niet tot nadere acties en/of signaleringen buiten de kring van bestuur en RvT. Indien en voor zover het bestuur niet in staat is de oordelen van de RvT voldoende beargumenteerd en/of onderbouwd te weerleggen, zal dat wel tot verdere acties leiden van de RvT.

3. Goedgekeurde besluiten in 2024

De RvT heeft een goedkeuringsrecht voor een aantal specifiek benoemde onderwerpen. In 2024 heeft de RvT de volgende goedkeuringen verleend:

- Vaststelling van het functieprofiel leden raad van toezicht, gehoord hebbende het positief geformuleerde advies van het verantwoordingsorgaan.
- Goedkeuring van het bestuursbesluit d.d. 21 maart 2024 tot vaststelling van het functieprofiel bestuurslid Pensioenfonds Vervoer namens werkgevers met als specifieke aandachtsgebieden AO/IC & finance, uitbesteding, pensioenen, communicatie, tevens lid van de Klachtencommissie.
- Voorwaardelijke goedkeuring van het voorgenomen besluit van het bestuur om op het moment van invaren de solidariteitsreserve initieel te vullen, waar mogelijk, uit het fondsvermogen met minimaal 2% en bij voorkeur met 5% uit het fondsvermogen, conform het financieringsschema zoals vastgelegd in hoofdstuk 9 van het transitieplan, onder de voorwaarde dat de raad van toezicht in een later stadium een positief oordeel kan geven over de besluitvorming en evenwichtige belangenafweging door het bestuur over de gehele transitie. Het voorlopige oordeel van de raad van toezicht is dat het bestuur alle betrokken belangen bij het besluit over de solidariteitsreserve evenwichtig heeft afgewogen.
- Vaststelling dat mevrouw Van der Weiden voldoet aan het functieprofiel 'bestuurslid namens pensioengerechtigden, met de aandachtsgebieden communicatie en pensioenen, tevens lid van de pensioencommissie individuele zaken'. Geen opmerkingen over de gevolgde procedure.
- Goedkeuring van het besluit van het bestuur tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening over 2023.
- Vaststelling dat mevrouw I.V. Hermans voldoet aan het functieprofiel 'bestuurslid namens werkgevers, met de aandachtsgebieden AO/IC & Finance, uitbesteding, communicatie en pensioenen, tevens lid van de klachtencommissie'. Geen opmerkingen over de gevolgde procedure van herbenoeming.
- Goedkeuring van het bestuursbesluit d.d. 27 juni 2024 tot vaststelling van het functieprofiel onafhankelijk bestuurslid met als specifieke aandachtsgebieden vermogensbeheer & risicomanagement, IT en AO/IC & finance.
- Goedkeuring van het bestuursbesluit d.d. 27 juni 2024 tot vaststelling van het functieprofiel onafhankelijk bestuurslid met als specifieke aandachtsgebieden vermogensbeheer & risicomanagement en ESG.
- Vaststelling dat mevrouw W. Westerborg voldoet aan het functieprofiel 'onafhankelijk bestuurslid met als specifieke aandachtsgebieden vermogensbeheer & risicomanagement, IT en AO/IC & finance'.
- Vaststelling dat de heer P. Stork voldoet aan het functieprofiel 'functieprofiel onafhankelijk bestuurslid met als specifieke aandachtsgebieden vermogensbeheer & risicomanagement en ESG'.
- Goedkeuring van het bestuursbesluit d.d. 26 september 2024 tot de toekenning van de eenmalige additionele (Wtp-)vergoeding aan de voorzitter van € 5.203 en aan de overige leden van het VO van € 4.336 per lid goed.
- Goedkeuring van het bestuursbesluit d.d. 10 oktober 2024 tot vaststelling van het functieprofiel 'bestuurslid namens werknemers met als specifieke aandachtsgebieden Informatietechnologie (IT), ESG, vermogensbeheer & risicomanagement en AO/IC & finance'.

- Voorwaardelijke goedkeuring van het bestuursbesluit van 28 november 2024 tot aanvaarding van de collectieve waardeoverdracht (CWO) door Pensioenfonds Rijn- en Binnenvaart van alle bestaande pensioenaanspraken en -rechten op 1 oktober 2025, zulks onder de volgende voorwaarden van:
 1. het doorlopen van het Kader Datakwaliteit door Bpf Rijn- en Binnenvaart inclusief een AUP, en
 2. de uitvoering van de CWO conform het beleid zoals opgenomen in de Abtn van Pensioenfonds Vervoer, zonder het toestaan van uitzonderingen, en
 3. de constatering dat het reeds aanwezige collectief van Pensioenfonds Vervoer geen nadelen ondervindt, en
 4. overeenstemming met Bpf Rijn- en Binnenvaart over de te sluiten overeenkomst van overdracht en vrijwaring, en
 5. goedkeuring door DNB.
- De raad van toezicht deelde de constatering van het bestuur
 - a. dat de effecten van de voorgenomen transitie naar de nieuwe pensioenregeling als geheel en de voorgenomen wijzigingen ten aanzien van het pensioen als geheel niet tot onevenwichtig nadeel leiden voor deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden of pensioengerechtigden, en
 - b. dat de bij het pensioenfonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, de pensioengerechtigden en de werkgevers zich door de transitie op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.

Hiermee verklaarde de RvT zijn voorlopige goedkeuringen over invaren en compensatie d.d. 13 december 2023 en over de initiële vulling van de solidariteitsreserve d.d. 27 maart 2024 definitief. De onderhavige reactie is nog onder de opschortende voorwaarde dat het definitief ingevulde DNB invaarsjabloon en de invaarmelding (inclusief bijlagen) niet leiden tot andere inzichten. Bij dit laatste kan ook worden gedacht aan gebeurtenissen tijdens de, qua duur nog onbekende periode tussen de nu af te geven goedkeuring en het moment van invaren.

4. Opvolging aanbevelingen uit toezichtrapport 2023

Naar aanleiding van zijn bevindingen over verslagjaar 2023 heeft de RvT in het verslag intern toezicht over 2023 de volgende aanbeveling gedaan, die verband hield met het thema Verantwoordelijkheid nemen:

“Expliciete aandacht houden voor en goede samenwerking (informatie uitwisseling) tussen TKP en Achmea IM in aanloop naar de nieuwe pensioenregeling.”

De RvT stelt vast dat het bestuur deze aanbeveling in 2024 heeft opgevolgd, zoals ook blijkt uit de volgende paragraaf. De RvT zal ook in 2025 aandacht blijven houden voor dit onderwerp.

5. Bevindingen over verslagjaar 2024

RvT Toezichtthema's 2024

In 2024 heeft de RvT zich naast zijn reguliere toezichttaak en adviesrol richting bestuur, in het bijzonder gericht op de volgende thema's:

1. De voorbereiding op het nieuwe pensioencontract
 - a. op inhoud, proces en verscherpte aandacht voor de samenwerking tussen TKP en Achmea IM;
 - b. behoud, en waar mogelijk verdere verbetering, van de kwaliteit van de dagelijkse pensioenuitvoering ('going concern');
 - c. toetsing op hoofdlijnen door RvT van het ingevulde DNB invaarsjabloon.
2. MVB/ESG;
3. IT en informatiebeveiliging

De observaties ten aanzien van deze toezichtthema's zijn in deze paragraaf opgenomen.

Het toezicht van de RvT: proces en inhoud

De RvT beoordeelt bij de invulling van zijn toezichttaak zowel de procesgang – juiste governance, betrokkenheid van fondsgremia, evenwichtige belangenafweging, opinies van de sleutelfuncties etc. – als de inhoudelijke aspecten.

De RvT heeft toegang tot de stukken van de bestuursvergadering tegelijkertijd met het bestuur, waardoor de RvT tijdig en transparant inzicht krijgt in de context van een onderwerp, zonder dat dit afbreuk doet aan de taken en verantwoordelijkheden van ieder afzonderlijk gremium ('rolvastheid'). Alle relevante onderliggende documenten worden bij een agendapunt gevoegd, waarbij in de voorbladen de belangrijkste overwegingen, het te nemen besluit en het vervolgtraject kort en bondig zijn beschreven, c.q. teruggebracht tot de essentie.

De voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel

Ook in 2024 heeft het bestuur de RvT van de ontwikkelingen goed op de hoogte gehouden. Het nieuwe pensioenstelsel is een vast onderwerp op de agenda van de vergaderingen.

Het bestuur besloot in september 2024 om de initieel beoogde transitiedatum van 1 juli 2025 los te laten, met name omdat het aantal opleveringen van processen van TKP te veel achter bleef bij de planning. Ook waren cao-partijen nog met elkaar in overleg over een nieuwe definitie van het pensioengevend loon. De raad meent dat het bestuur dit besluit weloverwogen heeft genomen en onderstreept het uitgangspunt van het bestuur dat zorgvuldigheid boven snelheid gaat. Dit laat onverlet dat het bestuur bij het realiseren van de planningen (tijdigheid) blijft benadrukken en monitoren.

Door middel van gefaseerde besluitvorming kreeg het concept-implementatieplan in 2024 steeds verder vorm. Het VO en de RvT zijn in 2024 op verschillende momenten om advies respectievelijk goedkeuring gevraagd door het bestuur ten aanzien van enkele bestuursbesluiten met het oog op de transitie, zoals de initiële vulling van de solidariteitsreserve en de evenwichtigheid van de transitie als geheel.

Ook vond tweemaal overleg plaats over de risicohouding van het bestuur met de fondsgremia, waarna het bestuur verdere stappen kon zetten om te komen tot een nieuw beleggingsbeleid. Op 24 oktober 2024 heeft DNB het fonds schriftelijk bevestigd - vooruitlopend op de inwaarmelding - geen opmerkingen ten aanzien van de borging en zekerstelling van de datakwaliteit vóór invaren te hebben. Daarmee is de aanpak voor de datakwaliteit goedgekeurd.

De raad van toezicht constateert dat het bestuur in 2024 zorgvuldige stappen heeft gezet voor een beheerste overstap op de nieuwe pensioenregeling.

5.1 Thema 1: Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden*Aandacht voor missie en strategie*

Het bestuur heeft in 2024 een nieuw strategisch plan voor 2025-2030 ontwikkeld. De RvT is door het bestuur doorlopend meegenomen bij de totstandkoming daarvan. De missie en visie van Pensioenfonds Vervoer zijn onveranderd gebleven. De waarden die het fonds meeweegt in de besluitvorming en bij dilemma's zijn door het bestuur opnieuw doorleefd en geactualiseerd. De missie, visie en de waarden vormden de basis voor de nieuwe strategie. Daarnaast heeft het bestuur nader onderzoek gedaan naar de voorkeuren van de belanghebbenden van het fonds en deze meegenomen in de nieuwe strategie.

De raad van toezicht constateert dat het bestuur op gedegen wijze een robuust nieuw strategisch plan heeft ontwikkeld waarin de belangen van de belanghebbenden van het fonds centraal staan.

Kennen van de voorkeuren van belanghebbenden

Met het oog op de nieuw te ontwikkelen strategie heeft het bestuur in 2024 de jaarlijkse enquêtes uitgebreid met meerdere doelgroepen en zijn er andersoortige vragen toegevoegd. De respons was een bron voor het bespreken en vaststellen van de nieuwe strategie en, bijvoorbeeld ten aanzien van

het onderwerp 'MVB', ook het beleggingsbeleid.

De raad stelt vast dat het bestuur de vaststelling en uitvoering van het beleid doorlopend oog heeft voor de voorkeuren van belanghebbenden en vindt deze uitgebreide enquête een goede toevoeging daarop. De RvT heeft daarnaast begrepen dat de volgende stap een bestuurlijke werkgroep is die zich buigt over de aanpak en opzet van een meer structurele dialoog met de deelnemers, waarmee dit in de toekomst geborgd blijft.

Belangen evenwichtig afwegen

Het jaar 2024 stond in het teken van diverse deelbesluiten in het kader van de Wtp, waarbij de evenwichtige belangenafweging door het bestuur centraal stond, zoals de inrichting en vulling van de solidariteitsreserve, het overbruggingsplan en de evenwichtigheid van de totale transitie. Het bestuur heeft de RvT steeds adequaat inzicht verschaft in de wijze waarop de evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden.

Eind 2024 heeft Pensioenfonds Vervoer – met inachtneming van een evenwichtige belangenafweging en met gebruikmaking van het transitie-FTK en op basis van het overbruggingsplan – besloten om per 1 januari 2025 een indexatie toe te kennen van 0,4%.

De RvT heeft geen goedkeuringsrecht ten aanzien van een bestuursbesluit om de pensioenen te indexeren. De RvT acht zich evenwel goed door het bestuur op de hoogte gehouden van het besluitvormingsproces en de relevante overwegingen. De RvT is van mening dat het totale proces, met inbegrip van de communicatie richting de deelnemers en de betrokkenheid van de sleutelfuncties, zorgvuldig is doorlopen. Dit alles met inachtneming van de evenwichtige belangenafweging en op basis van de vigerende wetgeving.

De dekkingsgraad is eind 2024, na verwerking van deze indexatie, uitgekomen op 111,3% ten opzichte van 107,6% eind 2023).

5.2 Thema 2: Goed besturen

Besluiten motiveren en onderbouwen

De raad van toezicht heeft direct toegang tot alle bestuursstukken, die naar mening van de RvT transparant zijn in de overwegingen en de relatie is met de strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten van het fonds. Wanneer het bestuur het VO, de RvT en de sleutelfuncties heeft betrokken in zijn besluitvorming is dat adequaat vastgelegd.

Integraal risicomanagement bevorderen

De RvT constateert dat bij Pensioenfonds Vervoer sprake is van een cultuur waarin een volwassen risicobewustzijn vanzelfsprekend is. Het risicobeheer met de directe betrokkenheid van de sleutelfuncties risicobeheer en interne audit biedt de RvT vertrouwen. De rapportages, die de RvT eveneens ontvangt, zijn van goede kwaliteit en geven doorgaans weinig aanleiding tot verder onderzoek of maatregelen. Periodiek voert de RvT (zowel in aanwezigheid van (een delegatie van) het bestuur, als in eigen kring) overleg met de sleutelfunctiehouders risicobeheer en interne audit. Pensioenfonds Vervoer is zich ook bewust van de risico's rondom ICT en informatiebeveiliging. Eind 2023 is de CTSO op het bestuursbureau gestart. Met een concreet plan geeft het fonds op adequate wijze (verder) invulling aan de beheersing van de risico's rondom ICT en informatiebeveiliging. Het bestuur neemt de RvT daarbij goed mee.

Uitbesteding aan TKP en Achmea IM

Het bestuur is verantwoordelijk voor een adequate uitvoering van de pensioenregeling die uitbesteed is aan TKP, en voor het integraal vermogensbeheer dat is ondergebracht bij Achmea IM. Het bestuur en het bestuursbureau zitten 'boven op de uitvoering' en weten zowel TKP als Achmea IM met een positief kritische benadering aan te sporen tot optimalisering van de pensioenuitvoering c.q. het

vermogensbeheer.

De RvT constateert dat het bestuur de regie voert in de samenwerking tussen TKP en Achmea IM in aanloop naar het nieuwe stelsel.

5.3 Thema 3: Effectief intern toezichthouden en controle uitvoeren

Toezichtvisie ontwikkelen

De raad van toezicht hanteert een eigen toezichtkader en heeft dit tot op heden jaarlijks vastgelegd in zijn rapport intern toezicht. De raad beschikte eind 2024 nog niet over een schriftelijke toezichtvisie in een separaat document (conform norm 18 van de Code Pensioenfondsen), waarin deze elementen samenkomen en waarin ook vastgelegd is wat de RvT voor zijn taakuitoefening nodig heeft. Dit onderwerp is in 2024 een belangrijk thema van de raad van toezicht geweest en daarnaast expliciet besproken tijdens de collectieve zelfevaluatie van de RvT.

Mede op basis van de zelfevaluatie is de RvT – in het verlengde van datgene wat de raad al heeft vastgelegd over het normenkader, de rolinvulling en werkwijze – nog doende met het nader uitwerken en op schrift stellen van zijn toezichtvisie. Het thema ‘rolbewust zijn’ heeft in 2024, zij het impliciet, prominent gespeeld in het kader van de overstap naar de Wtp.

Er zijn gedurende het jaar 2024 formele en informele contacten geweest tussen de fondsorganen. Vergaderingen van de RvT worden bijgewoond door een delegatie van het bestuur en tweemaal per jaar vindt overleg plaats met het voltallig bestuur. Op basis van zowel mondelinge toelichtingen als verstrekte schriftelijke documentatie/informatie, heeft de RvT een goed overall beeld. Bij informele contacten – zoals de benen-op-tafelsessies – kan de RvT invulling geven aan zijn klankbordrol.

5.4 Thema 4: Verantwoording en inspraak organiseren

De rolverdeling tussen de fondsorganen is duidelijk vastgelegd en is een belangrijk uitgangspunt voor het functioneren van de gremia. De onderlinge betrokkenheid wordt vergroot door het feit dat (een delegatie van) het bestuur de vergaderingen van de het VO bijwoont.

Het bestuur legt op transparante wijze verantwoording af aan het VO over het beleid en de beleidskeuzes en maakt daarbij inzichtelijk hoe de verschillende belangen worden afgewogen. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn.

De RvT constateert dat het verantwoordingsorgaan in staat wordt gesteld om te bewaken of het bestuur de verschillende belangen evenwichtig afweegt.

5.5 Thema 5: Effectief functioneren fondsorganen

Geschiktheids-, diversiteits- en inclusiebeleid

Pensioenfonds Vervoer beschikt over een diversiteitsbeleid, waarin is vastgelegd dat het bestuur zorgt voor diversiteit binnen haar organen voor wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit. In 2024 is het bestuur gestart met de voorbereiding om het diversiteitsbeleid uit te breiden naar een Diversiteits- en Inclusiebeleid. Het doel is om niet alleen de bezetting van de fondsorganen, maar ook de uitvoering van het beleid zó (divers) te organiseren dat de belanghebbenden van Pensioenfonds Vervoer zich gehoord voelen.

De raad constateert dat de leden van de fondsorganen van Pensioenfonds Vervoer een grote mate van diversiteit vertegenwoordigen en inbrengen. Op 31 december 2024 week Pensioenfonds Vervoer af van de Code Pensioenfondsen ten aanzien van diversiteit (leeftijd) binnen het VO (norm 35). De RvT stelt vast, dat ondanks de aandacht die het pensioenfonds hiervoor vraagt, het voor de voordragende organisaties lastig is om bij een vacature in het VO een kandidaat te werven die jonger is dan 40 jaar. Tot slot juicht de RvT toe dat het bestuur een stageplaats aangeboden aan een deelnemer van de PensioenLab Academie van de editie 2024/2025. Daarmee draagt Pensioenfonds Vervoer bij aan het bevorderen van de opleiding en instroom van jonge(re) bestuursleden in de sector.

(Her-)benoemingen

De RvT heeft zich in 2024 gebogen over één nieuwe benoeming en twee herbenoemingen in het bestuur. De RvT heeft de wettelijke goedkeuringsbevoegdheden ten aanzien van de vaststelling van de profielschetsen voor de (her-)benoemingen toegepast. Voorafgaand aan formele voordracht van de kandidaat voor de eerste benoeming heeft een informeel kennismakingsgesprek plaats gevonden met een delegatie van de RvT.

Met elk bestuurslid dat voor (her-)benoeming in aanmerking kwam heeft de RvT, ter uitvoering van zijn statutaire toetsingsverplichting, een gesprek gevoerd om daarna vast te stellen dat aan de profielschets werd voldaan.

De RvT stelt met tevredenheid vast dat aan de feitelijke opvolging van bestuursleden een zorgvuldig traject voorafgaat. Het eerder beschreven uitgebreide traject van inwerken en toehoren vergemakkelijkt de start als nieuw bestuurslid. Ook voert de RvT standaard 'exitgesprekken' met bestuursleden die aftreden en deelt waar nodig zijn bevindingen.

Beheerst en duurzaam beloningsbeleid

Pensioenfonds Vervoer beschikt over een beheerst en duurzaam beloningsbeleid voor de beloning van de leden van de organen van het pensioenfonds, dat op de website van het fonds openbaar is gemaakt. De beloningen staan in redelijke verhouding tot verantwoordelijkheid, functie-eisen en tijdsbeslag. In 2024 besloot het bestuur tot de toekenning van een eenmalige additionele (Wtp-)vergoeding aan de voorzitter en leden van het VO, vanwege het extra tijdsbeslag dat van het VO werd gevraagd voor de adviezen op grond van de Wtp. Het VO zag af van zijn adviesrecht ten aanzien van de wijziging van het beloningsbeleid, aangezien het de eigen beloning betrof. De RvT heeft vastgesteld dat een zorgvuldig proces is bewandeld.

Gewenst gedrag, cultuur, integriteit

Pensioenfonds Vervoer beschikt over een Gedragscode, waarin de gewenste cultuur is vastgelegd. Alle verbonden personen ondertekenen deze Gedragscode en verklaren daarmee dat ze integer handelen. De externe compliance officer monitort periodiek of alle verbonden personen zich houden aan de gedragscode van het fonds. De RvT ontvangt de voortgangsrapportages die de externe compliance officer oplevert aan het bestuur.

De RvT stelt vast dat het Pensioenfonds Vervoer ten aanzien van gewenst gedrag, cultuur en integriteit voldoet aan de gestelde eisen en normen. Integer handelen levert geen issues op en de RvT stelt vast dat het bestuur hier voldoende aandacht voor heeft.

Zelfevaluatie fondsorganen

De collectieve zelfevaluatie van de RvT vond plaats in november 2024 met behulp van een externe gespecialiseerde begeleider. De RvT heeft het verslag van de collectieve zelfevaluatie gedeeld met het VO en het bestuur.

De RvT heeft vastgesteld dat het bestuur en het VO in 2024 een collectieve zelfevaluatie hebben uitgevoerd. Elk orgaan deelt (een samenvatting van) de uitkomsten van de eigen zelfevaluatie met de andere fondsorganen. Deze onderlinge uitwisseling draagt bij aan de nagestreefde optimale transparantie. Op die wijze ontstaat er zicht op de aandachts- en zorgpunten van de andere fondsorganen.

Den Haag, 17 april 2025

Raad van toezicht

Reactie van het bestuur

Het bestuur waardeert de positief-kritische wijze waarop de raad van toezicht is betrokken bij het fonds. Het bestuur kan zich goed vinden in de observaties en zal deze ter harte nemen. Er is gedurende het jaar veel contact geweest en ook in 2025 blijft het bestuur graag met de raad van toezicht in gesprek.

Goedkeuring door de raad van toezicht

De raad van toezicht heeft over het jaarverslag en de jaarrekening over 2024 overleg gevoerd met het bestuur, het verantwoordingsorgaan, de onafhankelijk accountant en de certificerend actuaris. Vervolgens heeft de raad van toezicht op 17 april 2025 het besluit van het bestuur tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening over 2024, goedgekeurd. De raad van toezicht heeft ten blijke van deze goedkeuring de jaarrekening over 2024 mede ondertekend.

18 Oordeel van het verantwoordingsorgaan

Algemeen

De verantwoordings- en medezeggenschapsfuncties zijn ondergebracht bij het VO (verantwoordingsorgaan).

Wij hebben de taak om een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de raad van toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst.

Het bestuur legt jaarlijks aan het verantwoordingsorgaan verantwoording af over het beleid en over de wijze waarop dat is uitgevoerd. Daarnaast stelt het bestuur ons in de gelegenheid om onze wettelijke bevoegdheid uit te oefenen om advies uit te brengen over een specifiek aantal zaken.

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit vijf leden: twee vertegenwoordigers van de werknemers, twee namens de werkgevers en één namens de pensioengerechtigden.

Het jaar 2024

Op voordracht van FNV besloot het bestuur begin 2024 tot herbenoeming van Paul Benner, secretaris van het VO, voor een nieuwe termijn tot 1 juli 2026. Op 1 juli 2024 legde Wout van Neuren, op basis van het rooster van aan- en aftreden, zijn lidmaatschap van het VO neer. Wij zijn Wout zeer dankbaar voor zijn jarenlange inzet voor het verantwoordingsorgaan. Willem Verhaar nam de voorzittershamer van Wout over en Helen Richardson werd plaatsvervangend voorzitter.

Het bestuur benoemde op voordracht van TLN per 1 november 2024 Arjan Holwerda als nieuw lid van het VO, namens werkgevers. Wij zijn blij met de komst van Arjan.

Onze bijeenkomsten

In 2024 hebben wij vier keer regulier vergaderd, waarbij, telkens in steeds wisselende samenstellingen, een delegatie van het bestuur en ook één keer een lid van de raad van toezicht als toehoorder aanwezig was.

Voorafgaand en aansluitend aan onze reguliere vergaderingen vonden telkens vooroverleggen en nabeschouwingen van het verantwoordingsorgaan in eigen kring plaats. Daarnaast woonden sommige VO-leden bij toerbeurt als toehoorder enkele vergaderingen van de raad van toezicht bij.

Naast de reguliere vergaderingen heeft er een overleg met de raad van toezicht en het gezamenlijk overleg met het bestuur en de raad van toezicht in het kader van het jaarwerk plaatsgevonden. Het bestuursverslag en jaarrapport van de raad van toezicht zijn uitvoerig besproken.

Veel aandacht ging, logischerwijs, in 2024 uit naar de Wtp en daarvoor hebben in 2024 diverse extra bijeenkomsten plaatsgevonden (zie hierna onder 'Het VO en de Wet toekomst pensioenen').

In de eerste helft van 2024 vonden twee gezamenlijke overleggen plaats van het VO met het bestuur en de raad van toezicht over de risicohouding. Ook was er in september een gezamenlijk overleg van de fondsorganen over de evenwichtigheid van de transitie als geheel.

Daarnaast hadden wij zes beeldvormende en oordeelsvormende bijeenkomsten ter voorbereiding op onze adviezen uit hoofde van de Wtp.

In november 2024 vond de jaarlijkse collectieve zelfevaluatie van het verantwoordingsorgaan plaats. Deze hebben we in eigen kring uitgevoerd, onder begeleiding van één van onze leden, Helen Richardson. Alle leden van het verantwoordingsorgaan hebben deze zelfevaluatie niet alleen als nuttig, maar ook als zeer prettig ervaren. Het verslag en de uitkomsten hebben we, zoals gebruikelijk, gedeeld met het bestuur en de raad van toezicht.

Het VO en de Wet toekomst pensioenen

Het VO startte al in 2021 met de voorbereidingen op de nieuwe wetgeving door het bijwonen van studiesessies en het raadplegen van de eigen online leeromgeving, waarin wij relevante informatie en e-learnings over de Wtp kunnen terugvinden.

Sinds 2021 worden wij door het bestuur nauw betrokken bij de voortgang van het project 'Wet toekomst pensioenen' (Wtp) en krijgen we elke vergadering een update van de stand van zaken, zowel inhoudelijk als procesmatig. Het bestuur neemt het VO voortdurend mee, gevraagd en ongevraagd. Zo heeft het bestuur het verantwoordingsorgaan geïnformeerd over de argumenten en overwegingen die hebben geleid tot het bestuursbesluit in september 2024 om de oorspronkelijk beoogde transitiedatum van 1 juli 2025 los te laten. Het VO constateert dat het bestuur bij de transitie zorgvuldigheid boven snelheid plaatst en onderschrijft dit uitgangspunt.

Het jaar 2024 stond bij Pensioenfonds Vervoer in het teken van de implementatie van de Wtp en de voorbereiding op de transitie. Door middel van gefaseerde besluitvorming en deelbesluiten krijgt het implementatieplan steeds verder vorm. Het bestuur nam in dat kader diverse voorwaardelijke deelbesluiten, waarvoor het VO in 2024 op verschillende momenten om advies is gevraagd door het bestuur. De wetgever heeft ten aanzien van enkele besluiten een verzaamd adviesrecht toegekend aan het verantwoordingsorgaan.

Sinds 2023 heeft het verantwoordingsorgaan een eigen externe adviseur die ons ondersteunt bij het vormgeven van onze adviezen in het kader van de Wtp. Met deze adviseur zijn wij in 2024, telkens door middel van het doorlopen van een beeld-, oordeels- en besluitvormingscyclus, gekomen tot onze adviezen over het communicatieplan, de initiële vulling van de solidariteitsreserve uit het fondsvermogen en het voorwaardelijke advies over de evenwichtigheid van de totale transitie, die we, naar verwachting in de eerste helft van 2025, definitief maken wanneer de evenwichtigheid van de transitie als geheel vastgesteld kan worden.

Het voorbereiden van onze adviezen in beeldvormende, oordeelsvormende en besluitvormende werksessies vinden wij zeer prettig. Het stelt ons in staat de materie goed te doorgronden, vragen te stellen en ons advies zorgvuldig te formuleren. Ook biedt dit ons de mogelijkheid om van elkaar te leren.

Uit hoofde van de Wtp hebben wij in 2024 de volgende adviezen uitgebracht aan het bestuur:

Communicatieplan

Het advies van het verantwoordingsorgaan over het voorwaardelijke besluit ten aanzien van het plan van het bestuur, waarmee het bestuur in ieder geval invulling gaf aan het wettelijk verplichte communicatieplan, was positief. Ook was het verantwoordingsorgaan positief over de gekozen doelgroepen, de kernboodschappen en de gelaagde aanpak met een enkel aandachtspunt of suggestie. Het verantwoordingsorgaan realiseerde zich dat dit plan een dynamisch document is dat in de periode tot de transitiedatum kan wijzigen. Het verantwoordingsorgaan vertrouwt er hierbij op dat het bestuur het VO bij elke vergadering van en/of met het verantwoordingsorgaan informeert over de stand van zaken van het plan en eventuele aanpassingen daarin. Over materiële wijzigingen ontvangt het verantwoordingsorgaan graag tijdig een signaal.

Initiële vulling van de solidariteitsreserve uit het fondsvermogen (voorwaardelijk advies)

Het voorlopige advies van het verantwoordingsorgaan (alle geledingen en leden) over het voorwaardelijk bestuursbesluit ten aanzien van de initiële vulling van de solidariteitsreserve uit het fondsvermogen en het bestuurlijk standpunt dat alle betrokkenen evenwichtig vertegenwoordigd zijn was positief. Wij konden ons ook vinden in de door het bestuur voorgestelde minimum initiële omvang van 2% met een voorkeur van 5%.

Reden dat wij een voorlopig advies gaven, was het voorbehoud dat wij als verantwoordingsorgaan maakten bij deze voorlopige uitspraak. Uit het bestuursbesluit en de opinie van de sleutelfunctiehouder Actuarieel en Risicobeheer maakte het verantwoordingsorgaan op dat een definitief besluit over de solidariteitsreserve afhankelijk is van een aantal zaken zoals de nog uit te voeren analyses, de inzichten vanuit het invaarsjabloon van DNB en de beoordeling van de evenwichtigheid van de totale transitie.

Het verantwoordingsorgaan gaf daarom een voorlopig advies onder de voorwaarde dat de totale transitie als evenwichtig wordt beoordeeld. Onze mening over het bestuurlijke standpunt ten aanzien van deze evenwichtigheid was dat wij ons op dat moment erin konden vinden dat alle betrokkenen zich op dat moment bij het voorwaardelijke besluit over de solidariteitsreserve evenwichtig vertegenwoordigd konden voelen.

Overbruggingsplan

Het verantwoordingsorgaan besloot unaniem tot het uitbrengen van een positief advies over het bestuursbesluit met betrekking tot de vaststelling van het overbruggingsplan.

Evenwichtigheid van de totale transitie (voorwaardelijk advies)

Het advies van het verantwoordingsorgaan over het voorwaardelijke bestuursbesluit ten aanzien van de evenwichtigheid van de totale transitie was positief.

Dit houdt in dat het verantwoordingsorgaan de constatering van het bestuur deelde

1. dat de effecten van de voorgenomen transitie naar de nieuwe pensioenregeling als geheel en de voorgenomen wijzigingen ten aanzien van het pensioen als geheel niet tot onevenwichtig nadeel leiden voor deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden of pensioengerechtigden, en
2. dat de bij het pensioenfonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, de pensioengerechtigden en de werkgevers zich door de transitie op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.

Dit advies verstrekke het verantwoordingsorgaan onder de opschortende voorwaarde van de constatering van het bestuur dat het definitief ingevulde DNB invaarsjabloon en de invaarmelding niet leidt tot andere inzichten.

Gelet op het advies ten aanzien van de evenwichtigheid van de totale transitie kwamen de voorbehouden uit de verstrekke voorlopige adviezen ten aanzien van invaren (2023), compensatie (2023) en de initiële vulling van de solidariteitsreserve uit het fondsvermogen te vervallen (2024) en zijn deze adviezen definitief geworden.

Vooruitblik project Wtp

Het VO realiseert dat de overstap op het nieuwe stelsel een eenmalige en ongekende stap is voor de gehele pensioensector en zo ook voor Pensioenfonds Vervoer. Wij hechten daarom zeer aan zorgvuldigheid en juichen de beheerste procesinrichting door het bestuur van harte toe. Het VO draagt hieraan zo veel mogelijk bij door het bevragen van het bestuur en het uitbrengen van de adviezen. Het VO tracht daar steeds de aanleiding voor het nieuwe stelsel in het achterhoofd te houden en zich te richten op de belangen van de (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. Voor 2024

acht het VO zich adequaat geïnformeerd.

Ook in 2025 zijn er onzekere factoren aan de orde voor een succesvolle overstap op het nieuwe stelsel. Cao-partijen zijn nog met elkaar in overleg over een nieuwe definitie van het pensioengevend loon ten behoeve van de aansluiting op een authentieke bron, de Loonaangifteketen. Het VO ziet dat het bestuur hier, waar mogelijk, regie tracht te voeren en cao-partijen zoveel mogelijk tracht te ondersteunen met informatie om de besluitvorming mogelijk te maken.

Ook constateert het VO dat het bestuur nauwlettend de voorbereidingen van TKP en Achmea IM voor de overstap op het nieuwe stelsel volgt en dat het bestuur hier bovenop zit.

Overige in 2024 uitgebrachte adviezen

Naast de drie voornoemde (voorlopige) adviezen uit hoofde van de Wtp adviseerden wij in 2024 het bestuur in positieve zin over:

- het voorwaardelijk bestuursbesluit tot aanvaarding van de collectieve waardeoverdracht (CWO) door Bpf Rijn- en Binnenvaart van alle bestaande pensioenaanspraken en -rechten op 1 oktober 2025, zulks onder de voorwaarden van:
 - het gelijk houden van de premie voor het arbeidsongeschiktheidspensioen en de opslag voor premievrije deelname bij arbeidsongeschiktheid.
1. goedkeuring door de raad van toezicht, en
 2. het doorlopen van het Kader Datakwaliteit door Bpf Rijn- en Binnenvaart inclusief een AUP, en
 3. de uitvoering van de CWO conform het beleid zoals opgenomen in de Abtn van Pensioenfonds Vervoer, zonder het toestaan van uitzonderingen, en
 4. de constatering dat het reeds aanwezige collectief van Pensioenfonds Vervoer geen nadelen ondervindt,
 5. overeenstemming met Bpf Rijn- en Binnenvaart over de te sluiten overeenkomst van overdracht en vrijwaring, en
 6. goedkeuring door DNB.

Het VO zag af van zijn adviesrecht ten aanzien van de tijdelijke vergoeding voor de Wtp-werkzaamheden welke betrekking heeft op de eigen beloning van de VO-leden (beloningsbeleid).

Voordracht voor herbenoeming lid raad van toezicht

Op 1 juli 2024 eindigde de eerste zittingstermijn van de heer M.G. (Rino) Jekel als lid (tevens voorzitter) van de raad van toezicht. Begin 2024 legde de raad van toezicht met het oog daarop het concept functieprofiel voor advies aan ons voor. Het verantwoordingsorgaan adviseerde in positieve zin over dit profiel. Met het oog op de mogelijke voordracht voerde een delegatie van het verantwoordingsorgaan een gesprek met de heer Jekel. Het verantwoordingsorgaan droeg vervolgens op grond van de statuten de heer M.G. Jekel bindend voor voor herbenoeming door het bestuur als lid van de RvT per 1 juli 2024 voor een tweede termijn van maximaal vier jaar.

Verhoging pensioenen per 1 januari 2025

Het verantwoordingsorgaan van Pensioenfonds Vervoer heeft geen bovenwettelijk adviesrecht ten aanzien van een bestuursbesluit om de pensioenen te verhogen of te verlagen. Het bestuur heeft ons desalniettemin, tussentijds en na afloop, goed mee genomen in het besluitvormingsproces en de overwegingen om de pensioenen per 1 januari 2025 te verhogen met 0,4 %. Het bestuur heeft naar mening van het verantwoordingsorgaan in de besluitvorming voldoende stilgestaan bij een evenwichtige belangenafweging.

Onderwerpen in onze vergaderingen in 2024

Tijdens iedere vergadering van het verantwoordingsorgaan besteedden we regulier aandacht aan de notulen van de bestuursvergaderingen van de afgelopen periode, de actiepunten- en besluitenlijst van het bestuur en de voortgang van de jaarkalenders en van de werkgroepen.

Naast de 'reguliere' en de eerdergenoemde onderwerpen, hebben we onder meer de volgende onderwerpen met het bestuur besproken:

- waardenkaart Pensioenfonds Vervoer en aanpak nieuwe strategie
- de zelfevaluatie van TKP
- de evaluatie van klachten
- klachtenafhandeling in de praktijk
- datakwaliteit
- bestuursrechtelijke procedure AFM
- resultaten deelnemer- en werkgeversonderzoek 2023
- statuten Pensioenfonds Vervoer
- Code Pensioenfonds
- uitkomsten haalbaarheidstoets
- DORA en informatiebeveiliging
- risicomanagement
- verslag collectieve zelfevaluatie bestuur 2024

Lage kosten

Tot slot acht het VO het positief dat Pensioenfonds Vervoer lage pensioenuitvoeringskosten en lage kosten van vermogensbeheer kent. Dit is met het VO besproken aan de hand van een benchmark met vergelijkbare pensioenfonds.

Verantwoording door de raad van toezicht

Op 26 maart 2025 heeft de raad van toezicht verantwoording afgelegd aan het VO over zijn taakuitoefening en bevindingen. Wij hebben de bevindingen zoals geformuleerd door de raad van toezicht met de raad besproken. Wij kunnen ons daar in vinden. Wij achten ons ook voldoende door de raad van toezicht geïnformeerd.

Oordeel verantwoordingsorgaan over 2024

Alles overziend zijn wij in het verslagjaar 2024 voldoende geïnformeerd om onze taak naar behoren te kunnen uitoefenen. Het bestuur betreft het verantwoordingsorgaan proactief en op zeer transparante wijze bij belangrijke ontwikkelingen van het fonds.

Het jaarverslag over 2024 van Pensioenfonds Vervoer geeft naar ons oordeel een correcte weergave van het door het bestuur gevoerde beleid.

Het verantwoordingsorgaan is van oordeel dat het bestuur in 2024 op adequate wijze heeft gehandeld en een consistent beleid heeft gevoerd, waarbij de belangen van alle betrokkenen (deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en aangesloten werkgevers) gewogen en geborgd zijn.

Den Haag, 17 april 2025

Het verantwoordingsorgaan van Pensioenfonds Vervoer

Reactie van het bestuur

Het bestuur heeft kennisgenomen van het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan en dankt het VO voor de betrokkenheid en de constructieve manier van samenwerken. Het bestuur heeft er vertrouwen in dat we deze samenwerking in 2025 op een plezierige wijze voort zullen zetten.

Den Haag, 17 april 2025

Het bestuur

Dhr. F. Veltink

Dhr. J. Spaans

Mw. I.V. Hermans

Mw. W. Westerborg

Dhr. P.A. Stork

Mw. J.G.E. van Leeuwen

Dhr. L.C.A. Scheepens

Dhr. E. van Aggele

Mw. E.M.A. van der Weiden

JAARREKENING

19 Jaarrekening

19.1 Balans

(na resultaatbestemming)

(bedragen x € 1.000.000)		31-12-2024	31-12-2023
	Ref.		
ACTIVA			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	1		
Vastgoedbeleggingen		2.174	1.738
Aandelen		11.979	9.991
Vastrentende waarden		20.534	18.823
Derivaten		2.247	3.121
Overige beleggingen		1.679	2.125
		38.613	35.798
Vorderingen en overlopende activa	2	2.257	2.601
Overige activa	3	81	78
TOTAAL ACTIVA		40.951	38.477
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	4		
Stichtingskapitaal		0	0
Solvabiliteitsreserve		3.653	2.273
		3.653	2.273
Technische voorzieningen	5	32.323	30.106
Derivaten	6	4.668	5.744
Overige schulden en overlopende passiva	7	307	354
TOTAAL PASSIVA		40.951	38.477

(-) De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans.

19.2 Staat van baten en lasten

(bedragen x € 1.000.000)	Ref.	2024	2023
BATEN			
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds	8	1.438	1.413
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	9	2.875	2.961
Overige baten	10	4	0
TOTAAL BATEN		4.317	4.374
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	11	682	603
Pensioenuitvoeringskosten	12	26	22
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds			
Pensioenopbouw		1.131	1.066
Toeslagverlening		131	2.101
Rentetoevoeging		1.050	858
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		-690	-607
Wijziging marktrente		803	769
Wijziging actuariële grondslagen		-150	-13
Wijziging uit hoofde overdracht van rechten		-19	39
Overige mutaties voorziening pensioenverplichting		-39	-41
		2.217	4.172
Saldo herverzekering	13	0	0
Saldo overdrachten van rechten	14	13	-35
Overige lasten	15	-2	10
TOTAAL LASTEN		2.937	4.772
Saldo van baten en lasten		1.380	-398
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Solidariteitsreserve		1.380	-398
Totaal saldo van baten en lasten		1.380	-398

(-) De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de staat van baten en lasten.

19.3 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Ontvangen premies	1.426	1.372
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	40	105
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	2	2
Overige ontvangsten	6	0
	1.474	1.479
Uitgaven		
Betaalde pensioenuitkeringen	-680	-600
Betaald in verband met overdracht van rechten	-53	-70
Betaalde premies herverzekering	-2	-2
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-29	-21
Betaalde overige kosten	0	-10
	-764	-703
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	710	776
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	798	697
Verkopen en aflossingen van beleggingen	176.619	149.024
Overige	311	824
	177.728	150.545
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-178.357	-151.240
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-78	-73
Overige	0	0
	-178.435	-151.313
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-707	-768
Balansmutatie geldmarktmiddelen	-534	322
Netto kasstroom	-531	330

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Liquide middelen per 1 januari (3)	78	70
Geldmarktmiddelen en beleggingsliquiditeiten per 1 januari (1 en 7)	1.924	1.602
Geldmiddelen per 1 januari	2.002	1.672
Balansmutatie liquide middelen	3	8
Balansmutatie geldmarktmiddelen	-534	322
Netto kasstroom	-531	330
Liquide middelen per 31 december (3)	81	78
Geldmarktmiddelen en beleggingsliquiditeiten per 31 december (1 en 7)	1.390	1.924
Geldmiddelen per 31 december	1.471	2.002
Waarvan:		
Voor risico pensioenfonds	1.471	2.002

(-) De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op de balans.

Alle per 31 december 2024 aanwezige geldmiddelen (2023: idem) staan ter vrije beschikking van het pensioenfonds. De overige mutaties bij de kasstroom uit beleggingsliquiditeiten bestaan hoofdzakelijk uit balansmutaties.

19.4 Algemeen

Activiteiten

Stichting Pensioenfonds Vervoer (hierna 'het fonds') is opgericht in 1963, statutair gevestigd te Amsterdam en kantoorhoudend aan het Prinses Margrietplantsoen 89 te Den Haag.

De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41199575.

Het fonds heeft overeenkomstig artikel 4 van de statuten als doel om binnen de kring van aangesloten werkgevers en overeenkomstig de bepalingen van de statuten en de reglementen van het fonds aan de deelnemers, de gewezen deelnemers, de pensioengerechtigden alsmede hun nabestaanden aanspraken c.q. rechten toe te kennen op uitkering bij ouderdom, arbeidsongeschiktheid of overlijden en/of op uitkering wegens vervroegde uittreding. Onder referentiepunt 5 in de balans bij de technische voorzieningen is een korte beschrijving van de verschillende pensioenregelingen opgenomen.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen onder de algemene grondslagen.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder RJ 610 Pensioenfonds. Het bestuur heeft op 17 april 2025 de jaarrekening opgemaakt.

Alle bedragen in deze jaarrekening zijn in miljoenen euro's, tenzij anders aangegeven. Berekeningen worden gemaakt met onafgeronde cijfers. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

Referenties

In de balans, staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichtingen op de balans en de staat van baten en lasten.

19.5 Grondslagen

Algemene grondslagen

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de continuïteitsveronderstelling. Het bestuur van het pensioenfonds evalueert jaarlijks of er factoren zijn die een significant risico vormen voor de continuïteit. Bij de analyse voorafgaand aan de samenstelling van deze jaarrekening bleek dat de continuïteit van het pensioenfonds gewaarborgd is voor ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening. In voorkomende gevallen kan het pensioenfonds de pensioenaanspraken en -uitkeringen afstempelen. Voor een verdere toelichting op de continuïteit wordt verwezen naar de toelichting op het stichtingskapitaal.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Als een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

Functionele valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van het fonds.

De koersen van de belangrijkste valuta

	31-12-2024	Gemiddeld 2024	31-12-2023	Gemiddeld 2023
USD	0,9657	0,9345	0,9053	0,9209
GBP	1,1540	1,1404	1,1540	1,1404
JPY	0,0064	0,0067	0,0064	0,0067

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

Presentatiewijzigingen

De huidige presentatie wijkt op een aantal punten af van de presentatie van vorig jaar.

De lopende rente op derivaten wordt in 2024 gepresenteerd als een vordering (te ontvangen interest en dividenden) en een schuld (schulden kosten vermogensbeheer) en niet meer gesaldeerd. Het effect per eind 2023 is een verschuiving van vordering naar schuld van € 208 mln. Deze wijziging heeft als doel een zuiver inzicht te geven in de positie van lopende rente op derivaten. Om de vergelijkbaarheid te garanderen, zijn vergelijkende cijfers opgenomen in de nieuwe presentatievorm.

Schattingswijzigingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en passiva en van baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

In 2024 zijn de onderstaande grondslagen aangepast:

- In september 2024 heeft het Koninklijk Actuariel Genootschap de Prognosetafel AG2024 gepubliceerd. Het fonds is per eind september 2024 overgegaan op deze prognosetafel en dit heeft een verlagend effect op de voorziening pensioenverplichtingen van € 47 mln en daardoor een positief effect op de dekkingsgraad van 0,2%-punt.
- Ook heeft een aanpassing van de correctiefactoren op de sterftekansen, ofwel ervaringssterfte, plaatsgevonden. Deze aanpassing is ook per eind september 2024 doorgevoerd en heeft een verhogend effect op de voorziening pensioenverplichtingen van € 96 mln en daardoor een verlagend effect op de dekkingsgraad van 0,3%-punt.

- Als gevolg van de verlaging van de verwachte AOW-leeftijden daalde de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2024 met € 7 mln. Dit heeft betrekking op premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid, ingegane tijdelijke nabestaandenpensioenen en ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen. Het effect op de dekkingsgraad is afgerond 0,0%-punt.

Dekkingsgraden

De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op het rekenkundig gemiddelde van de nominale dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. Hierbij wordt steeds gebruik gemaakt van de gepubliceerde dekkingsgraden.

De (nominale) dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het stichtingskapitaal, de solvabiliteitsreserve en technische voorzieningen te delen door de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de 'indexatiedekkingsgraad'. De dekkingsgraad waarbij volledige toeslagverlening op basis van prijsinflatie mogelijk is, is onafhankelijk van de eigen toeslagambitie van het fonds.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde op 31 december van het boekjaar.

Onder waardering op actuele waarde wordt verstaan: het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn.

De waardering van participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen vindt plaats tegen de marktnotering op de balansdatum. Bij niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen geschiedt de waardering waarbij deze fondsen de intrinsieke waarde vaststellen door bezittingen en verplichtingen op actuele waarde op de balansdatum.

Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van kostprijs.

Vorderingen inzake beleggingen zijn onder de vorderingen en overlopende activa verantwoord. Schulden inzake beleggingen zijn onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Alle gerealiseerde- en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vastgoedbeleggingen

Directe belangen in vastgoed worden gewaardeerd tegen actuele waarde op 31 december van het boekjaar. De actuele waarde van de directe belangen wordt voor het overgrote deel van de portefeuille bepaald middels gedurende het jaar uitgevoerde externe taxaties.

De actuele waarde wordt gebaseerd op de onderhandse verkoopwaarde, welke bij aanbidding in verhuurde staat, op de voor het onroerend goed meest geschikte wijze, na de beste voorbereiding, door de meest biedende gegadigde – niet zijnde de huurder – zou kunnen worden verkregen. De kosten van verwerving, bestaande uit notariskosten, verschuldigde overdrachtsbelasting en dergelijke, komen voor rekening van de koper en zijn derhalve niet in de actuele waarde begrepen.

De onderhandse verkoopwaarde is gebaseerd op actuele marktprijzen, indien noodzakelijk, aangepast voor specifieke omstandigheden en courantheid van het object. Als deze informatie onvoldoende beschikbaar is, worden marktprijzen geschat op basis van de gekapitaliseerde huurwaardemethode of contante waarde methode.

Vastgoed in ontwikkeling wordt gewaardeerd op basis van gedane uitgaven, inclusief bouwrente, waarbij wordt getoetst of die uitgaven tot waardeveranderingen leiden. Na oplevering worden (her)ontwikkelde objecten naar actuele waarde geherwaardeerd. Objecten in het boekjaar verkocht maar met levering in het volgende boekjaar zijn niet als verkoop in het boekjaar verantwoord.

Indirecte belangen in vastgoed worden gewaardeerd zoals hiervoor onder 'Algemeen' beschreven.

Aandelen

Aandelen worden gewaardeerd zoals hiervoor onder 'Algemeen' beschreven.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden worden gewaardeerd zoals hiervoor onder 'Algemeen' beschreven.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnoteringen of, als die niet beschikbaar zijn, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. Voor het berekenen van de marktwaarde van renteswaps wordt als basis de €STR-rentecurve (Overnight Indexed Swap (OIS)-discounting) gebruikt.

Indien een derivatenpositie negatief is, is deze onder de passiva zijde van de balans opgenomen onder derivaten.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen worden tegen nominale waarde gewaardeerd. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen. Eventuele rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder overige schulden.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen.

Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de gemiddelde discontovoet zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of toeslagen op de opgebouwde pensioenaanspraken worden verleend. Alle op balansdatum bestaande besluiten tot toeslagverlening (ook voor besluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige pensioenopbouw waarvoor premievrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

In de voorziening pensioenverplichtingen zijn verder de volgende posten opgenomen:

- Een voorziening voor het tweejarig uitlooperisico met betrekking tot arbeidsongeschiktheid;
- Een voorziening voor onvoorwaardelijke toeslagen voor de tot 1 januari 2010 opgebouwde rechten in excedentregelingen. Daarbij is rekening gehouden met het uitramingen van het CPB afgeleide ingroei-pad naar een lange termijn prijsinflatie van 2%.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Marktrente: de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur op balansdatum;
- Sterftegrondslagen: AG prognosetafel 2024 (2023: AG prognosetafel 2022), startjaar 2025 (2023: startjaar 2024), met leeftijdsafhankelijke correctiefactoren op de sterftetekansen 2024 (2023: sterftetekansen 2022);
- Opslag wezenpensioen in technische voorziening: 1,0% van de technische voorziening voor het uitgesteld partnerpensioen behorende bij niet ingegaan ouderdompensioen (2023: idem);
- Gehuwdheidsfrequenties: voor alle actieve en nog niet gepensioneerde gewezen deelnemers worden tot de 66-jarige leeftijd fondsspecifieke leeftijds- en geslachtsafhankelijke partnerfrequenties toegepast. Vanaf de 66-jarige leeftijd bedraagt de partnerfrequentie 1 (2023: idem). Voor gepensioneerden wordt het bepaalde partnertarief gehanteerd (2023: idem);

- Leeftijdsverschil Man-Vrouw: 3 jaar (2023: idem);
- Op basis van resultaten van het onderzoek naar de toereikendheid van de risicopremies bij arbeidsongeschiktheid is de opslag voor het arbeidsongeschiktheidspensioen in de IBNR ten opzicht van 2023 ongewijzigd gebleven op 0,8%.
- Arbeidsongeschiktheid en revalideringskansen bij arbeidsongeschiktheid: geen revalidatiekans (2023: idem)
- Kostenopslag excasso: 1,8% (2023: idem) van de netto pre-pensioenenverplichtingen, 1,8% (2023: idem) van de netto overige pensioenverplichtingen;
- Kostenopslag lopende kosten: gelijk aan de verwachte uitvoeringskosten in het boekjaar, onder aftrek van de verwachte vrijval uit de technische voorziening in het boekjaar over de verrichte uitkeringen (2023: idem);
- Risicopremie wezenpensioen: 5% van de risicopremie voor het partnerpensioen (2023: idem);
- Risicopremie premievrijstelling: 3,6% opslag van de bruto premie op basis van de DNB RTS (2023: idem).

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte of te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord. Ambtshalve premies zonder opbouw maken geen onderdeel uit van de premiebatens. Hiervoor is een schuld opgenomen onder overige schulden en overlopende passiva (nog te verrekenen premies).

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde- en ongerealiseerde waardewijzigingen inclusief valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Indirecte beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. De directe opbrengsten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Dividend wordt verantwoord op het moment dat het wordt aangekondigd.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Afschrijvingen en andere exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen en overige kostencomponenten.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen (lonen, sociale lasten en pensioenpremies) vormen geen aparte regel in de staat van baten en lasten. Deze kosten zijn opgenomen onder de pensioenuitvoeringskosten. Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging betreft de verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen op basis van de éénjaarsrente op de interbancaire swapmarkt aan het begin van het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt op 31 december de marktwaarde van de voorziening pensioenverplichtingen herrekend door toepassing van de actuele RTS.

Wijzigingen actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het fonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder is opgenomen het saldo van de actuariële benodigde koopsommen voor overgenomen pensioenverplichtingen en de vrijval van de voorziening pensioenverplichtingen die betrekking heeft op de overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

Hier worden verschillende mutatierechten samengenomen die niet onder een eerdere mutatierechten zijn opgenomen.

Saldo herverzekeringen

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de indirecte methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

19.6 Toelichting op de balans

Activa

(1) Beleggingen voor risico pensioenfonds

Verloopoverzicht beleggingen voor risico pensioenfonds 2024

(bedragen x € 1.000.000)	Vastgoedbeleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2024	1.738	9.991	18.823	-2.623	2.125	30.054
Aankopen	364	4.129	34.633	127.240	11.993	178.357
Verkopen	-53	-4.035	-33.289	-126.730	-12.512	-176.619
Herwaardering	125	1.894	367	-307	63	2.141
Overige mutaties	0	0	0	0	10	10
Stand per 31 december 2024	2.174	11.979	20.534	-2.421	1.679	33.945
Schuldpositie derivaten (credit)						4.668
Totaal						38.613

De overige mutaties bij overige beleggingen in 2024 bestaan uit mutaties van liquide middelen.

Verloopoverzicht beleggingen voor risico pensioenfonds 2023

(bedragen x € 1.000.000)	Vastgoedbeleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	1.550	9.552	16.382	-3.580	1.618	25.522
Aankopen	348	4.662	10.926	116.171	19.134	151.240
Verkopen	-65	-5.339	-9.218	-115.772	-18.630	-149.024
Herwaardering	-95	1.114	735	559	38	2.351
Overige mutaties	0	2	-2	0	-35	-35
Stand per 31 december 2023	1.738	9.991	18.823	-2.623	2.125	30.054
Schuldpositie derivaten (credit)						5.744
Totaal						35.798

Vastgoedbeleggingen

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Direct vastgoed		38		38
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)		2.136		1.700
Totaal		2.174		1.738

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5,0% van de betreffende beleggingscategorie:

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Bouwinvest Dutch Institutional Residential Fund	705	32,4%	652	37,5%
Achmea Dutch Residential Fund	379	17,4%	351	20,2%
CBRE Pan European Core Fund	246	11,3%	164	9,4%
ASR Dutch Prime Retail Fund	152	7,0%	158	9,1%
CBRE Dutch Residential Fund	158	7,3%	153	8,8%
Invesco Real Estate European Fund - Class A	135	6,2%	128	7,4%
M&G European Property Fund (Acc F)	129	5,9%	0	0,0%
Totaal	1.904	87,6%	1.606	92,4%

Aandelen

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Zelfstandig beursgenoteerde aandelen		11.979		9.867
Beursgenoteerde aandelen beleggingsfondsen		0		124
Totaal		11.979		9.991

Ultimo boekjaar zijn er geen beleggingen groter dan 5,0% van de betreffende beleggingscategorie.

Vastrentende waarden

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Staatsobligaties		11.018		10.173
Inflatiegerelateerde obligaties		49		58
Bedrijfsobligaties		6.372		5.781
Vastrentende waarden beleggingsfondsen		194		119
Hypotheekfondsen		2.522		2.341
Overige		379		350
Totaal		20.534		18.823

Van de obligatieportefeuille (categorie staatsobligaties) is eind 2024 € 8.064 mln (2023: € 8.148 mln) gestort in een gesepareerd depot als zekerheid voor derivaten, voor het geval deze een negatieve marktwaarde krijgen. De gesepareerde obligaties staan niet zonder meer ter vrije beschikking van het fonds. Het feit dat genoemde bedragen beschikbaar zijn om als zekerheid te dienen, betekent niet dat deze bedragen ook volledig benodigd zijn als onderpand. De feitelijke behoefte aan onderpand hangt samen met de dagelijkse waardering van de derivaten.

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5,0% van de betreffende beleggingscategorie:

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Duitse Staatsobligaties	4.479	21,8%	4.054	21,5%
Nederlandse Staatsobligaties	4.301	20,9%	4.094	21,7%
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	1.400	6,8%	1.340	7,1%
De Munt Nederlands Hypotheken Fonds PFV	1.122	5,5%	1.000	5,3%
Totaal	11.302	54,9%	10.488	55,6%

Derivaten

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024	31-12-2023
Valutaderivaten	37	213
Rentederivaten	2.207	2.901
Overige derivaten	3	7
Totaal	2.247	3.121

Ultimo boekjaar zijn er geen beleggingen groter dan 5,0% van de betreffende beleggingscategorie. De derivaten worden in de paragraaf risicobeheer toegelicht.

Overige beleggingen

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024	31-12-2023
Geldmarktfondsen	1.117	1.839
Liquide middelen	284	100
Infrastructuur	278	186
Totaal	1.679	2.125

De liquide middelen, die deels worden aangehouden in de vorm van geldmarktfondsen, omvatten voornamelijk saldi in verband met aangekochte posities in futures en valutatermijncontracten. Voorts zijn hieronder begrepen de door investment managers beheerde liquide middelen van het fonds. Alle per 31 december 2024 aanwezige geldmiddelen (2023: idem) staan ter vrije beschikking van het pensioenfonds.

Ultimo boekjaar bedragen de volgende posten meer dan 5,0% van de betreffende beleggingscategorie:

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Northern Trust Euro Liquidity Fund Class E	399	23,8%	349	16,4%
Northern Trust USD Cash Fund	188	11,2%	241	11,3%
ICS Institutional Euro Liquidity Fund	174	10,4%	309	14,6%
Achmea IM Euro Local Government Loans Fund	174	10,4%	310	14,6%
Goldman Sachs Euro Liquid Reserves Fund (T) Class	174	10,4%	310	14,6%
Deutsche Managed Euro Fund Platinum	174	10,4%	310	14,6%
FLAVEO IV Green Energy SCS	278	16,6%	186	8,8%
Totaal	1.561	93,1%	2.015	94,9%

Securities lending

Het pensioenfonds geeft geen beleggingen in bruikleen (securities lending).

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het pensioenfonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen actuele waarde op balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen is sprake van objectief vast te stellen marktnoteringen. Voor bepaalde beleggingen zijn deze niet beschikbaar en vindt waardering plaats op basis van waarderingmodellen en technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten en het gebruik van schattingen.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

- Genoteerde marktprijzen:
De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt
- Onafhankelijke taxaties:
Dit betreft uitsluitend directe belangen in vastgoed. Deze worden gewaardeerd tegen actuele waarde op 31 december van het boekjaar. De actuele waarde van de directe belangen wordt voor het overgrote deel van de portefeuille bepaald middels gedurende het jaar uitgevoerde externe taxaties.
- Contante waarde berekening:
Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata. Voor het berekenen van de marktwaarde van de renteswaps wordt als basis de €STR-rentecurve (OIS-discounting) gebruikt.
- Andere methode:
De waarde wordt vastgesteld met waarderingmodellen waarin geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata. De marktwaarde van de hypotheek is berekend door middel van de DCF-methode. Bij de reële waardeberekening is uitgegaan van een aantal parameters en/of veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en de verwachte kasstroom. De disconteringsvoet bestaat uit een basisrente gelijk aan de euroswapcurve plus opslagen voor type onderpand, soort financiering en risicocategorie. De verwachte kasstroom is de te ontvangen rente en aflossing op basis van de het gewogen gemiddelde momenten van de ontvangst inclusief het vervroegd aflossingsrisico. De gehanteerde parameters in het DCF-model zijn ultimo boekjaar geactualiseerd.

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille als volgt worden samengevat:

(bedragen x € 1.000.000)	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	Contante waarde berekening	Andere Methode	Totaal
Vastgoedbeleggingen	0	38	0	2.136	2.174
Aandelen	11.979	0	0	0	11.979
Vastrentende waarden	17.844	0	0	2.690	20.534
Derivaten	-2	0	-2.419	0	-2.421
Overige beleggingen	458	0	0	1.221	1.679
Stand per 31 december 2024	30.279	38	-2.419	6.047	33.945

(bedragen x € 1.000.000)	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	Contante waarde berekening	Andere Methode	Totaal
Vastgoedbeleggingen	0	38	0	1.700	1.738
Aandelen	9.867	0	0	124	9.991
Vastrentende waarden	16.359	0	23	2.441	18.823
Derivaten	5	0	-2.628	0	-2.623
Overige beleggingen	719	0	0	1.406	2.125
Stand per 31 december 2023	26.950	38	-2.605	5.671	30.054

(2) Vorderingen en overlopende activa

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024	31-12-2023
Premievorderingen	282	278
Beleggingsdebiteuren	1.973	2.321
Overige vorderingen en overlopende activa	2	2
Totaal	2.257	2.601

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan één jaar.

Specificatie Premievorderingen

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024	31-12-2023
Premie debiteuren	291	295
Voorzieningen dubieuze debiteuren	-9	-17
Totaal	282	278

Van de premie debiteuren was ultimo 2024 voor een bedrag van € 228 mln de vervalttermijn nog niet verstreken (ultimo 2023: € 219 mln).

Specificatie verloop Voorzieningen dubieuze debiteuren

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Stand per 1 januari	17	11
Afboeking wegens oninbaarheid	-6	-2
Onttrekking/dotatie ten gunste/laste van staat van baten en lasten	-2	8
Stand per 31 december	9	17

Specificatie Beleggingsdebiteuren

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024	31-12-2023
Te ontvangen interest en dividend	426	429
Te ontvangen uit hoofde van transacties	67	29
Terug te vorderen dividendbelasting	37	32
Cash collateral	1.440	1.829
Overig	3	2
Totaal	1.973	2.321

(3) Overige activa

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024	31-12-2023
Liquide middelen	81	78
Totaal	81	78

De liquide middelen worden aangehouden bij Nederlandse banken. De tegoeden staan ter vrije beschikking van het fonds.

Passiva

(4) Stichtingskapitaal en reserves

(bedragen x € 1.000.000)	Solvabiliteitsreserve
Stand per 1 januari 2023	2.671
Uit bestemmingssaldo van baten en lasten 2023	-398
Stand per 31 december 2023	2.273
Uit bestemmingssaldo van baten en lasten 2024	1.380
Stand per 31 december 2024	3.653

De solvabiliteitsreserve is maximaal gelijk aan het vereist eigen vermogen. De solvabiliteitsreserve kan echter nooit negatief zijn. Omdat het totaal eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen is de algemene reserve nihil. Het stichtingskapitaal is € 0.

Dekkingsgraad, vermogenspositie en herstelplan

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024	31-12-2023
Feitelijke dekkingsgraad	111,3%	107,6%
Reële dekkingsgraad	82,2%	83,2%
Beleidsdekkingsgraad	111,6%	114,5%

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaard model. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen in de paragraaf 'Risicobeheer'.

Op basis hiervan bedraagt het (minimaal) vereist vermogen ultimo jaar:

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024	31-12-2023
Stichtingskapitaal en reserves	3.653	2.273
Minimaal vereist eigen vermogen	1.396	1.220
Vereist eigen vermogen	5.901	5.559

De dekkingsgraad van het fonds per 31 december 2024 is lager dan de vereiste dekkingsgraad van 118,3%, maar hoger dan de minimale vereiste dekkingsgraad van 104,3%.

Evaluatie herstelplan bij het transitie-FTK

In maart 2024 heeft het bestuur besloten om ingaande 2024 toe te treden tot het transitie-FTK. Het transitie-FTK is gericht op het bereiken van een evenwichtige overstap naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarmee moet voorkomen worden dat fondsen in de jaren tot de transitie maatregelen moeten treffen die voor evenwichtig invaren niet nodig zijn. Gedurende de periode tot transitie worden met dit toetsingskader extra beleidsmogelijkheden geboden (onder voorwaarden) ten aanzien van kortings- en toeslagregels en wijziging van het strategisch beleggingsbeleid. In 2024 heeft het fonds het eerste overbruggingsplan bij DNB ingediend.

Voorstel tot resultaatbestemming

Het saldo van de staat van baten en lasten wordt volledig toegevoegd aan de solvabiliteitsreserve. Dit is verwerkt in de jaarrekening.

(5) Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Stand per 1 januari	30.106	25.934
Pensioenopbouw	1.131	1.066
Toeslagverlening	131	2.101
Rentetoevoeging	1.050	858
Onttrekking voor uitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-690	-607
Wijziging marktrente	803	769
Wijziging actuariële uitgangspunten	-150	-13
Wijziging uit hoofde overdracht van rechten	-19	39
Overige mutaties	-39	-41
Stand per 31 december	32.323	30.106

Ultimo boekjaar bedraagt de gemiddelde discontovoet 2,1% (2023: 2,3%).

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds bestaat uit een pensioenregeling en een prepensioenregeling. Het verloop van beide regelingen is hieronder weergegeven.

Pensioenregeling

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Stand per 1 januari	30.035	25.864
Pensioenopbouw	1.131	1.066
Toeslagverlening	131	2.096
Rentetoevoeging	1.048	856
Onttrekking voor uitkeringen en pensioenuitvoeringkosten	-685	-602
Wijziging marktrente	803	767
Wijziging actuariële uitgangspunten	-150	-13
Wijziging uit hoofde overdracht van rechten	-19	39
Overige mutaties	-38	-38
Stand per 31 december	32.256	30.035

Prepensioenregeling

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Stand per 1 januari	71	70
Rentetoevoeging	2	2
Onttrekking voor uitkeringen en uitvoeringskosten	-5	-5
Wijziging marktrente	0	2
Toeslagverlening	0	5
Wijzigingen uit hoofde van overdracht van rechten	0	0
Overige mutaties	-1	-3
Stand per 31 december	67	71

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de pensioenopbouw in het boekjaar. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten op ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Ook de premie voor de dekking van de risico's ten aanzien van overlijden en arbeidsongeschiktheid is hierin opgenomen.

Voor prepensioen vindt geen premieopbouw meer plaats, omdat de deelnemers die in 2006 nog pensioen konden opbouwen inmiddels met pensioen zijn.

Toeslagverlening

Het fonds kent voorwaardelijke en onvoorwaardelijke toeslag verlening. Het fonds heeft besloten voor de toeslag per 1 januari 2025 gebruik te maken van de verruimde mogelijkheden tot toeslagverlening en heeft per genoemde datum de volledige maatstaf van 0,4% (1 januari 2024: 7,55%) toegekend. Dit besluit is genomen in boekjaar 2024. De voorziening pensioen verplichtingen is hierop aangepast per eind 2024.

Voor de onvoorwaardelijke rechten van de tot 1 januari 2010 opgebouwde aanspraken in de excedentregeling is een toeslag verleend van 2,71% per 1 januari 2025 (1 januari 2024: 3,26%). In de technische voorziening is een reservering opgenomen waarbij rekening is gehouden met het uitramingen van het CPB afgeleide ingroepad naar een lange termijn prijsinflatie van 2%.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn aan het begin van het verslagjaar 2024 opgerent met 3,44% (2023: 3,26%), op basis van de éénjaarsrente op de interbancaire swapmarkt aan het begin van het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

De onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten bedraagt per einde 2024 1,8% (2023: 1,8%) van de verwachte afname van de voorziening pensioenverplichtingen voor het doen van uitkeringen en is bestemd voor het betalen van de uitvoeringskosten.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt op 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de gemiddelde discontovoet. Onderstaand rentepercentage drukt het gemiddelde percentage uit waartegen de voorziening wordt verdisconteerd ultimo boekjaar. Het financiële effect van de verandering van de RTS wordt verantwoord onder het hoofd 'wijziging marktrente' in het verloopoverzicht van de mutatie van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds.

Rentepercentage

	31-12-2024	31-12-2023
Gemiddelde discontovoet	2,1%	2,3%

Wijzigingen actuariële uitgangspunten

In 2024 zijn de onderstaande actuariële uitgangspunten gewijzigd:

- In september 2024 heeft het Koninklijk Actuarieel Genootschap de Prognosetafel AG2024 gepubliceerd. Het fonds is per eind september 2024 overgegaan op deze prognosetafel en dit heeft een verlagend effect op de voorziening pensioenverplichtingen van € 47 mln en daardoor een positief effect op de dekkingsgraad van 0,2%-punt.
- Ook heeft een aanpassing van de correctiefactoren op de sterftekansen, ofwel ervaringssterfte, plaatsgevonden. Deze aanpassing is ook per eind september 2024 doorgevoerd en heeft een verhogend effect op de voorziening pensioenverplichtingen van € 96 mln en daarmee een verlagend effect op de dekkingsgraad van 0,3%-punt.
- Als gevolg van de verlaging van de verwachte AOW-leeftijden daalde de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2024 met € 7 mln. Dit heeft betrekking op premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid, ingegane tijdelijke nabestaandenpensioenen en ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen. Het effect op de dekkingsgraad is afgerond 0,0%-punt.

Wijziging uit hoofde overdracht van rechten

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Toevoeging aan de technische voorzieningen	55	109
Onttrekking aan de technische voorzieningen	-74	-70
Totaal	-19	39

Overige mutaties

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024	31-12-2023
Resultaat op kanssysteem:		
- Sterfte	-49	-34
- Arbeidsongeschiktheid	-3	-36
Overige inkoop VPL	3	1
Overige technische grondslagen	10	28
Totaal	-39	-41

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën als volgt samengesteld:

(bedragen x € 1.000.000)	2024		2023	
	Voorziening	Aantallen	Voorziening	Aantallen
Actieve deelnemers	16.156	196.941	15.281	188.190
Gewezen deelnemers	7.404	326.030	6.672	318.559
Pensioengerechtigden	8.191	116.908	7.621	112.486
Netto pensioenverplichtingen	31.751	639.879	29.574	619.235
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	572		532	
Totaal	32.323	639.879	30.106	619.235

Korte beschrijving pensioenregeling

Deelnemers geboren op of na 1 januari 1950 (Reglement I)

Middeloonregeling met voorwaardelijke toeslagverlening. De jaarlijkse opbouw van het ouderdomspensioen is 1,788% van de pensioengrondslag. De opbouwperiode loopt van de 21-jarige leeftijd van de deelnemer tot de 68-jarige leeftijd. Ingeval van arbeidsongeschiktheid wordt naar rato van de mate van arbeidsongeschiktheid premievrije deelneming verleend.

Deelnemers geboren vóór 1 januari 1950 (Reglement VI)

Middeloonregeling met voorwaardelijke toeslagverlening. De regeling van Reglement VI is voor een belangrijk deel vergelijkbaar met Reglement I. De jaarlijkse opbouw van het ouderdomspensioen bedraagt 1,975% van de pensioengrondslag. De opbouwperiode loopt van de 21-jarige leeftijd van de deelnemer tot de 60-jarige leeftijd (oude regeling 21 jaar tot 65 jaar). Voor deelnemers die vanaf 31 maart 2001 tot de (vervroegde) ingangsdatum van het ouderdomspensioen onafgebroken deelnemer waren, is er een overgangsregeling. Het bestuur kan aan deze deelnemers een toeslag toekennen gelijk aan het positieve verschil van het ouderdomspensioen dat zou zijn verkregen bij voortzetting van de tot 1 april 2001 geldende regeling en het op de (vervroegde) ingangsdatum van het ouderdomspensioen daadwerkelijk opgebouwde ouderdomspensioen. Bij overlijden voor de (vervroegde) ingangsdatum van het ouderdomspensioen kan een vergelijkbare toeslag op het nabestaandenpensioen worden

toegekend. Alle deelnemers van voor 1950 zijn inmiddels met pensioen. De regeling wordt in stand gehouden voor de deelnemers die vóór 2006 arbeidsongeschikt zijn geworden en binnen deze regeling premievrije opbouw genieten.

Prepensioenregeling goederenvervoer

De prepensioenregeling geldt per 1 januari 2002. De prepensioenregeling voorziet in een uitkering van 60 (richtleeftijd) tot 65 jaar. Vanaf 1 januari 2006 is deze regeling in het bijzonder van belang voor werknemers geboren tussen 1 april 1947 en 1 januari 1950. Zij bouwden na 1 januari 2006 nog prepensioen op. Alle deelnemers van voor 1950 zijn inmiddels met pensioen.

Een volledig prepensioen, dat voorziet in een uitkering van circa 85% van de prepensioengrondslag, wordt opgebouwd in een deelnemingsperiode van 39 jaar (van 21 tot 60 jaar). Omdat niet iedere werknemer in staat is voldoende prepensioen op te bouwen is door cao-partijen een overgangsregeling in het leven geroepen. Deze overgangsregeling heeft tot doel een aanvulling te geven op het prepensioen. De overgangsregeling is een voorwaardelijke regeling: het bestuur beslist jaarlijks, gegeven de financiële positie van het fonds, of de aanvulling kon worden toegekend aan de deelnemers die in het volgende kalenderjaar de reglementaire datum voor ingang van het overgangsrecht bereiken.

Alle deelnemers van voor 1950 zijn inmiddels met pensioen.

De hoogte van de prepensioenuitkering is afhankelijk van hetgeen aan prepensioen opgebouwd is. Per jaar werd 2,179% aan prepensioen opgebouwd. Het prepensioen werd opgebouwd over het vaste jaarsalaris en over het loon uit een aantal overuren en/of over de uren van het structureel verrichten van arbeid als gevolg van werken in een rouleersysteem volgens een rooster.

Prepensioenregelingen personenvervoer

De prepensioenregeling is van start gegaan op 1 januari 2004 en is per 1 januari 2006 van toepassing op werknemers in de sectoren besloten busvervoer en taxivervoer die geboren zijn vóór 1 januari 1950 en die op 31 december 2003 jonger waren dan 62 jaar.

De prepensioenregeling is met ingang van 1 januari 2006 alleen nog van toepassing op werknemers die geboren zijn vóór 1 januari 1950. Alle deelnemers van voor 1950 zijn inmiddels met pensioen. Bij een volledige opbouwperiode van 41 jaar (21 tot 62 jaar) komt een werknemer op 85% van de gemiddelde prepensioengrondslag uit. Ieder jaar wordt er 2,073% van de prepensioengrondslag van dat jaar opgebouwd. De prepensioenregeling is met ingang van 1 januari 2006 alleen nog van toepassing op werknemers die geboren zijn vóór 1 januari 1950.

Voor werknemers die bij de start van de regeling, 1 januari 2004, ouder dan 21 jaar waren is een overgangsregeling afgesproken. Deze overgangsregeling zorgt voor een aanvulling op het prepensioen tot 85% van de gemiddelde prepensioengrondslag. De overgangsregeling is een voorwaardelijke regeling. Het bestuur beslist jaarlijks, gegeven de financiële situatie van het fonds, of de aanvulling kan worden toegekend aan de deelnemers die in het volgende kalenderjaar de prepensioenleeftijd (62 jaar) bereiken. Het bestuur heeft besloten in 2011 de prepensioenaanspraken uit de overgangsregeling voor de betreffende groep deelnemers volledig toe te kennen.

Toeslagverlening

De toeslagen op pensioenrechten en pensioenaanspraken wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het fonds. Het fonds kent daarbij voorwaardelijke en onvoorwaardelijke toeslag verlening. De daadwerkelijke toeslag in een jaar is voorwaardelijk en is afhankelijk van de hoogte van de beschikbare middelen.

Er is geen recht op toekomstige toeslagen. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst wordt geïndexeerd. Het fonds heeft geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen. Toeslagen zijn afhankelijk van de middelen van het fonds en daarvoor zijn beleggingsresultaten een belangrijk element.

Inhaaltoeslagen

Indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de volledige toeslagengrens kan het bestuur eventueel besluiten om een extra toeslagverlening toe te passen. Daarvan zal alleen sprake kunnen zijn indien in eerdere jaren gekort is op de toeslagverlening en/of vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten heeft plaatsgevonden.

Een eventueel toekomstig voor een extra toeslagverlening beschikbaar budget zal als volgt worden vastgesteld:

- het beschikbare budget is maximaal gelijk aan een vijfde van de overschrijding van de beleidsdekkingsgraad ten opzichte van de volledige toeslagengrens;
- de beleidsdekkingsgraad moet na de extra toeslagverlening het niveau van het vereist eigen vermogen behouden.

De actieve en gewezen deelnemers van het fonds en de uitkeringsgerechtigden kunnen formeel geen aanspraak maken op een extra toeslagverlening als de situatie zoals hierboven beschreven aan de orde is. De reglementen en de ABTN van het fonds kennen geen rechten op inhaaltoeslagen. Het eventueel toch toekennen daarvan is aan het bestuur. Een eventueel in de toekomst voor een extra toeslagverlening beschikbaar komend budget zal op een door het fonds te bepalen wijze worden ingezet voor extra toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en andere aanspraakgerechtigden. Gelet op de financiële situatie van het fonds is extra toeslagverlening niet op korte termijn te verwachten.

(6) Derivaten

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024	31-12-2023
Derivaten	4.668	5.744
Totaal	4.668	5.744

De derivaten zijn verantwoord conform de hiervoor beschreven grondslagen voor de waardering van derivaten. Per 31 december 2024 bestaan de negatieve posities uit rentederivaten ad € 4.334 mln, valutaderivaten ad € 330 mln en overige derivaten ad € 4 mln. De derivaten worden in de paragraaf risicobeheer toegelicht.

(7) Overige schulden en overlopende passiva

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024	31-12-2023
Nog te verrekenen premies	46	54
Beleggingsschulden	240	277
Belastingen en premie sociale verzekeringen	14	12
Overige schulden en overlopende passiva	7	11
Totaal	307	354

Specificatie Beleggingsschulden

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024	31-12-2023
Cash collateral	12	14
Schulden kosten vermogensbeheer	115	227
Nog af te wikkelen transacties	113	36
Totaal	240	277

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

19.7 Risicobeheer

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM studies. Een ALM studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's.

Solvabiliteitsrisico's

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten op basis van zowel algemeen geldende normen als specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de werkgevers en werknemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening op opgebouwde pensioenrechten. Op dit moment is de premie overigens al maximaal. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De solvabiliteit wordt weergegeven door middel van de dekkingsgraad: de marktwaarde van het aanwezige vermogen uitgedrukt in de marktwaarde van de pensioenverplichtingen. Het solvabiliteitsrisico is in feite de combinatie van beleggings- en actuariële risico's.

Ontwikkeling dekkingsgraad

Ontwikkeling dekkingsgraad	2024	2023
Dekkingsgraad per 1 januari	107,6%	110,3%
Premie	0,7%	0,7%
Toeslagverlening	-0,5%	-7,7%
Rendement	5,6%	7,3%
Wijziging in de rente termijn structuur (RTS)	-2,8%	-3,2%
Uitkering	0,2%	0,2%
Wijzigingen actuariële grondslagen	0,5%	0,1%
Overige oorzaken	0,0%	-0,1%
Dekkingsgraad per 31 december	111,3%	107,6%

Zoals uit dit overzicht blijkt is de dekkinggraad in 2024 gestegen. De procentuele effecten van de diverse resultaatbronnen op de dekkinggraad zijn conform de richtlijnen van DNB alle uitgedrukt ten opzichte van de primo dekkinggraad. Dit zorgt ervoor dat de optelling van primo dekkinggraad plus alle afzonderlijke procentuele effecten niet leidt tot de ultimo dekkinggraad. Het verschil tussen deze twee wordt verantwoord onder de noemer "overige oorzaken" en betreft de kruiseffecten. In het algemeen geldt dat deze post groter wordt naarmate de uitschieters in de afzonderlijke resultaatcomponenten groter zijn.

Om het solvabiliteitsrisico te beheersen dient het fonds buffers in het vermogen aan te houden. De omvang van deze buffers (buffers plus de pensioenverplichtingen heten samen het vereist eigen vermogen) wordt vastgesteld met de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets (S-toets). Deze toets bevat een kwantificering van de bestuursvisie op de fondsspecifieke restrisico's (na afdekking).

De berekening van het vereist eigen vermogen en het hieruit voortvloeiende tekort aan het einde van het boekjaar is als volgt:

Vereist Eigen Vermogen	2024	2023
S1 Renterisico	1.497	1.573
S2 Risico zakelijke waarden	4.285	3.960
S3 Valutarisico	1.293	1.211
S4 Grondstoffenrisico	0	0
S5 Kredietrisico	987	889
S6 Verzekeringstechnische risico	991	922
S7 Liquiditeitsrisico	0	0
S8 Concentratierisico	0	0
S9 Operationeel risico	0	0
S10 Actief beheerrisico	202	197
Diversificatie-effect	-3.354	-3.193
Vereist Eigen Vermogen per 31 december	5.901	5.559

Het vereist eigen vermogen wordt als volgt berekend:

$$\sqrt{(S_1^2 + S_2^2 + 2 * 0,4 * S_1 * S_2 + S_3^2 + S_4^2 + S_5^2 + 2 * 0,4 * S_1 * S_5 + 2 * 0,5 * S_2 * S_5 + S_6^2 + S_{10}^2)}$$

Het vereist eigen vermogen wordt bepaald op basis van de strategische beleggingsmix. Het vereist eigen vermogen op basis van de strategische mix uitgedrukt in percentages bedraagt ultimo 2024 18,3% (2023: 18,5%). Het vereist eigen vermogen op basis van de feitelijke beleggingsmix bedraagt ultimo 2024 18,9% (2023: 18,1%).

Beleggingsrisico

De belangrijkste beleggingsrisico's betreffen het markt-, krediet- en liquiditeitsrisico.

Het marktrisico is uit te splitsen in renterisico, valutarisico en prijs(koers)risico. Marktrisico wordt gelopen op de verschillende beleggingsmarkten waarin het fonds op basis van het vastgestelde beleggingsbeleid actief is. De beheersing van het risico is geïntegreerd in het beleggingsproces. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid kunnen zich voorts risico's manifesteren uit hoofde van de geselecteerde managers en bewaarbedrijven (zogenoeten manager- en custodyrisico), en de juridische bepalingen omtrent gebruikte instrumenten en de uitvoeringsovereenkomst (juridisch risico). Het marktrisico wordt beheerst doordat met de vermogensbeheerder specifieke mandaten zijn

afgesproken, welke in overeenstemming zijn met de beleidskaders en richtlijnen zoals deze zijn vastgesteld door het bestuur. Het bestuur monitort de mate van naleving van deze mandaten. De marktposities worden periodiek aan het bestuur gerapporteerd.

Renterisico (S1)

Renterisico is het risico op een verandering in de dekkingsgraad als gevolg van een verandering van de rente. Zonder afdekking van dit risico stijgt de marktwaarde van de pensioenverplichtingen bij een rentedaling harder dan de marktwaarde van de beleggingen; bij een rentestijging doet zich het omgekeerde effect voor. Dat komt doordat de pensioenverplichtingen een veel langere gemiddelde looptijd hebben. Doorgaans geldt: hoe langer de looptijd, hoe rentegevoeliger.

Het beleid van het fonds is er op gericht om het renterisico voor 58% (op marktwaarde basis) af te dekken (2023: 58%). Besloten is om voor de renteafdekking te sturen op marktwaarde basis, omdat het lastig is om een normportefeuille te creëren gebaseerd op van toepassing zijnde UFR-methodiek. Het fonds realiseert de afdekking van renterisico door langlopende (staats)obligaties te kopen en gebruik te maken van rentederivaten (interest rate swaps). Hiermee wordt de rentegevoeligheid van de beleggingsportefeuille meer in lijn gebracht met die van de pensioenverplichtingen. De werkelijke afdekking ultimo 2024 bedraagt 58% (2023: 56%).

Het fonds maakt gebruik van rentederivaten om de renteafdekking efficiënt en tegen lage kosten uit te voeren. Het gebruik van derivaten brengt wel additionele risico's met zich mee zoals tegenpartij-, liquiditeit- en juridisch risico. Deze risico's zijn aan de hand van door het bestuur geformuleerde randvoorwaarden tot aanvaardbare niveaus gebracht en vormen onderdeel van de continue risicomonitoring.

De duration en het effect van de renteafdekking kan als volgt worden samengevat:

	31-12-2024		31-12-2023	
	Waarde	Duration	Waarde	Duration
Vastrentende waarden (vóór derivaten)	20.534	8,1	18.823	5,1
Vastrentende waarden (na derivaten)	20.534	21,1	18.823	21,5
Technische voorzieningen	32.323	21,3	30.106	21,1

De samenstelling van de vastrentende waarden naar resterende contractuele looptijd is als volgt:

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Resterende looptijd < 1 jaar	3.178	15,5%	2.885	15,2%
Resterende looptijd > 1 jaar en < 5 jaar	4.610	22,5%	6.955	36,9%
Resterende looptijd > 5 jaar en < 10 jaar	4.363	21,2%	6.460	34,3%
Resterende looptijd > 10 jaar en < 20 jaar	4.742	23,1%	1.385	7,5%
Resterende looptijd > 20 jaar en < 30 jaar	3.562	17,3%	968	5,1%
Resterende looptijd > 30 jaar	79	0,4%	170	0,9%
Totaal	20.534	100,0%	18.823	100,0%

In 2024 is in staatsobligaties met langere looptijden belegd met als effect een toename van de duratie van de vastrentende waarden. Hierdoor is een groter deel van het renterisico met vastrentende waarden afgedekt en minder met derivaten.

De presentatie van de vastrentende waarden in bovenstaande looptijden hangt samen met het lange termijn karakter van de investeringen van het fonds en het hiermee samenhangende beleid en ter vergelijking met de looptijden van de verplichtingen zoals in onderstaand overzicht weergegeven.

De resterende looptijd van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds kan als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Resterende looptijd < 1 jaar	691	2,1%	648	2,2%
Resterende looptijd > 1 jaar en < 5 jaar	2.826	8,7%	2.614	8,7%
Resterende looptijd > 5 jaar en < 10 jaar	3.997	12,4%	3.702	12,3%
Resterende looptijd > 10 jaar en < 20 jaar	8.831	27,3%	8.287	27,5%
Resterende looptijd > 20 jaar en < 30 jaar	7.442	23,0%	7.033	23,4%
Resterende looptijd > 30 jaar	8.536	26,4%	7.822	26,0%
Totaal	32.323	100,0%	30.106	100,0%

Risico zakelijke waarden (S2)

Het marktrisico is het risico dat de waarde van de beleggingen in de portefeuille verandert als gevolg van veranderingen in de desbetreffende marktprijzen. Het zakelijke waardenrisico heeft voornamelijk betrekking op de aandelen- en vastgoedportefeuilles van het fonds.

Het marktrisico wordt gemitigeerd door spreiding van de beleggingsportefeuille over verschillende categorieën, regio's, landen en sectoren.

Om goede spreiding te borgen legt het fonds haar externe managers richtlijnen op waardoor ook binnen mandaten bovengenoemde spreiding gerealiseerd wordt. Controle op naleving van deze richtlijnen vindt plaats aan de hand onafhankelijke rapportages van de custodian van het fonds

Valutarisico (S3)

Valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen die in vreemde valuta luiden verandert als gevolg van veranderingen in valutakoersen. Conform het beleid van het fonds zijn in 2024 de valutapositionen van de normportefeuille in de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen voor 75% (2023: 75%) afgedekt.

De valutapositie per 31 december 2024 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

(bedragen x € 1.000.000)	Vastgoed	Aandelen	Vastrentende waarden vóór afdekking	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal voor afdekking	Valuta-derivaten afdekking	Netto positie na afdekking
EUR	2.174	1.380	13.625	-2.122	1.483	16.541	9.884	26.425
GBP	0	452	298	0	8	758	-630	128
JPY	0	1.540	2	0	0	1.542	-1.060	481
USD	0	6.002	5.378	3	188	11.570	-8.642	2.928
Overige	0	2.605	1.231	-9	0	3.827	156	3.983
Totaal	2.174	11.979	20.534	-2.128	1.679	34.238	-292	33.945

De valutapositie op 31 december 2023 vóór en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

(bedragen x € 1.000.000)	Vastgoed	Aandelen	Vastrentende waarden vóór afdekking	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal voor afdekking	Valuta-derivaten afdekking	Netto positie na afdekking
EUR	1.738	1.322	12.637	-2.958	1.874	14.613	8.558	23.171
GBP	0	406	331	-4	10	743	-635	108
JPY	0	1.339	0	-17	0	1.322	-967	355
USD	0	4.779	4.664	196	241	9.880	-7.099	2.781
Overige	0	2.145	1.191	-6	0	3.330	309	3.639
Totaal	1.738	9.991	18.823	-2.789	2.125	29.888	166	30.054

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen. Het wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren.

Het prijrisico wordt gemitigeerd door diversificatie die onder meer is vastgelegd in de strategische beleggingsmix van het fonds. In aanvulling hierop maakt het fonds voor afdekking van het prijrisico gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

De segmentatie van de aandelen naar regio is als volgt:

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Europa	2.355	19,7%	2.341	23,4%
Noord-Amerika	5.894	49,2%	4.504	45,1%
Pacific Azië	1.740	14,5%	1.525	15,3%
Australië en Nieuw Zeeland	225	1,9%	208	2,1%
Emerging Markets	1.765	14,7%	1.413	14,1%
Totaal	11.979	100,0%	9.991	100,0%

De segmentatie van de aandelen naar sectoren is als volgt:

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Energie	191	1,6%	270	2,7%
Industrie	1.395	11,6%	1.156	11,6%
Technologie	2.914	24,3%	2.101	21,0%
Gezondheidszorg	1.192	9,9%	1.223	12,2%
Telecommunicatie	1.161	9,7%	807	8,1%
Nutsbedrijven	132	1,1%	132	1,3%
Basismaterialen	413	3,4%	451	4,5%
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	2.327	19,4%	1.844	18,5%
Handel	1.984	16,6%	1.783	17,9%
Diversen	270	2,3%	224	2,2%
Totaal	11.979	100,0%	9.991	100,0%

De segmentatie van de vastgoedbeleggingen naar aard van het vastgoed is als volgt:

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Woningen	38	1,8%	38	2,2%
Participaties in vastgoedmaatschappijen	2.136	98,2%	1.700	97,8%
Totaal	2.174	100,0%	1.738	100,0%

De segmentatie van vastgoed naar regio is als volgt:

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Europa	1.983	91,2%	1.542	88,7%
Wereldwijd	191	8,8%	196	11,3%
Totaal	2.174	100,0%	1.738	100,0%

Grondstoffenrisico (S4)

Het fonds belegde in 2024 net als in 2023 niet in grondstoffen en loopt derhalve geen direct grondstoffenrisico.

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of andere vormen van betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Het fonds belegt voor een groot deel van de vastrentende waarden in staatsobligaties met een hoge kredietwaardigheid.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing van dit risico door het fonds vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau. Dat wil zeggen: met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds, het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten alsmede het hanteren van prudente verstrekingsnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

Het kredietrisico ten aanzien van de te ontvangen pensioenpremies is gespreid over een groot aantal verschillende werkgevers.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar regio's kan als volgt worden samengevat:

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Europa	13.942	67,9%	13.050	69,3%
Noord-Amerika	3.773	18,4%	3.297	17,5%
Pacific Azië	165	0,8%	129	0,7%
Australië en Nieuw Zeeland	65	0,3%	37	0,2%
Emerging Markets	2.298	11,2%	2.209	11,7%
Overige	291	1,4%	100	0,5%
Totaal	20.534	100,0%	18.823	100,0%

De kredietwaardigheid van veel marktpartijen wordt ook door rating agencies beoordeeld. De samenvatting van de vastrentende waarden op basis van de ratings zoals aan einde van het boekjaar is gepubliceerd door Standard & Poors, Moody's en Fitch, is als volgt:

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
AAA	10.565	51,5%	9.771	51,9%
AA	1.606	7,8%	1.540	8,2%
A	1.497	7,3%	1.346	7,2%
BBB	2.550	12,4%	2.483	13,2%
<BBB	3.633	17,7%	3.348	17,8%
Geen rating	683	3,3%	335	1,8%
Totaal	20.534	100,0%	18.823	100,0%

De beleggingen met rating < BBB en zonder rating betreffen met name beleggingen in hoogrentende leningen.

Verzekeringstechnisch risico (S6)

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat voortvloeit uit mogelijke afwijkingen van actuariële inschattingen die worden gebruikt voor de vaststelling van de technische voorzieningen en de hoogte van de premie. De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevensrisico, overlijdensrisico, arbeidsongeschiktheid en het toeslagrisico.

Gezien de omvang van het fonds wordt het grootste deel van de verzekeringstechnische risico's niet herverzekerd. Uitzonderingen hierop zijn de Anw- en WIA-excedentregelingen, die wel volledig zijn herverzekerd. Bij deze verzekeringen geldt geen winstdeling.

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van prognosetafels met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Toeslagrisico

Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioen toe te kennen in relatie tot de algemene prijsontwikkeling niet kan worden gerealiseerd. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, beleggingsrendementen, looninflatie en demografie (beleggings- en actuariële resultaten) echter, afhankelijk van de hoogte van de dekkingsgraad van het fonds.

Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagverlening voorwaardelijk is.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Het fonds heeft meer liquiditeiten en snel liquide te maken instrumenten beschikbaar dan in een extreem scenario noodzakelijk is. Het liquiditeitsrisico voor het fonds is derhalve beperkt. Dit is onder meer bereikt door effecten zoals obligaties van Nederland en Duitsland te gebruiken als onderpand voor de rentederivaten, in plaats van 'cash'. Het fonds zal door deze keuze niet snel geconfronteerd worden met een onverwachte vraag naar liquide middelen door een extreme beweging in de rente. Het liquiditeitsrisico vanuit valutaderivaten is gespreid doordat daar gekozen is voor een dakpanstructuur. Maandelijks loopt éénderde deel van de valuta-afdekking af, zodat het afrekenen van de waardeontwikkeling van de contracten in de tijd is gespreid.

Per 31 december 2024 belegt het fonds voor € 30.279 mln. (2023: € 26.950 mln.) in beleggingen met een directe marktnotering, die snel liquide te maken zijn. De aanwezige liquiditeit is derhalve meer dan voldoende om in de mogelijke liquiditeitsvraag in een extreem scenario te kunnen voorzien.

Tenslotte zijn de premie-inkomsten hoger dan de pensioenuitkeringen. Kas in- en uitstromen uit de reguliere bedrijfsvoering zijn bekend: per saldo is het fonds netto ontvanger van liquide middelen.

In het ultieme geval dat het fonds onmiddellijk en onvoorzien meer liquiditeiten nodig zou hebben dan beschikbaar is of op korte termijn vrijgemaakt kan worden, is een krediet faciliteit van € 50 mln. beschikbaar bij de custodian.

Concentratierisico (S8)

Concentraties kunnen ertoe leiden dat het fonds bij grote veranderingen in bijvoorbeeld de waardering (marktrisico) of de financiële positie van een tegenpartij (kredietrisico) grote (veelal financiële) gevolgen hiervan ondervindt.

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie in de beleggingsportefeuille in producten, regio's of landen, economische sectoren of tegenpartijen. Naast concentraties in de beleggingsportefeuille kan ook sprake zijn van concentraties in de verplichtingen en de uitvoering.

Om concentraties in de beleggingsportefeuille te beheersen maakt het bestuur gebruik van diversificatie en limieten voor beleggen in landen, regio's, sectoren en tegenpartijen. Deze uitgangspunten zijn door het fonds vastgesteld op basis van een ALM-studie en zijn vastgelegd in de contractuele afspraken met de vermogensbeheerders. Het bestuur monitort op maandelijkse basis de naleving hiervan op basis van de rapportages van de risicomanager van het fonds en van de vermogensbeheerder.

Er zijn enkele grote posten binnen de vastrentende waarden, met overwegend een AAA rating. Deze posten hebben een zeer beperkt risico. Het betreft de volgende posities:

(bedragen x € 1.000.000)	31-12-2024		31-12-2023	
Duitse Staatsobligaties	4.479	10,9%	4.054	10,5%
Nederlandse Staatsobligaties	4.301	10,5%	4.094	10,6%
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	1.400	3,4%	1.340	3,5%
De Munt Nederlands Hypotheken Fonds PFV	1.122	2,7%	1.001	2,6%
Totaal	11.302	27,6%	10.489	27,3%

Binnen de pensioenverplichtingen van het fonds kan de demografische opbouw van de deelnemers een concentratierisico vormen. Gegeven de aard is dit risico niet te beïnvloeden.

Zonder weging naar technische voorziening is de verhouding tussen mannen en vrouwen in het fonds ultimo 2024 gelijk aan 79%/21% (2023: 79%/21%). De gemiddelde leeftijd bedraagt 52,8 jaar (2023: 52,8 jaar), waarbij sprake is van een gelijkmatige leeftijdsspreiding. Indien gewogen wordt naar technische voorziening is de verhouding tussen mannen en vrouwen in het fonds 87%/13% (2023: 87%/13%). De gewogen gemiddelde leeftijd bedraagt 57,9 jaar (2023: 57,9 jaar).

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Deze risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering zijn betrokken.

De beleggingsportefeuille wordt beheerd door Achmea Investment Management en de feitelijke uitvoering is ondergebracht bij 23 vermogensbeheerders. Met al deze partijen zijn overeenkomsten en service level agreements (SLA) gesloten. De afhankelijkheid van deze partijen wordt beheerst doordat de bewaring van de stukken uit de portefeuille is ondergebracht bij een custodian, Northern Trust.

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan pensioenuitvoerder TKP. Met TKP is een uitbestedingsovereenkomst en een service level agreement (SLA) gesloten.

Het bestuur beoordeelt periodiek de kwaliteit van de uitvoering van het vermogensbeheer en pensioenbeheer door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages).

Het bestuursbureau ondersteunt het bestuur bij de uitvoering van haar activiteiten. De sleutelprocessen hebben betrekking op beleid, de regie en monitoring van de uitbesteding, de bestuursondersteuning en overige zaken die vanuit wet- en regelgeving moeten worden geborgd. Deze

processen zijn opgenomen in het bestuursbureau control framework dat periodiek wordt getoetst.

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Actief beheerrisico (S10)

De mate waarin het actieve beleggingsbeleid bijdraagt aan het totale risico van de beleggingen is mede afhankelijk van de correlatie die verondersteld wordt te bestaan tussen het benchmark rendement en het extra rendement als gevolg van actief beheer. Het actief beheer risico is bij het fonds beperkt, maar is toch meegenomen in de bepaling van het vereist eigen vermogen.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar. Het systeemrisico maakt geen onderdeel uit van de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets.

Derivaten

Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van financiële derivaten. Hoofregel die hierbij geldt, is dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het beleggingsbeleid van het fonds. Derivaten worden hoofdzakelijk gebruikt om de hiervoor vermelde vormen van marktrisico zo veel mogelijk af te dekken.

Derivaten hebben als voornaamste risico's het kredietrisico en valutarisico. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen en door zoveel mogelijk te werken met onderpand. Gebruik kan worden gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Swaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het fonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Onderstaande tabellen geven een samenvatting van de derivatenposities op achtereenvolgens 31 december 2024 en 31 december 2023.

2024					
(bedragen x € 1.000.000)	Gemiddelde looptijd	Contract- omvang	Saldo waarde	Positieve waarde	Negatieve waarde
Rentederivaten	0 - 50 jaar	8.737	-2.128	2.207	4.335
Valutaderivaten	< 1 jaar	12.598	-293	37	330
Overige derivaten	0 - 30 jaar	422	-1	3	4
Totaal		21.757	-2.422	2.247	4.668

2023					
(bedragen x € 1.000.000)	Gemiddelde looptijd	Contract- omvang	Saldo waarde	Positieve waarde	Negatieve waarde
Rentederivaten	0 – 50 jaar	11.763	-2.793	2.901	5.693
Valutaderivaten	< 1 jaar	11.851	166	213	47
Overige derivaten	0 - 40 jaar	298	4	7	4
Totaal		23.911	-2.623	3.121	5.744

De ontvangen zekerheden van € 8 mln (2023: € 150 mln) zijn in de vorm van cash.

De gestelde zekerheden van € -2.888 mln (2023: € -2.502 mln) omvatten voor € -1.452 mln Duitse en Nederlandse staatsobligaties die een AAA-rating hebben conform de met tegenpartijen gesloten overeenkomsten (ISDA/CSA).

Daarnaast zijn er nog gestelde zekerheden van € -1.436 mln in de vorm van cash.

19.8 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het fonds heeft een uitbestedingsovereenkomst gesloten met TKP Pensioen B.V. Het betreft een langlopende overeenkomst inzake pensioenadministratie en bestuursondersteuning die per 1 januari 2025 met twee jaar is verlengd. De vergoeding voor 2024 bedraagt € 19 mln.

Het fonds heeft in 2020 een risicoherverzekering ANW-Hiaat afgesloten met Zwitserleven. Het betreft een langlopende overeenkomst voor een periode van vijf jaar vanaf 1 januari 2021. De premie voor 2024 bedraagt € 2 mln (2023: € 2 mln).

Het fonds heeft daarnaast de met Nationale Nederlanden afgesloten WIA-excedentverzekering ingaande 1 januari 2024 verlengd voor een periode van drie jaar. Er zijn op balansdatum 28 werkgevers met in totaal 127 deelnemers die vrijwillig meedoen aan de WIA-excedentregeling. De premie voor 2024 bedraagt afgerond € 0 mln (2023: € 0 mln).

Ultimo 2024 bedroegen de investeringstoezeggingen in vastgoed, hypotheke en de overige beleggingen in totaal € 827 mln (2023: € 952 mln). Het gaat om een toezegging van € 211 mln bij De Munt Hypotheken, € 177 mln bij ILX, € 170 mln bij Hines European Core Fund, € 98 mln bij Altera en € 170 mln bij ASR.

Het fonds heeft kantoorruimte gehuurd voor de huisvesting van het bestuursbureau. Met de verhuurder is een huurcontract gesloten met een looptijd tot en met 31 december 2027. De totale verplichting voor de resterende looptijd van het contract bedraagt € 0,6 mln.

Verstreckte zekerheden en garanties

Het fonds heeft een bankgarantie afgegeven van € 49.781 aan de verhuurder van het kantoor aan het Prinses Margrietplantsoen 89 in Den Haag.

19.9 Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het fonds en het bestuur van het fonds.

Transacties met (voormalige) bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting bij de pensioenuitvoeringskosten. Het fonds heeft geen leningen verstrekt aan de (voormalige) bestuurders. Ook heeft het fonds geen vorderingen op de (voormalige) bestuurders.

Overige transacties met werkgevers

Het fonds heeft een Uitvoeringsreglement afgesloten met de verplicht aangesloten werkgevers en een Uitvoeringsovereenkomst met de vrijwillig aangesloten werkgevers.

Er wordt door het fonds ultimo boekjaar niet belegd in deelnemende partijen.

Deelname in de pensioenregeling

De bestuurders van het pensioenfonds nemen niet deel in de pensioenregeling van het fonds, tenzij ze als werknemer bij één van de aangesloten werkgevers werkzaam zijn.

19.10 Toelichting op de staat van baten en lasten

(8) Premiebijdrage voor risico pensioenfonds

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Verplichte bijdrage	1.404	1.350
Aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering	34	40
Overige	0	23
Totaal	1.438	1.413

De premieopbrengsten zijn niet gesplitst naar een werkgevers- en een werknemersdeel, omdat de totale premie volgens overeenkomst aan de werkgevers in rekening wordt gebracht. Een deel van de premie wordt door de werkgevers ingehouden op het salaris van de werknemers.

De premiebijdragen zijn gebaseerd op een doorsneepremie. Deze zogenaamde combiheffing wordt op basis van vooraf bepaalde verdeelsleutels toegerekend aan de diverse regelingen.

Het premiebeleid van het fonds is als volgt. De kostendekkendheid van de premie wordt getoetst op basis van het toekomstige verwacht rendement (inclusief een afslag voor toekomstige toeslagverlening). Het rendement op vastrentende waarden is voor 5 jaar vastgezet op basis van de DNB RTS per 30 september 2022. Voor de berekening van de gedempte kostendekkende premie is 30 september 2024 als referentiepunt gebruikt.

De premie voor het Goederenvervoer en Kraanverhuur bedraagt 30% in 2024, de deelnemersbijdrage is 10,16% van de pensioengrondslag. In het Besloten Busvervoer bedraagt de premie 30% in 2024, de deelnemersbijdrage is 12,19% van de pensioengrondslag. De premie voor de sector Taxivervoer bedraagt in 2024 30%, de deelnemersbijdrage is 12,25% van de pensioengrondslag. De premie voor de sector Orsima is 30% in 2024, de deelnemersbijdrage is 12%. De premiepercentages zijn niet aangepast ten opzichte van 2023.

Kostendekkende, gedempte en feitelijke premie

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Kostendekkende premie	1.354	1.273
Gedempte premie	1.254	1.144
Feitelijke premie	1.436	1.390

Samenstelling kostendekkende premie

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Actuarieel benodigd voor pensioenopbouw	1.130	1.067
Opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen	210	194
Opslag voor uitvoeringskosten	14	12
Totaal	1.354	1.273

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate in de staat van baten en lasten verantwoord.

Samenstelling gedempte premie

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Inkoop nominale pensioenen	653	606
Opslag voor in stand houden c.q. op peil brengen van vereist eigen vermogen	125	108
Opslag voor uitvoeringskosten	16	12
Bijdrage aan voorwaardelijke onderdelen	460	418
Totaal	1.254	1.144

Samenstelling feitelijke premie

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Verschuldigde premie	1.436	1.390
Totaal	1.436	1.390

Het verschil tussen de gedempte kostendekkende premie en de actuariële premie uit de analyse van het resultaat is voornamelijk het gevolg van de hogere rekenrente in de gedempte kostendekkende toetspremie, die is gebaseerd op het verwachte rendement inclusief een afslag voor toeslagverlening. Vergelijking van de kostendekkende toetspremie op grond van het FTK en de verschuldigde premie leidt tot een resultaat van € 182 mln. De kostendekkende toetspremie is in 2024 voldaan. De verschuldigde premie is daarmee kostendekkend.

(9) Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds 2024

(bedragen x € 1.000.000)	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	15	125	-1	139
Aandelen	229	1.894	-22	2.101
Vastrentende waarden	628	367	-28	967
Derivaten	-160	-307	-2	-469
Overige beleggingen	86	76	-25	137
Totaal	798	2.155	-78	2.875

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian, vermogensbeheerder(s) en overige dienstverleners direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan voor € 55 mln uit vaste vergoedingen inzake management fees. De overige vermogensbeheerkosten omvatten de kosten voor fiduciair beheer € 10 mln, bewaarloon € 3 mln, bestuur- en bestuursbureaunkosten € 3 mln en overig € 7 mln.

De transactiekosten van het vermogensbeheer zijn inbegrepen in de indirecte beleggingsopbrengsten. Voor zover transactiekosten niet precies bepaald kunnen worden is een schatting daarvoor opgenomen. Deze opmerkingen gelden ook voor de kosten vermogensbeheer die binnen de beleggingsfondsen worden verrekend (€ 26 mln).

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds 2023

(bedragen x € 1.000.000)	Directe beleggingsopbrengsten	Indirecte beleggingsopbrengsten	Kosten vermogensbeheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	0	-95	0	-95
Aandelen	246	1.114	-26	1.334
Vastrentende waarden	518	735	-23	1.230
Derivaten	-175	559	-2	382
Overige beleggingen	108	24	-22	110
Totaal	697	2.337	-73	2.961

(10) Overige baten

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Interest	3	0
Andere baten	1	0
Totaal	4	0

(11) Pensioenuitkeringen

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Ouderdomspensioen	530	464
Prepensioen	5	5
Partnerpensioen	104	91
Wezenpensioen	3	3
Arbeidsongeschiktheidspensioen	29	25
Afkopen	11	15
Totaal	682	603

De post 'afkopen' betreft de afkoop van pensioenen die individueel lager zijn dan € 592,51 (2023: € 594,89) per jaar.

(12) Pensioenuitvoeringskosten

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Bestuurskosten	1	1
Administratiekostenvergoeding	19	16
Contributies en bijdragen	2	1
Dwangsommen en boetes	0	0
Personeelskosten	5	5
Overige kosten	4	3
Algemene kosten toe te rekenen aan beleggingsrendement	-5	-4
Totaal	26	22

Kosten uitvoering

De kosten van de uitvoering van de pensioenregeling bestaan uit de kosten van de werkzaamheden van TKP aan wie de uitvoering van de regeling is uitbesteed, de kosten van het bestuur, kosten van het Bestuursbureau en de kosten van het toezicht.

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging voor de (voormalige) bestuurders tezamen bedraagt € 705 duizend (2023: € 694 duizend). Er wordt per bestuurder een vast bedrag aan vacatiegeld toegekend. Aan betrokkenen zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Accountantshonoraria

De onafhankelijke accountant is PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Op grond van artikel 382a Titel 9 Boek 2 BW is de vermelding van de honoraria van de onafhankelijke accountant als volgt weergegeven:

2024 (bedragen x € 1.000)	Onafhankelijke accountant
Controle van de jaarrekening	241
Totaal	241

2023 (bedragen x € 1.000)	Onafhankelijke accountant
Controle van de jaarrekening	238
Totaal	238

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2024 en 2023, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht. Genoemde honoraria omvatten tevens de controle van de DNB-staten en de assurancewerkzaamheden voor de z-score en normportefeuille. Er zijn geen andere opdrachten verricht door de onafhankelijke accountant.

Personeelskosten Bestuursbureau

(bedragen x € 1.000)	2024	2023
Salarissen medewerkers	2.971	2.790
Pensioenlasten	531	449
Sociale lasten	345	284
Totaal	3.847	3.522

Het aantal personeelsleden in dienst van het fonds is 23 (2023: 25). Er zijn geen personeelsleden in het buitenland werkzaam. Daarnaast worden beheeractiviteiten op basis van een uitvoeringsovereenkomst verricht door personeel in dienst van de pensioenuitvoerder dan wel de vermogensbeheerder.

De personeelsleden van het bestuursbureau voeren werkzaamheden uit in het kader van pensioenbeheer en vermogensbeheer. Van de bovenstaande personeelskosten is € 2,1 mln ofwel 55,4% (2023: € 2,0 mln ofwel 56,3%) toegerekend aan de kosten van het vermogensbeheer. De resterende personeelskosten zijn opgenomen onder de pensioenuitvoeringskosten.

Algemene kosten toegewezen aan vermogensbeheer

In het kader van de aanbevelingen t.a.v. de kostenbehandeling van de Pensioenfederatie wordt een deel van de totale kosten toegerekend aan vermogensbeheer. Deze post bedraagt in 2024 € 5,0 mln (2023: € 4,4 mln). De kosten bestuursbureau worden voor 55,4% (2023: 56,3%) toegerekend aan vermogensbeheer. De kosten voor bestuur en commissies, externe adviseurs en toezichthouders worden voor 50% toegerekend. De actuariële adviesdiensten worden voor 25% toegerekend aan vermogensbeheer, de overige posten voor 50%. Deze kosten maken in de jaarrekening onderdeel uit van de pensioenuitvoeringskosten.

(13) Saldo herverzekering

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Premie herverzekering	2	2
Uitkeringen uit hoofde van herverzekeringen	-2	-2
Totaal	0	0

(14) Saldo overdracht van rechten

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Inkomende waardeovernames	-24	-34
Inkomende waardeovernames klein pensioen	-16	-71
Uitgaande waardeoverdrachten	38	53
Uitgaande waardeoverdrachten klein pensioen	15	17
Totaal	13	-35

Waardeoverdracht betreft de ontvangst van of overdracht aan pensioenfonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd.

(15) Overige lasten

(bedragen x € 1.000.000)	2024	2023
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	-2	8
Overige	0	2
Totaal	-2	10

19.11 Gebeurtenissen na balansdatum

De verplichtstelling voor Pensioenfonds Rijn- en Binnenvaart is geëindigd op 31 december 2024. Pensioenfonds Rijn- en Binnenvaart heeft besloten om niet zelfstandig als gesloten pensioenfonds door te gaan en alle opgebouwde pensioenen (tot 1 januari 2025) en ingegane pensioenen over te dragen aan Stichting Pensioenfonds Vervoer per 1 januari 2025. De bedoeling is de overdracht op 1 oktober 2025 te laten plaatsvinden.

Den Haag, 17 april 2025

Het bestuur,

Dhr. F. Veltink

Dhr. J. Spaans

Mw. I.V. Hermans

Mw. W. Westerborg

Dhr. P.A. Stork

Dhr. L.C.A. Scheepens

Mw. J.G.E. van Leeuwen

Mw. E.M.A. van der Weiden

Dhr. E. van Aggele

De raad van toezicht, ten blijke van goedkeuring van het bestuursbesluit tot vaststelling van de jaarrekening over 2024

Dhr. M.G. Jekel

Mw. E.E.H.C. van den Bosch

Dhr. R.J. Schreur

OVERIGE GEGEVENS

20 Statutaire regelingen omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Er zijn geen statutaire bepalingen betreffende de bestemming van het resultaat. Het saldo van de staat van baten en lasten is als volgt verdeeld:

	2024	2023
Naar Solvabiliteitsreserve	1.380	-398
	1.380	-398

21 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Vervoer te Den Haag is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Beroepsvervoer over de weg, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 120 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 8 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. Aangezien het pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK zoals bedoeld in artikel 150p van de Pensioenwet zijn niet alle hiervoor genoemde artikelen van toepassing. Ik heb onderzocht of is voldaan aan de voorwaarden voor het gebruik van het transitie-FTK. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Aangezien het pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK zoals bedoeld in artikel 150p van de Pensioenwet zijn niet alle hiervoor genoemde artikelen van toepassing. Ik heb onderzocht of is voldaan aan de voorwaarden voor het gebruik van het transitie-FTK.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen). Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

Hierbij is in aanmerking genomen dat het pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK zoals bedoeld in artikel 150p van de Pensioenwet, waardoor niet alle artikelen van toepassing zijn. Het pensioenfonds heeft onderbouwd te hebben voldaan aan de in dat artikel gestelde voorwaarden voor het gebruik van het transitie-FTK.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Vervoer is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 17 april 2025

drs. W. Hoekert AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Vervoer

Verklaring over de jaarrekening 2024

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Pensioenfonds Vervoer ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024 van Stichting Pensioenfonds Vervoer te Amsterdam gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2024;
- de staat van baten en lasten over 2024; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Vervoer zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Onze controleaanpak

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot de kernpunten, fraude en continuïteit, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van individuele kernpunten, de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak continuïteit, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Samenvatting en context

Stichting Pensioenfonds Vervoer is een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds dat de pensioenregelingen uitvoert voor werknemers in de sectoren beroepsgoederen-, besloten bus- en taxivervoer, het binnenbeurtvaartbedrijf, het kraanverhuurbedrijf en de op vrijwillige basis aangesloten werknemers van Orsima. De stichting opereert in een sterk gereguleerde omgeving. Vanuit de Pensioenwet worden met name zaken voorgeschreven met betrekking tot governance, fondsdocumenten, toeslagbeleid en verantwoording. Wij hebben in het bijzonder aandacht besteed aan de gebieden die gerelateerd zijn aan de specifieke bedrijfsactiviteiten van de stichting.

Als onderdeel van het ontwerpen van onze controleaanpak hebben wij de materialiteit bepaald en het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening geïdentificeerd en ingeschat. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar het bestuur belangrijke schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn. Hierbij hebben wij onder meer aandacht besteed aan assumpties die horen bij de fysieke en transitie risico's als gevolg van klimaatverandering.

In hoofdstuk 'Grondslagen voor waardering van activa en passiva' van de jaarrekening, onder de toelichting op de beleggingen en de toelichting op de technische voorzieningen, heeft de stichting de schattingsposten en de belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid uiteengezet. Vanwege de significante schattingsonzekerheid en het gerelateerde significante risico verbonden aan de fondsspecifieke elementen in de waardering van de technische voorzieningen en het verhoogde risico in de waardering van de niet-beursgenoteerde beleggingen, hebben wij deze aangemerkt als kernpunten zoals uiteengezet in de paragraaf 'De kernpunten van onze controle'. De waardering van de beleggingen en de technische voorzieningen zijn bepalend voor de beleidsdekkingsgraad van de stichting. Wij hebben de toelichting op de financiële positie van de stichting, met een beleidsdekkingsgraad onder het vereist eigen vermogen, aangemerkt als kernpunt, vanwege het belang hiervan voor de deelnemers in relatie tot mogelijke korting dan wel mogelijke indexatie van de pensioenaanspraken.

Andere aandachtsgebieden in onze controle, die niet als kernpunten zijn aangemerkt, waren de volledigheid van de verantwoorde premies en de juistheid van de pensioenuitkeringen. Bij al onze controles besteden wij aandacht aan het risico van het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het bestuur, waaronder het evalueren van risico's op mogelijke afwijkingen als gevolg van fraude op basis van een analyse van mogelijke belangen van het bestuur.

Stichting Pensioenfonds Vervoer heeft de potentiële impact van klimaatverandering op haar financiële positie beoordeeld. In hoofdstuk 11 'Beleggingen' van het bestuursverslag, onder subsectie 'Verantwoord beleggen' zijn de risico's voortkomend uit de klimaatverandering nader toegelicht. Wij hebben de beoordeling van de aan klimaat gerelateerde risico's besproken met het bestuur, en de potentiële impact op de financiële positie inclusief de onderliggende assumpties en schattingen geëvalueerd. De verwachte effecten van klimaatverandering leiden niet tot een kernpunt in onze controle.

Wij hebben ervoor gezorgd dat het controleteam over voldoende specialistische kennis en expertise beschikte die nodig zijn voor de controle van een pensioenfonds. Wij hebben daarom deskundigen op onder meer het gebied van waardering van financiële instrumenten in ons team opgenomen.

De hoofdlijnen van onze controleaanpak waren als volgt:

Materialiteit
<ul style="list-style-type: none"> Materialiteit: €161.000.000.
Reikwijdte van de controle
<ul style="list-style-type: none"> Uitbesteding van kernprocessen vermogensbeheer, custody en pensioenbeheer en de werkzaamheden van andere accountants op interne beheersingsrapportages van deze partijen. Samenwerking met andere accountants voor de controle van de beleggingen. Controle van de waardering van de technische voorzieningen in samenwerking met de certificerend actuaaris, conform Handreiking 1120.
Kernpunten
<ul style="list-style-type: none"> Waardering van de niet-beursgenoteerde beleggingen; De fondsspecifieke elementen in de waardering van de technische voorzieningen; De toelichting op de financiële positie.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij bepalen, op basis van ons professionele oordeel, kwantitatieve grenzen voor materialiteit waaronder de materialiteit voor de jaarrekening als geheel, zoals uiteengezet in onderstaande tabel. Deze grenzen, evenals de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen, zowel individueel als gezamenlijk, op de jaarrekening als geheel en op ons oordeel, te evalueren.

Materialiteit €161.000.000 (2023: €150.000.000).

Hoe is de materialiteit bepaald Wij bepalen de materialiteit op basis van ons professionele oordeel. Als basis voor deze oordeelsvorming gebruiken wij 0,5% (2023: 0,5%) van het totaal van de technische voorzieningen per 31 december 2024. Bij het bepalen van dit percentage is rekening gehouden met de financiële positie van de stichting, waarbij de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2024 onder het vereist eigen vermogen ligt. De toename van de materialiteit in absolute zin is het gevolg van het stijgen van het totaal van de technische voorzieningen.

De overwegingen voor de gekozen benchmark Wij gebruiken het totaal van de technische voorzieningen als de primaire, in de sector algemeen toegepaste, benchmark, op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoeften van gebruikers van de jaarrekening, voornamelijk het bestuur, de deelnemers en de toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB). Op basis daarvan zijn wij van mening dat het totaal van de technische voorzieningen een weerspiegeling is van de omvang van het pensioenfonds en een belangrijke factor bij de bepaling van de dekkingsgraad van het fonds.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €8.000.000 (2023: €7.500.000) aan hen rapporteren evenals kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Stichting Pensioenfonds Vervoer en haar omgeving en de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van toezicht, toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar hoofdstuk 12 'Risicomanagement' van het bestuursverslag, waarin het bestuur van de stichting aangeeft dat het iedere twee jaar een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uitvoert. Hierbij worden ook risico's bij de pensioenuitvoeringsorganisatie en de vermogensbeheerder betrokken.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder de frauderisicoanalyse, zoals opgenomen in de SIRA, de gedragscode, het integriteitsbeleid en de regeling vermoeden misstanden, en voor zover wij dat noodzakelijk achtten voor onze controle, de werking getoetst van deze interne beheersmaatregelen.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van het bestuur en het bestuursbureau of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang. Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van frauderisico's.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerde frauderisico	Onze controlewerkzaamheden en observaties
<p>Doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het bestuur</p> <p>Het bestuur bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het bestuur in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken.</p> <p>Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het bestuur met betrekking tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt; • schattingen; • significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening. <p>Wij hebben daarbij bijzondere aandacht voor tendenties als gevolg van mogelijke belangen van het bestuur.</p>	<p>Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing en de werking van de maatregelen getoetst in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten. Daarnaast hebben wij de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing en de werking van de maatregelen getoetst voor het maken van schattingen.</p> <p>Daarnaast hebben wij inzicht verkregen in de ISAE 3402-rapportage van de pensioenuitvoeringsorganisatie, als partij die primair de financiële administratie van het pensioenfonds voert, en de hierin opgenomen interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van toegangsbeveiliging in het IT-systeem. Wij hebben de werkzaamheden die de accountant van de pensioenuitvoeringsorganisatie heeft verricht, geëvalueerd.</p> <p>Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Wij hebben getoetst of de journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht aanvaardbaar zijn.</p> <p>Voor de werkzaamheden ten aanzien van de belangrijkste schattingen verwijzen wij naar de kernpunten van de controle ten aanzien van de waardering van de niet-beursgenoteerde beleggingen en de fondsspecifieke elementen in de waardering van de technische voorzieningen.</p> <p>Wij zijn ook alert geweest op mogelijk significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering van de stichting of die in een ander opzicht ongebruikelijk lijken in het licht van zowel ons inzicht in de stichting en de omgeving als andere tijdens de controle verkregen informatie. Wij hebben geen significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsvoering geïdentificeerd.</p> <p>Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het bestuur.</p>

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Daarnaast hebben we kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing vormen voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Controleaanpak continuïteit

Zoals toegelicht in het onderdeel hoofdstuk 19.5 'Grondslagen' van de jaarrekening, onder subsectie 'Continuïteitsveronderstelling' heeft het bestuur de continuïteitsbeoordeling van de stichting voor ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening uitgevoerd en geen gebeurtenissen of omstandigheden geïdentificeerd die gereede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de entiteit om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).

Op basis van de verkregen controle-informatie hebben wij vastgesteld of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Daarnaast hebben wij de correspondentie met relevante toezichthoudende instanties geïnspecteerd.

Pensioenfondsen zijn op grond van de wetgeving gehouden om een adequate vermogensdekking, vereist eigen vermogen, aan te houden. Het vereist eigen vermogen wordt op basis van het financieel toetsingskader bepaald. Als de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds lager is dan het vereist eigen vermogen, moet een herstelplan worden opgesteld waaruit blijkt hoe het fonds het eigen vermogen op het vereiste niveau brengt. Als het fonds niet kan voldoen aan het herstel zullen aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Daar waar nodig zullen de rechten van de (gewezen) deelnemers moeten worden aangepast zodat weer aan het vereist eigen vermogen wordt voldaan.

Zoals opgenomen in toelichting 19.6 (4) 'Stichtingskapitaal en reserves' van de jaarrekening bevindt de stichting zich op balansdatum in een tekortsituatie. In maart 2024 heeft het bestuur besloten om ingaande 2024 toe te treden tot het transitie-FTK en heeft het overbruggingsplan bij DNB ingediend dat vervolgens is goedgekeurd door DNB in augustus 2024. Wij hebben kennisgenomen van het overbruggingsplan, de correspondentie met De Nederlandsche Bank N.V. en de toelichting in de jaarrekening hierover. Voor een nadere uiteenzetting verwijzen wij naar het kernpunt 'De toelichting op de financiële positie'. Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens de controle van de jaarrekening. Wij hebben het bestuur op de hoogte gebracht van de kernpunten. De kernpunten vormen geen volledige weergave van alle risico's en punten die wij tijdens onze controle hebben geïdentificeerd en hebben besproken. Wij hebben in deze paragraaf de kernpunten beschreven met daarbij een samenvatting van de op deze punten door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Kernpunten	Onze controlewerkzaamheden en observaties
<p>Waardering van de niet-beursgenoteerde beleggingen</p> <p><i>Wij verwijzen naar toelichting 19.6 (1) 'Beleggingen voor risico pensioenfonds' in de jaarrekening</i></p> <p>Het pensioenfonds belegt in beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingen. Wij onderkennen een verhoogd risico waar het gaat om de waardering van beleggingen in niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen (indirect vastgoed) en hypotheekfondsen.</p> <p>Dit komt met name door de verhoogde schattingsonzekerheid aangezien de gebruikte inputs in de waarderingsmodellen niet in alle gevallen in de markt observeerbare informatie betreft. Het vastgoed wordt gewaardeerd op basis van externe taxaties door onroerendgoedtaxateurs van het vastgoed in de fondsen. Voor de reële waardeberekening van de hypotheek binnen de hypotheekfondsen wordt gebruikgemaakt van parameters en/of veronderstellingen met betrekking tot de verwachte kasstroom en de disconteringsvoet.</p> <p>Door de hoge mate van schattingsonzekerheid is er een inherent hoger risico op fouten en fraude.</p> <p>Daarom hebben wij de waardering van niet-beursgenoteerde beleggingen in indirect vastgoed en hypotheekfondsen geïdentificeerd als kernpunt in onze controle.</p>	<p><i>Systeemgerichte werkzaamheden</i></p> <p>Wij hebben door middel van de ISAE 3402-rapportage van de vermogensbeheerder zekerheid verkregen omtrent de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van de waardering van beleggingen gewaardeerd op basis van niet in de markt observeerbare uitgangspunten. De rapportage is voorzien van een goedkeurend assurancerapport. Derhalve hebben wij, in het kader van onze controle, gesteund op deze interne beheersingsmaatregelen.</p> <p><i>Gegevensgerichte werkzaamheden</i></p> <p>Wij hebben vastgesteld dat het aantal units in vastgoed- en hypotheekfondsen dat de stichting houdt, aansluit met het gecontroleerde participatieregister en dat de reële waarde van de vastgoed- en hypotheekfondsen in de administratie van het pensioenfonds in materiële zin overeenkomt met de gecontroleerde waarde van de portfolio van de vastgoed- en hypotheekfondsen. Hierbij hebben wij de door een onafhankelijke accountant gecontroleerde net asset value per unit van deze niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen aangesloten met deze waarden in de overzichten van de vermogensbeheerder. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat het gebruikte verslaggevingskader overeenkomt met dat van de jaarrekening van de stichting.</p> <p>Wij hebben kennisgenomen van de toelichtingen op de niet-beursgenoteerde beleggingen en deze getoetst aan de (toelichtings)vereisten uit de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.</p> <p>Wij hebben vastgesteld dat er geen sprake is van gebeurtenissen na balansdatum die invloed hebben op de waardering van deze vastgoed- en hypotheekfondsen per 31 december 2024.</p>
<p>De fondsspecifieke elementen in de waardering van de technische voorzieningen</p> <p><i>Wij verwijzen naar toelichting 19.6 (5) 'Technische voorzieningen' in de jaarrekening</i></p> <p>De actuariële waarderingsgrondslagen van de stichting bestaan voor een deel uit algemeen aanvaarde uitgangspunten, zoals de prognosetafel AG 2024 en de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Een ander deel van de grondslagen is fondsspecifiek, en wordt door het bestuur vastgesteld op basis van fondsspecifiek onderzoek.</p> <p>Zoals toegelicht in toelichting 19.5 'Grondslagen' van de jaarrekening is in 2024 sprake van schattingswijzigingen als gevolg van actualisering van de fondsspecifieke grondslagen, omdat deze eens per twee jaar plaatsvinden en in 2022 voor het laatst zijn geactualiseerd. De fondsspecifieke grondslagen zien toe op de fondsspecifieke ervaringssterfte en de opslag voor toekomstige uitvoerings- en excasskosten.</p>	<p><i>Systeemgerichte werkzaamheden</i></p> <p>Wij hebben door middel van de ISAE 3402 type 2-rapportage van de pensioenuitvoeringsorganisatie zekerheid verkregen omtrent de opzet, het bestaan en de effectieve werking van de interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van de waardering van de technische voorziening. De rapportage is voorzien van een goedkeurend assurancerapport.</p> <p>Wij hebben, zoals ook verwoord in de sectie 'Reikwijdte van de controle', gesteund op deze interne beheersingsmaatregelen.</p> <p><i>Gegevensgerichte werkzaamheden</i></p> <p>Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • evaluatie van de gehanteerde grondslagen voor waardering van activa en passiva aan de hand van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving; en • evaluatie van de uitkomsten van de actuariële analyse over 2024 waaronder de vertaling naar de fondsspecifieke grondslagen, alsmede bespreking van deze analyse met het bestuur, het management van het bestuursbureau en de certificerende actuaaris. <p>In het kader van onze verantwoordelijkheid als accountant van de stichting hebben wij de certificerende actuaaris instructies gestuurd.</p>

Kernpunten

De gebruikte methoden om de fondsspecifieke grondslagen van de technische voorzieningen te bepalen maken gebruik van veronderstellingen, waardoor de daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken, vertaald naar het actuariële resultaat op sterfte (kort- en langlevens) en het actuariële resultaat op kosten.

Gezien de inherente onzekerheid van deze schattingen en de omvang van de schattingspost hebben wij dat als kernpunt van onze controle aangemerkt.

De toelichting op de financiële positie

Wij verwijzen naar toelichting 19.6 (4) 'Stichtingskapitaal en reserves' in de jaarrekening

Zoals opgenomen in de jaarrekening is de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2024 111,6%. Ultimo 2024 is het vereist eigen vermogen ('VEV') 118,3% en is het minimaal vereist eigen vermogen ('MVEV') 104,3%. Omdat de beleidsdekkingsgraad (gemiddelde van de maanddekkingsgraad van de afgelopen twaalf maanden) van het fonds lager is dan het VEV, is sprake van een tekort.

In maart 2024 heeft het bestuur besloten om ingaande 2024 toe te treden tot het transitie-FTK. Hierdoor hoeft het herstelplan niet te worden geactualiseerd, en is juni 2024 het overbruggingsplan bij DNB ingediend. DNB heeft in augustus 2024 ingestemd met het ingediende overbruggingsplan.

De hoogte van de beleidsdekkingsgraad wordt gezien als graadmeter voor de financiële soliditeit van het pensioenfonds.

Wij hebben de toelichting op de financiële positie van de stichting, met een beleidsdekkingsgraad onder het vereist eigen vermogen, aangemerkt als kernpunt, vanwege het belang hiervan voor de deelnemers in relatie tot mogelijke korting dan wel mogelijke indexatie van de pensioenaanspraken.

Onze controlewerkzaamheden en observaties

De certificerend actuaaris heeft bij de technische voorziening aan de hand van de administratieve basisgegevens ('pensioenaanspraken') een actuariële verklaring afgegeven. De door de actuaaris gehanteerde basisgegevens hebben wij aangesloten op de basisgegevens die bekend zijn uit onze eigen assurancewerkzaamheden inzake de basisgegevens.

Wij hebben kennisgenomen van het certificeringsrapport en de afgegeven actuariële verklaring en die met de certificerend actuaaris besproken. Hierbij is specifiek aandacht geschonken aan de fondsspecifieke grondslagen. De certificerend actuaaris heeft in zijn verklaring aangegeven dat de stichting voldoet aan de relevante artikelen van de Pensioenwet met uitzondering van zijn constatering dat het eigen vermogen op balansdatum lager is dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Wij hebben naar aanleiding van onze controle en de uitkomsten daarvan, deze schattingspost beoordeeld op aanwijzingen van tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. Wij hebben dergelijke aanwijzingen niet geïdentificeerd.

Wij hebben kennisgenomen van de toelichtingen op de technische voorziening en deze getoetst aan de (toelichtings)vereisten uit de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Bij de uitvoering van bovenstaande werkzaamheden hebben wij geen materiële bevindingen geconstateerd en wij vinden de schatting en de toelichtingen daarop redelijk in de context van de jaarrekening.

Systeemgerichte werkzaamheden

Voor de controle van de beleidsdekkingsgraad hebben wij gebruikgemaakt van de beheersingsmaatregelen zoals ingericht bij het bestuursbureau van de stichting en de pensioenuitvoeringsorganisatie. Wij hebben door middel van de ISAE 3402 type2-rapportage van de pensioenuitvoeringsorganisatie zekerheid verkregen omtrent de opzet, het bestaan en de effectieve werking van de interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van de bepaling van de (beleids)dekkingsgraad, het VEV en het MVEV. De rapportage is voorzien van een goedkeurend assurancerapport.

Wij hebben, in het kader van onze controle, zoals ook verwoord onder de sectie 'Reikwijdte van de controle', op deze interne beheersingsmaatregelen gesteund.

Tevens hebben wij voor een aantal maanden de input voor de berekening van de maanddekkingsgraad aangesloten met de opgave van de vermogensbeheerder en de actuariële berekening van de voorziening pensioenverplichtingen door de pensioenuitvoeringsorganisatie. Hiermee hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent de betrouwbaarheid van de berekening van de beleidsdekkingsgraad.

Kernpunten	Onze controlewerkzaamheden en observaties
	<p><i>Gegevensgerichte werkzaamheden</i></p> <p>Wij hebben kennisgenomen van het, door DNB in 2024 goedgekeurde, overbruggingsplan. Wij hebben vastgesteld dat de dekkinggraad van het pensioenfonds ultimo 2024 hoger is dan de geschatte dekkinggraad ultimo 2024 zoals opgenomen in het herstelsjabloon, als onderdeel van het overbruggingsplan.</p> <p>De certificerend actuaaris heeft de berekening van de beleidsdekkinggraad, het VEV en het MVEV gecontroleerd aan de hand van fondsspecifieke karakteristieken en hieruit blijken geen materiële bevindingen.</p> <p>Wij hebben de toelichtingen in de jaarrekening rondom het VEV, MVEV en de beleidsdekkinggraad getoetst door aansluiting te maken met het certificeringsrapport van de certificerend actuaaris en aan de (toelichtings)-vereisten uit de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving.</p> <p>Wij hebben bij de uitvoering van bovenstaande werkzaamheden geen materiële bevindingen geconstateerd.</p>

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

Onze benoeming

Wij zijn benoemd als externe accountant van Stichting Pensioenfonds Vervoer volgend een besluit van de algemene vergadering op 15 december 2016 dat jaarlijks is herbevestigd door de aandeelhouders. Wij zijn nu voor een onafgebroken periode van acht jaar accountant van de stichting.

Geen verboden diensten

Wij hebben, naar ons beste weten en overtuiging, geen verboden diensten geleverd, als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Geleverde diensten

De diensten die wij, in aanvulling op de controle van de jaarrekening, hebben geleverd aan de stichting, in de periode waarop onze wettelijke controle betrekking heeft, zijn toegelicht in punt 12 van de 'Toelichting op de staat van baten en lasten' van de jaarrekening.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid en is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de controlestandaarden is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer hier sprake van is.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 17 april 2025

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. M. Ferwerda RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2024 van Stichting Pensioenfonds Vervoer

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan het bestuur op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen die zijn getroffen om de geïdentificeerde bedreigingen weg te nemen en onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen, vanuit alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken, die aangelegenheden die het meest significant waren bij de controle van de jaarrekening van de huidige periode en derhalve kernpunten van de controle zijn. Wij beschrijven deze zaken in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of wanneer wij, in buitengewoon zeldzame omstandigheden, bepalen dat een aangelegenheid niet in de controleverklaring zou moeten worden gecommuniceerd omdat redelijkerwijs verwacht wordt dat de nadelige gevolgen van dergelijke communicatie groter zijn dan de voordelen voor het maatschappelijk verkeer.

BIJLAGEN

I Aanvullende informatie bestuursorganen

Onderstaand treft u, aanvullend op wat in het bestuursverslag ten aanzien van de bestuursorganen is vermeld, aanvullende informatie aan over de vergoedingen die worden verstrekt aan leden van het bestuur, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. Voorts wordt meer informatie verstrekt over de leden van genoemde organen op 31 december 2024.

Bestuur

Vergoeding bestuursleden

Bestuurders van Pensioenfonds Vervoer werken gemiddeld twee dagen per week voor het fonds. Zij ontvingen in 2024 hiervoor een vergoeding van € 63.234. De bestuurders die voorzitter en plaatsvervangend voorzitter zijn werken gemiddeld drie dagen per week voor het fonds. Zij ontvingen hiervoor in 2024 een vergoeding van € 94.851.

De vergoedingen van bestuursleden worden geïndexeerd met de loonontwikkeling binnen de Cao Beroepsgoederenvervoer. In dat kader zijn de bedragen per 1 januari 2024 met 4% en per 1 juli 2024 met 2% verhoogd. Voorts ontvangen bestuurders een reiskostenvergoeding per fysiek bijgewoonde vergadering. Voor meer informatie wordt verwezen naar het beloningsbeleid zoals terug te vinden is op de website van Pensioenfonds Vervoer.

Voor bestuursleden die zitting hebben in het bestuur op voordracht van een werkgevers- of werknemersorganisatie worden de genoemde bedragen in principe uitbetaald aan de voordragende organisaties.

Personalia

Bestuursleden per 31 december 2024:

Naam	Functie	Geboortejaar	Sinds (jaar)	Einde lopende termijn
Dhr. J. Spaans	voorzitter 2024	1965	01-01-2023	01-01-2027
Dhr. F. Veltink	plv. voorzitter 2024	1972	01-01-2022	01-01-2026
Mw. J.G.E. van Leeuwen	secretaris 2024	1986	01-02-2023	01-02-2027
Dhr. L.C.A. Scheepens	plv. secretaris 2024	1965	23-02-2018	23-02-2026
Dhr. P.A. Stork	bestuurslid	1967	01-11-2016	01-11-2028
Mw. W. Westerborg	bestuurslid	1967	01-11-2016	01-11-2028
Mw. I.V. Hermans	bestuurslid	1971	10-09-2020	01-09-2028
Dhr. E. van Aggele	bestuurslid	1968	21-12-2023	21-12-2027
Mw. E.M.A. van der Weiden	bestuurslid	1965	01-06-2024	01-06-2028
Vacature	bestuurslid (werknemers)			

Nevenfuncties

De personen die in 2024 lid waren van het bestuur bekleedden in 2024 de volgende nevenfuncties:

Dhr. J. Spaans

- Controller/plaatsvervangend algemeen directeur TLN

Dhr. F. Veltink

- Bestuurslid (secretaris) van de zwaarwerkregeling beroepsgoederenvervoer (de RVU regeling)
- Bestuurslid Pensioenfonds Vlakglas (per 01-07-2024)
- Vakbondsbestuurder Transport & Logistiek FNV

Mw. U.S. van den Bout-Kisoen (afgetreden per 01-12-2024)

- Bestuurder Bpf voor de handel in bouwmaterialen
- Bestuurder Molenaarspensioenfonds
- Bestuurder NN CDC pensioenfonds
- Pensioenfondsbestuurder CNV

Dhr. L.C.A. Scheepens

- Secretaris van de stichtingen SFB
- Voorzitter raad van toezicht Pensioenfonds SABIC
- Bestuurslid Stichting Williamfonds
- Docent SPO
- Bestuurslid VITP
- Lid raad van toezicht Bpf Zuivel
- Bestuurslid Bpf Recreatie

Mw. I.V. Hermans

- Advocaat Hermans Peters Law
- Bestuurder STAK HR Via Care Holding
- Voorzitter Stichting Medisch Indicatie Centrum Zorg
- DGA New Haven Advocatuur B.V.
- Bestuurder Stichting Mare Quinten
- Bestuurder Dardanus Arrossor B.V.
- DGA Old Harbour Advies B.V. (per 16-04-2024)
- Lid raad van toezicht Pensioenfonds Provisum (per 29-11-2024)

Mw. J.G.E. van Leeuwen

- Pensioenbestuurder / Lid Pensioenteam FNV
- Bestuurslid Bpf Architectenbureaus
- Lid adviesraad Financial Investigator
- Bestuurslid VBDO
- Bestuurslid (NUB) PNO Media

Mevr. A.J. Stevens (afgetreden per 01-06-2024)

- Bestuurslid buurtvereniging 'De Noorderhoek' te Beilen (t/m 14-04-2024)
- Penningmeester buurtvereniging 'De Noorderhoek' te Beilen (per 15-04-2024)
- Algemeen bestuurslid van Stichting Dorpshuizen Midden-Drenthe (per 21-03-2024)
- Secretaris bestuur Humanitas Midden-Drenthe
- Voorzitter adviesraad voor Minimabeleid Midden-Drenthe

Mw. W. Westerborg

- Directeur Finance en Risk APF Unilever
- Uitvoerend bestuurder APF Unilever
- Lid auditcommissie Ahold Delhaize Pensioenfonds

Dhr. E. van Aggele

- Financieel directeur bij Koninklijke Euser B.V.

Dhr. P.A. Stork

- Hoogleraar Financiële Markten en Instrumenten aan de Vrije Universiteit Amsterdam
- Adviseur beleggingscommissie Pensioenfonds DSM Nederland

Mw. E.M.A. van der Weiden (aangetreden op 01-06-2024)

- Bestuurder bij FNV
- Pensioenbestuurder bij PFZW

Raad van toezicht**Vergoeding**

Leden van de raad van toezicht ontvingen in 2024 een vergoeding van € 20.325. De voorzitter van de raad van toezicht ontving een vergoeding van € 28.230. Bij de vergoedingen is rekening gehouden met de loonontwikkeling binnen de Cao Beroepsgoederenvervoer. In dat kader zijn de bedragen per 1 januari 2024 met 4% en per 1 juli 2024 met 2% verhoogd. Voorts ontvangen RVT-leden een reiskostenvergoeding per fysiek bijgewoonde vergadering. Voor meer informatie wordt verwezen naar het beloningsbeleid zoals terug te vinden is op de website van Pensioenfonds Vervoer.

Personalia**Leden raad van toezicht per 31 december 2024:**

Naam	Functie	Geboortjaar	Sinds (jaar)	Einde lopende termijn
Dhr. M.G. Jekel	voorzitter	1958	01-07-2020	01-07-2028
Dhr. R.J. Schreur	secretaris	1961	01-07-2022	01-07-2026
Mw. E.E.H.C. van den Bosch	plv. voorzitter	1973	01-07-2023	01-07-2027

Nevenfuncties

De personen die in 2024 lid waren van de raad van toezicht bekleedden in 2024 de volgende nevenfuncties:

Dhr. M.G. Jekel

- CFRO Salarise BV
- Sleutelfunctiehouder interne audit Philips Pensioenfonds (per 01-02-2024)
- Sleutelfunctiehouder interne audit RABO Bank pensioenfonds (per 30-01-2024)

Dhr. R. Schreur

- Senior Advisor Avida International
- Adviseur Investment Committee SPMS
- Lid raad van toezicht SPW
- Lid bestuur, voorzitter commissie vermogensbeheer Pensioenfonds Detailhandel (per 01-01-2024)

Mw. E.E.H.C. van den Bosch

- Lid raad van commissarissen Action Service & Distributie & Action NL BV
- Lid raad van commissarissen Saver NV
- Zelfstandig ondernemer 1973BV
- Lid raad van commissarissen Brabant Water NV
- Lid bestuur Pensioenfonds Detailhandel
- Lid raad van commissarissen Rabobank Zuidwest Brabant

Verantwoordingsorgaan

Vergoeding

Leden van het verantwoordingsorgaan (VO) ontvingen in 2024 vergoeding van € 5.646. De voorzitter van het verantwoordingsorgaan ontving in 2024 € 6.775.

Vanwege de extra vergaderdruk als gevolg van de Wtp-adviesaanvragen in 2023 en 2024 heeft het bestuur, met goedkeuring van de raad van toezicht, besloten tot de toekenning een eenmalige Wtp-toeslag aan de voorzitter van € 5.203 en aan de overige leden van het VO van € 4.336 per lid. Leden die gedurende 2023 en 2024 zijn toe- of afgetreden ontvingen deze vergoeding verhoudingsgewijs.

De vaste vergoedingen worden geïndexeerd met de loonontwikkeling binnen de Cao Beroepsgoederenvervoer. In dat kader zijn de bedragen per 1 januari 2024 met 4% en per 1 juli 2024 met 2% verhoogd. VO-leden ontvangen ook een reiskostenvergoeding per fysiek bijgewoonde vergadering. Voor meer informatie wordt verwezen naar het beloningsbeleid zoals terug te vinden is op de website van Pensioenfonds Vervoer.

Personalia

Leden verantwoordingsorgaan per 31 december 2024:

Naam	Functie	Geboortjaar	Sinds (jaar)	Einde lopende termijn
Dhr. W. Verhaar	voorzitter	1957	01-11-2021	01-11-2025
Dhr. P.J.M. Benner	secretaris	1958	23-04-2015	01-07-2026
Mw. G.A.K. Richardson	plv. voorzitter	1972	01-05-2023	01-05-2027
Dhr. G. den Hertog	lid	1963	01-10-2022	01-10-2026
Dhr. A.P. Holwerda	lid	1979	01-11-2024	01-11-2028

Nevenfuncties

De personen die in 2024 lid waren van het verantwoordingsorgaan bekleedden in 2024 de volgende nevenfuncties:

Dhr. W.H. van Neuren (afgetreden per 01-07-2024)

- Directeur Kingscourt96 B.V., Ridderkerk
- Adviseur Mijnders Transport B.V., Melissant
- Voorzitter Stichting Arbeidsvoorwaardenbeleid KNV

Dhr. P.J.M. Benner

- Buschauffeur bij Arriva Touring B.V.
- Bestuurslid van Stichting Fonds Scholing en Ordening voor het Besloten Busvervoer (FSO)
- Lid FNV Subsectorraad Toer
- Lid Cao partijen Besloten Bus
- Bestuurslid Stichting Loes voor Dieren

Dhr. W. Verhaar

- Geen nevenfuncties

Dhr. G. den Hertog

- Chauffeur autolaadkraan bij Prezero

Mw. G.A.K. Richardson

- Group HR Director bij Renewi

De heer A.P. Holwerda (aangetreden per 01-11-2024)

- Financieel manager Zandbergen's transport b.v.

BIJLAGE IV

Periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming: **Pensioenregeling pensioenfonds Vervoer** Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): **IOVDGE3UPBKDNIRIY087**

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

Ja

- Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %
- in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden
- in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden
- Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

Nee

- Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 23,79% duurzame beleggingen
- met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden
- met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden
- met een sociale doelstelling
- Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

ESG-integratie. De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. Voor een aantal aandelenmandaten is specifiek opgesteld dat het ESG-profiel beter is dan dat van de benchmark. Daarnaast integreren de vermogensbeheerders van Pensioenfonds Vervoer ESG criteria in hun beleggingsprocessen.

CO₂-reductie. De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Daarbij heeft portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen: het streven is om in 2030 een CO₂-voetafdruk hebben die 50% lager is dan die van de benchmark in 2020. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050.

Uitsluitingsbeleid. De volgende investeringen zijn uitgesloten, zie voor meer details het uitsluitingsbeleid van pensioenfonds Vervoer:

<https://www.pfvervoer.nl/sites/default/files/documenten/beleid-maatschappelijk-verantwoord-beleggen.pdf>:

- ondernemingen die controversiële wapens produceren;
- ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
- producenten van tabaksproducten;
- ondernemingen die meer dan 5% omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking steenkolen en ondernemingen die meer dan 5% omzet behalen uit de winning van schaliegas en -olie, teerzand olie en winning van olie en gas in het Arctisch gebied;
- ondernemingen die slecht presteren op het gebied van klimaat beleid;
- ondernemingen die niet voldoen aan de criteria van Good Governance; landen die uitgesloten worden uit hoofde van ons landenuitsluitingsbeleid en bijbehorende staatsbedrijven.

Doelinvestering duurzame aandelen: De Pensioenregeling heeft als doelstelling om 4,6% te beleggen in wereldwijde aandelen die passief de Paris Aligned Benchmark (PAB) volgen.

Overige opmerkingen bij de ecologische of sociale kenmerken van deze Pensioenregeling:

Doelinvesteringen Green Bonds: De Pensioenregeling heeft een doelstelling om 25% van de investment grade bedrijfsobligatie portefeuilles in groene obligaties (Green Bonds) te beleggen. Green Bonds zijn obligaties waarvan de opbrengsten uitsluitend gebruikt worden om projecten of activiteiten met een aantoonbaar positief effect op het milieu of klimaat te financieren. Deze Green Bonds worden zoveel mogelijk in deze rapportage meegenomen als duurzame belegging, maar kunnen we door andere databronnen van andere vermogensbeheerders ten opzichte van de ESG-dienstverlener Achmea IM (hierna: ESG-dienstverlener) niet rapporteren als doelinvestering.

Impactbeleggingen: De Pensioenregeling heeft een aantal impactbeleggingen in portefeuille. Dit betreffen met name bedrijfsleningen en beleggingen in duurzame energie.

Op dit moment kunnen wij nog niet vaststellen dat deze investeringen voldoen aan alle SFDR criteria voor duurzame beleggingen. We kunnen ze ook niet als zodanig meten en daarover rapporteren. Daarom worden ze vooralsnog niet verder opgenomen in deze rapportage.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

ESG-profiel. Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende aspecten van Ecologisch, Sociaal en Governance. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2024 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

**Duurzaamheids-
indicatoren** meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

CO₂-voetafdruk. De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2024 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 37,67 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende mandaten van deze Pensioenregeling.

Uitsluitingsbeleid. Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid.

Middels het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen.

In 2022 zijn de alleen de beleggingsmandaten meegenomen in Annex IV rapportage. In 2023 en 2024 hebben we zowel de beleggingsfondsen als de beleggingsmandaten meegenomen in de rapportage. In 2023 en 2024 hebben in de beleggingsmandaten geen breaches voorgedaan. In 2023 en 2024 zijn binnen een beleggingsfonds exposure geweest naar een uitgesloten belegging van de pensioenregeling, omdat het beleggingsfonds eigen en andere uitsluitingscriteria toepast. Deze uitzondering is voor beleggingsfondsen toegestaan binnen het uitsluitingsbeleid van de Pensioenregeling aangezien de beheerders van een beleggingsfonds eigen uitsluitingsbeleid hanteren. De Pensioenregeling past daarom zo min mogelijk fondsbeleggingen toe.

Percentage duurzame aandelen. Dit zijn beleggingen in wereldwijde aandelen die passief de Paris Aligned Benchmark (PAB) volgen.

Gemiddeld bedroeg het percentage duurzame aandelen in 2024 4,81%. Deze index heeft als doel het verminderen van de broeikasgas-uitstoot in lijn met het klimaatakkoord van Parijs.

Indicator	2024	2023	2022
ESG Profiel Portfolio (*)	6,82	6,75	6,49
ESG Profiel Benchmark	6,71	6,66	6,36
Exposure naar normschenders (%)	0,00	0,00	0,00
Exposure naar tabaksproducenten (%)	0,00	0,00	0,00
Exposure naar controversiële wapens (%)	0,00	0,00	0,00
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	0,04	0,00	0,00
Exposure naar bedrijven met omzet naar de meest vervuilende sectoren in de fossiele industrie (%)	0,00	0,07	0,00
Gefinancierde broeikasgasemissie	37,67	50,66	73,06
Doelinvestering duurzame aandelen (%)	4,81%	1,09	n.v.t.

(*) Dit is een score tussen [0, 10]. De score kijkt zowel naar het niveau van blootstelling aan ESG-risico's als naar hoe deze risico's beheerst worden.

● ... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

In de afgelopen jaren zijn er geen significante wijzigingen geweest. De volgende indicatoren zijn als volgt veranderd:

- Het ESG-profiel is verbeterd.
- De CO₂-voetafdruk is gedaald.

- Uitsluitingsbeleid. Vanaf rapportagejaar 2023 worden beleggingsfondsen meegenomen in de berekening van de exposures. De exposures naar de eigen uitsluitingscriteria zijn beperkt.

● ***Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?***

Zoals opgenomen in de relevante precontractuele informatieverstrekking, heeft de Pensioenregeling geen minimum commitment afgegeven naar duurzame beleggingen. De Pensioenregeling heeft echter in de gegeven referentieperiode wel degelijk belegd in duurzame beleggingen.

Duurzame beleggingen green bonds

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen zijnde green bonds volgens het beoordelingskader van de ESG dienstverlener, hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering. Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. Daarbij baseren wij ons op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van De Pensioenregeling bedroeg over 2024 308069 ton.

In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In onze beoordeling van de uitgegeven green bond toetsen we in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-taxonomie.

Duurzame beleggingen aandelen/bedrijfsobligaties

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen aandelen en/of obligaties hebben betrekking op:

Mitigatie van klimaatverandering. Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Voor de beleggingen in beursgenoteerde aandelen wordt een passieve beleggingstrategie gevolgd die een PAB benchmark volgt. Deze index heeft als doel het verminderen van de broeikasgas-uitstoot in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs.

Adaptatie aan klimaatverandering. Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. Investerings in bedrijven waarvan minimaal 20% van de omzet voldoet aan de criteria zoals opgenomen in de EU taxonomie, worden als duurzame belegging gezien.

We verwachten dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat we de bijdrage van de duurzame beleggingen aan klimaatadaptatie zorgvuldig kunnen meten.

Het pensioenfonds heeft geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

● **Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?**

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen, green bonds en aandelen en/of bedrijfsobligaties te beoordelen aan de hand van het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener waaronder het Green Bond raamwerk (hierna: raamwerk) en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling hebben als doel een positieve impact te realiseren door middel van doelinvesteringen in green bonds of via beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties. De ESG-dienstverlener beoordeelt of de uitgegeven green bonds, de aandelen en bedrijfsobligaties voldoen aan het raamwerk. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. De Pensioenregeling heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging

van de
mensenrechten en
bestrijding van
corruptie en
omkoping.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
BKG-Emissies scope 1	Monitoren en sturen van de Scope 1 BKG-emissies in de portefeuille om te voldoen aan de Klimaatdoelen van Parijs en het beperken van 1,5 graden Celsius opwarming in 2050	ESG-integratie
BKG-Emissies scope 2	Monitoren en sturen van de Scope 2 BKG-emissies in de portefeuille om te voldoen aan de Klimaatdoelen van Parijs en het beperken van 1,5 graden Celsius opwarming in 2050	ESG-integratie
Koolstofvoetafdruk	CO ₂ /EVIC	ESG-integratie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Winning van steenkolen en olie uit teerzanden, winning van schalieolie en -gas, arctische olie en-gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten en Normatief engagement
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten, arbeidsrechten en corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	4,0	Nederland
De Munt Nederlands Hypotheken Fonds PFV	Overig	3,1	Nederland
Bouwinvest Dutch Institutional Residential Fund	Overig	2,0	Nederland
JPM_ERX_PFV_VM	Overig	1,6	Verenigd Koninkrijk
Achmea Dutch Residential Fund	Overig	1,1	Nederland
BAR_ERX_PFV_VM	Overig	1,0	Verenigd Koninkrijk

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2024

Netherlands Government Bond 3,75% 15/01/2042	Overheden	1,0	Nederland
Netherlands Government 2.750% 15/01/2047	Overheden	0,9	Nederland
Northern Trust Global Funds PL LVNAV	Overig	0,9	Ierland
Netherlands Government Bond 4% 15/01/2037	Overheden	0,9	Nederland
Microsoft Corp	Software & Diensten	0,9	Verenigde Staten
Bundesrepublik Deutschland 4% 04/01/2037	Overheden	0,9	Duitsland
Bundesrepub. Deutschland 2.500% 15/08/2046	Overheden	0,9	Duitsland
Bundesrepub. Deutschland 2.500% 04/07/2044	Overheden	0,9	Duitsland
CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	0,9	Verenigd Koninkrijk

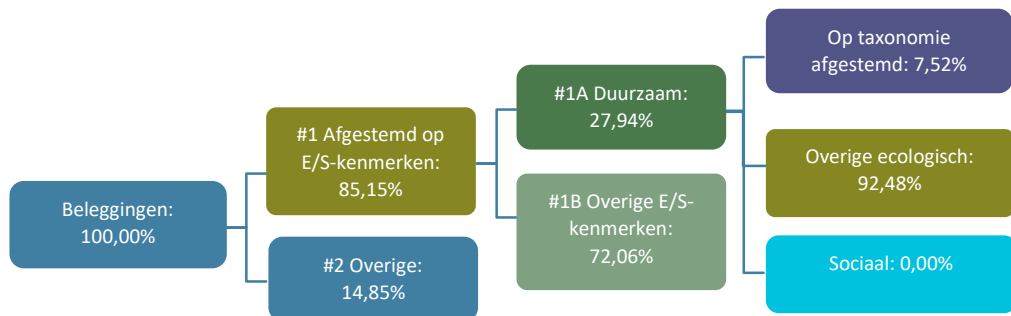

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 23,79% van de totale beleggingsportefeuille.

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

● **Hoe zag de activa-allocatie eruit?**

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

● In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	30,8
Financiële instellingen	3,7
Consumenten diensten	3,0
Financiële diensten	3,0
Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	3,0
Banken	2,7
Software & Diensten	2,7
Kapitaalgoederen	2,6
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	2,4
Overig	46,1

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling was 7,52% afgestemd op de EU-taxonomie.

Voor Green Bonds beoordeeld via het Achmea IM raamwerk is het percentage afgestemd op de EU-taxonomie volledig gebaseerd op de doelstelling klimaatmitigatie.

Voor aandelen en/of bedrijfsobligaties is:

- 1,39% afgestemd op de doelstelling klimaatmitigatie
- 0,02% afgestemd op de doelstelling klimaatadaptatie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen
- 0,01% afgestemd op de doelstelling transitie naar een circulaire economie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling preventie en bestrijding verontreiniging
- 0,00% afgestemd op de doelstelling bescherming en het herstel van biodiversiteit en ecosystemen.

Bij het beoordelen van green bonds, gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoen aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-taxonomie wordt voor de aandelen en bedrijfsobligaties gekeken naar MSCI en voor green bonds wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Voor het vaststellen van de percentages afstemming op de EU-taxonomie wordt voor aandelen / bedrijfsobligaties gekeken naar de beschikbare data van MSCI.

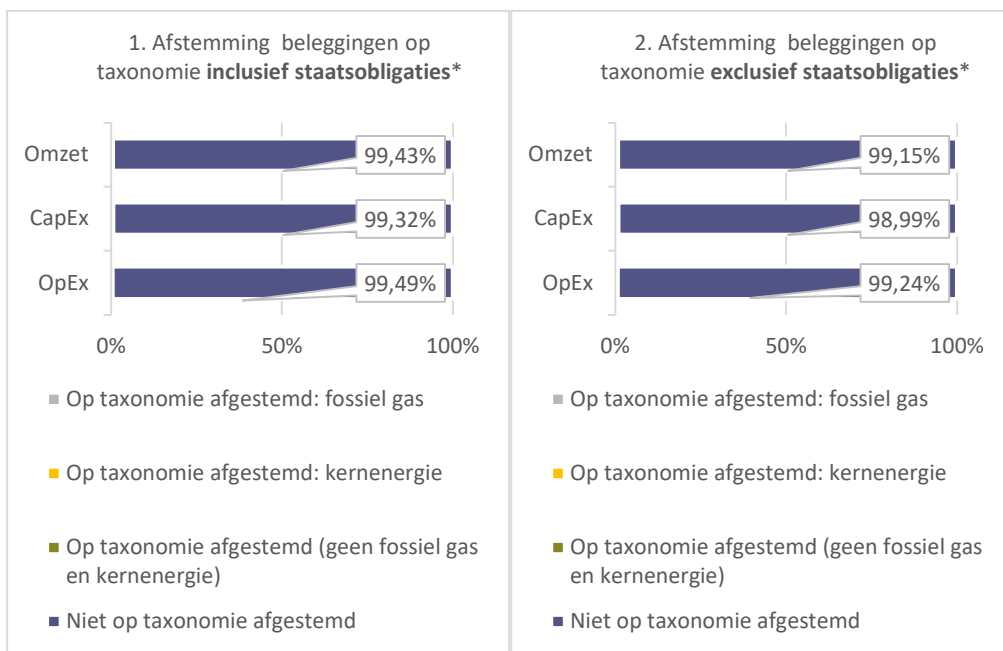
De gerapporteerde percentages zijn op bovenstaande wijze vastgesteld of afkomstig van een onafhankelijke dataverstrekker, in dit geval de dataprovider die uitgaat van door de ondernemingen gerapporteerde data op taxonomie alignment. Hierop is geen aanvullende betrouwbaarheidsverklaring van een accountant afgegeven of een toetsing uitgevoerd.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

● **Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹ voldoen?**

- Ja:
- In fossiel gas In kernenergie
- Nee

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

***In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.**

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven (CapEx)** die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven (OpEx)** die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven

Data over Taxonomy alignment voor green bonds die beoordeeld zijn door de ESG dienstverlener gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de green bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- Rapportages van de uitgevende organisatie,
- Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- Bloomberg

Aangezien de ESG dienstverlener zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Data over Taxonomy alignment en de uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx voor overige duurzame beleggingen: Dit is afkomstig van de onafhankelijke dataprovider.

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

● **Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?**

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,41%.

● **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

Ten opzichte van de voorgaande periode is dit percentage gedaald.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie, was 92,48%.

Er wordt ook belegd in duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet zijn afgestemd op de taxonomie. Ondernemingen kunnen duurzame doelstellingen hebben, maar niet verplicht en/of in staat zijn om te voldoen aan de rapportageverplichtingen van de taxonomie.

Het raamwerk voor duurzame beleggingen van onze ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een aandeel en een bedrijfsobligatie te beoordelen. Het raamwerk voor aandelen en bedrijfsobligaties gebruikt ook vereisten tot wetenschappelijk aantoonbare emissiereductiedoelstellingen en tot een lagere CO₂-uitstoot dan het sub industrie gemiddelde.

Het raamwerk op green bonds van onze ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een green bond te beoordelen. Het raamwerk volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. Zo wordt de kwaliteit van green bonds beoordeeld.

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in ‘overige’? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder ‘#2 overige’ zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder ‘overige’ liquiditeiten opgenomen.

Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van “overige”
Fondsen	64,7

Alternatieve beleggingen	46,5
Liquiditeiten	40,4
Overig	0,5
Derivaten	-52,1

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2024 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement: Het Pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het normatieve engagementprogramma is structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen: Daarnaast heeft het Pensioenfonds actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB-documentatie op de website.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

III Begrippenlijst

A

Abtn

Actuariële en bedrijfstechnische nota. In deze, door de wet verplicht gestelde, nota wordt het beleid van het fonds beschreven. Aan de orde komen onder meer de inhoud van de uitvoeringsovereenkomst, de voorwaardelijke toeslagverlening, het financieel toetsingskader en de bedrijfsvoering van het pensioenfonds; verder zijn de verklaring over de beleggingsbeginselen, een beschrijving van de sturingsmiddelen en een financieel crisisplan opgenomen.

AFM

Autoriteit Financiële markten. AFM houdt toezicht op het gedrag van en de informatieverstrekking door alle partijen op de financiële markten in Nederland, waaronder pensioenfonds. Naast AFM houdt ook De Nederlandsche Bank (DNB) toezicht op pensioenfonds.

ALM

Asset Liability Management. Een ALM-studie betreft de analyse van het risicobeheer van de balans tussen de bezittingen en verplichtingen van een pensioenfonds. Deze studie dient te resulteren in de formulering van een strategisch beleggingsbeleid, premiebeleid en toeslagenbeleid.

B

Beleggingsmix

De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals bijvoorbeeld aandelen, vastrentende waarden en vastgoed. Naast de feitelijke beleggingsmix wordt gesproken over de strategische beleggingsmix; deze laatste is de beoogde lange termijn verdeling over de verschillende beleggingscategorieën. Deze verdeling wordt gebaseerd op een ALM studie (zie aldaar).

Benchmark

Representatieve index waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden afgezet.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de 12 meest recente maand-dekkingsgraden.

BOB-model

Het BOB-model is een model van vergaderen en besluitvorming waarin drie fasen worden onderscheiden: Beeldvorming, Oordeelsvorming en Besluitvorming. Deze drie fasen theorie is de basis voor het BOB-model en voorkomt dat besluiten te snel genomen worden.

C

Collateral

Onderpand. Manier om het kredietrisico op tegenpartijen uit hoofde van derivaten transacties te beperken. Het collateral reduceert dit risico doordat er gedurende de looptijd van de transacties onderpand in de vorm van effecten en/of liquiditeit wordt gestort ter dekking van de marktwaarde van de transacties. Dit onderpand valt vrij bij het in gebreke blijven van de tegenpartij.

Compliance

Het begrip waarmee wordt aangeduid dat een persoon of organisatie werkt in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving, waaronder de gedragscode.

Contante waarde

De contante waarde op een bepaald moment van (een serie) betalingen in de toekomst, is het bedrag dat op dat moment aanwezig zou moeten zijn om, rekening houdend met renteaangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, deze toekomstige betalingen te kunnen verrichten.

Correctiefactoren

Correctiefactoren worden toegepast om de waargenomen sterfte bij het fonds en de sterftetekansen volgens de 'algemene' overlevingstafels op elkaar te laten aansluiten.

Custodian

De financiële partij die de effecten bewaart.

D

Datakwaliteit

De nauwkeurigheid, volledigheid en tijdigheid van gegevens.

Dekkingsgraad

Verhouding tussen het aanwezige pensioenvermogen en de som van de waarde van de opgebouwde aanspraken en de reeds ingegane pensioenen, uitgedrukt in een percentage.

Dekkingstekort

Er is sprake van een dekkingstekort als de beleidsdekkingsgraad onder het niveau van het minimaal vereist eigen vermogen komt.

Derivaten

Van onderliggende waarden zoals bijvoorbeeld effecten of indices afgeleide beleggingsproducten, zoals opties, futures en swaps.

DNB

De Nederlandsche Bank. Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan, dat onder andere het naleven van de Pensioenwet bewaakt.

DORA

Digital Operational Resilience Act. DORA bevat uniforme vereisten voor beveiliging van netwerken en informatiesystemen van bedrijven die opereren in de financiële sector. Doel is om de weerbaarheid van de financiële sector te verstevigen en de bestaande wet- en regelgeving op dit vlak te harmoniseren. De Verordening bevat specifieke verplichtingen voor IT-risk management, het melden van IT-incidenten en cyberdreigingen en uitwisseling van informatie in dit kader, het testen van IT-systemen en het managen van de risico's bij uitbesteding van IT aan derden. Dit laatste onder meer door bepaalde minimumvereisten te stellen aan uitbestedingsovereenkomsten.

E

Eigen vermogen

Buffer om mogelijke waardedalingen van de in het fonds aanwezige middelen op te vangen. Pensioenfondsen zijn verplicht om te beschikken over een voldoende grote buffer. Tenminste jaarlijks wordt vastgesteld of het eigen vermogen groot genoeg is.

Engagement

Het voeren van een dialoog met bedrijven waarin belegd wordt teneinde verbeteringen te bewerkstelligen op het gebied van het duurzaamheidsbeleid van het betrokken bedrijf.

ERB

Afkorting voor Eigen Risico Beoordeling. Dit is een integrale analyse en beoordeling van:
1. de risico's waaraan een pensioenfonds is of in de toekomst kan worden blootgesteld; en
2. de effectiviteit van het risicobeheer –inclusief de (feitelijke) beheersmaatregelen– en de doelmatigheid daarvan.

De ERB geeft het pensioenfonds inzicht in de materiële risico's en de mogelijke consequenties hiervan voor de financiële positie van het pensioenfonds en de pensioenen van deelnemers.

ERM

Engelse afkorting voor Enterprise Risk Management. Dit is een holistische benadering van risicomanagement.

Ervaringssterfte

De verhouding tussen de gemiddelde Nederlandse bevolkingssterfte en de waargenomen sterfte met betrekking tot deelnemers en uitkeringsgerechtigden van het pensioenfonds.

ESG (-factoren, -thema's, -aspecten)

Engelse afkorting voor milieu (environment), maatschappij (social) en bestuur (governance).

F

Franchise

Het deel van het salaris waarover geen pensioen wordt opgebouwd.

FTK

Financieel Toetsingskader. Methodiek voor toetsing van de financiële opzet en bestendigheid van pensioenfondsen en verzekeraars door De Nederlandsche Bank.

G

Governance

Het geheel van besturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden binnen en tussen de partijen die de pensioenregeling organiseren en uitvoeren.

H

Herstelplan

In een herstelplan wordt aangegeven hoe een pensioenfonds dat een reservetekort, en daarnaast mogelijk ook een dekkingstekort heeft binnen een termijn van maximaal 10 jaar denkt te herstellen. Voor het herstel kan een pensioenfonds theoretisch het premiebeleid, het toeslagenbeleid en het beleggingsbeleid inzetten. Zolang het fonds nog steeds een tekort heeft moet jaarlijks opnieuw een herstelplan worden opgesteld. Echter, begin 2024 heeft het bestuur besloten om ingaande 2024 toe te treden tot het transitie-FTK. Het transitie-FTK is gericht op het bereiken van een evenwichtige overstap naar het nieuwe pensioenstelsel. Daarmee moet voorkomen worden dat fondsen in de jaren tot de transitie maatregelen moeten treffen die voor evenwichtig invaren niet nodig zijn. Nu het bestuur besloten heeft om toe te treden tot dit overgangsregime. Het overbruggingsplan is in 2024 ingediend en goedgekeurd door DNB. Daarom hoeft vanaf 2024 geen geactualiseerd herstelplan meer te worden gemaakt.

Herverzekering

Het door een pensioenfonds geheel of gedeeltelijk onderbrengen van een pensioenregeling in een verzekeringsovereenkomst en/of het door een pensioenfonds onderbrengen van specifieke risico's bij een verzekeraar, zoals overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's van deelnemers.

I

Impact investing (doelinvesteringen)

Met impact investing (doelinvesteringen) worden investeringen bedoeld die ecologische, maatschappelijke of sociale voordelen met zich meebrengen. Hierbij staat in mindere mate (alleen) het financiële voordeel centraal. Het gaat vooral om wat de investering kan betekenen voor de maatschappij, of specifieke groepen in de maatschappij.

Intern Toezicht

Intern Toezicht is één van de Principes van goed Pensioenfondsbestuur (ofwel Pension Fund Governance) en betreft het door onafhankelijke deskundigen kritisch beoordelen van het functioneren van de besturing van het pensioenfonds. In het kader van de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfonds wordt het intern toezicht bij Pensioenfonds Vervoer sedert 1 juli 2014 uitgeoefend door een permanente raad van toezicht.

Invaren

Bij invaren worden de opgebouwde pensioenaanspraken- en rechten ingebracht in de nieuwe pensioenregeling. Invaren is het bij elkaar houden van het oude en nieuwe pensioen bij dezelfde pensioenuitvoeringsorganisatie.

ISAE 3402/SOC 1

ISAE 3402 (Assurance Reports on Controls at a Service Organization) is de Internationale controlestandaard inzake rapportage door derden. Een SOC 1 rapportage (Service Organization Controls Report) is vergelijkbaar met een ISAE 3402 rapportage. Met zo'n 'derdenverklaring' wordt aangegeven dat een serviceorganisatie, waar een gebruikersorganisatie activiteiten aan heeft uitbesteed, 'in control' is aangaande de activiteiten die binnen de scope zijn gedefinieerd. Een ISAE 3402 rapportage stelt serviceorganisaties en overige entiteiten in staat om hun cliënten en onafhankelijke accountants te voorzien van eenduidige informatie inzake de controle over hun organisatie en bedrijfsprocessen.

K

Korten

Het verlagen van pensioenaanspraken en/of pensioenuitkeringen. In het FTK waren er twee situaties waarbij korten verplicht is:

1. Als het niet lukt om een herstelplan op te stellen zodanig dat de beleidsdekkingsgraad binnen tien jaar weer tenminste gelijk is aan de vereiste dekkingsgraad. De korting mag worden uitgesmeerd over tien jaar (de looptijd van het nieuwste herstelplan). De korting is dan in het eerste jaar onvoorwaardelijk, maar in de rest van de jaren voorwaardelijk. Dat wil zeggen dat de rest van de kortingen niet meer doorgevoerd hoeft te worden als er voldoende herstel is opgetreden.
2. Als de beleidsdekkingsgraad 5 jaar lang onafgebroken lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, en tegelijkertijd de UFR-dekkingsgraad op het laatste meetmoment ook onder het minimaal vereist vermogen ligt, moet er worden gekort zodanig dat de UFR-dekkingsgraad gelijk wordt aan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Deze korting mag ook worden gespreid over hersteltermijn, maar als om deze reden wordt gekort zijn alle kortingen onvoorwaardelijk.

In de aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel zijn de kortingsregels versoepeld. Zie ook onder 'herstelplan'.

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie is opgebouwd uit de actuariel benodigde premie voor de inkoop van nieuwe pensioenverplichtingen vermeerderd met een opslag van de uitvoeringskosten van het pensioenfonds, een opslag voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen en een opslag voor de financiering van de voorwaardelijke toeslagverlening. De kostendekkende premie fungeert als (wettelijk) ijkpunt bij de beoordeling van de feitelijke premie die het pensioenfonds in rekening brengt.

L

Liquide beleggingen

Liquiditeit bij beleggingen geeft aan hoe snel en tegen welke kosten een beleggingspositie kan worden op- of afgebouwd. Bij liquide beleggingen kan dat snel en relatief goedkoop. Het gaat hierbij veelal om beursgenoteerde beleggingen.

Loonaangifteketen

De loonaangifteketen is een samenwerkingsverband van de Belastingdienst, UWV en het CBS. In deze keten worden gegevens één keer opgevraagd en aan verschillende afnemers beschikbaar gesteld. Hierdoor besparen bedrijven op de administratieve lasten en de overheid op de uitvoeringskosten.

M

Megacap aandelen

Aandelen van ondernemingen die qua beurswaarde tot de allergrootste behoren binnen hun geografische regio.

Minimaal vereist eigen vermogen

Het minimaal vereist eigen vermogen vormt een buffer voor algemene risico's. Deze buffer bestaat vooral uit een algemene opslag voor beleggingsrisico's, ter hoogte van circa 4% van het belegd vermogen. Daarnaast zijn er kleine opslagen voor overlijdensrisico's en arbeidsongeschiktheidsrisico's. Indien het fonds niet over het minimaal vereist eigen vermogen beschikt is sprake van een dekkingstekort.

Minimaal vereist vermogen

Het minimaal vereist vermogen is het vermogen dat het pensioenfonds nodig heeft voor alle pensioenverplichtingen, vermeerderd met een buffer voor algemene risico's (het minimaal vereist eigen vermogen).

Minimaal vereiste dekkingsgraad

De minimaal vereiste dekkingsgraad is het minimaal vereist vermogen gedeeld door de waarde van de verplichtingen.

MVB

Maatschappelijk verantwoord beleggen: een beleggingsstrategie die streeft naar zowel financieel rendement als maatschappelijk belang.

MVO

Maatschappelijk verantwoord ondernemen: in de bedrijfsvoering rekening houden met de effecten daarvan op mens, milieu en maatschappij.

N

Nominale dekkingsgraad

Verhouding tussen het aanwezige pensioenvermogen en de waarde van de opgebouwde aanspraken, uitgedrukt in een percentage, waarbij de opgebouwde aanspraken contant zijn gemaakt met de nominale markttrente.

Nominale markttrente

De markttrente die volgt uit de prijsvorming van obligaties. De hoogte van deze rente fluctueert in de tijd en hangt af van de looptijd van de kasstromen.

O

Opbouwpercentage

Jaarlijkse pensioenopbouw uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag.

Opkomende markten

Markten die eerder in hun economische ontwikkeling achter lagen op de westerse economieën, maar nu een inhaalslag gemaakt hebben en/of daar (nog) mee bezig zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om markten in Midden- en Zuid-Amerika, Midden- en Oost-Europa, het Verre Oosten en Zuid-Afrika.

Outperformance/underperformance

Er is sprake van out- of underperformance als het gerealiseerde rendement van een portefeuille hoger respectievelijk lager is dan het rendement van de benchmark.

P

Paritair bestuur

Een bestuur dat op voet van gelijkheid bestaat uit vertegenwoordigers van groepen met verschillende (en soms zelfs tegengestelde) belangen. Een pensioenfondsbestuur, waarin de vertegenwoordigers van werknemers(verenigingen), tezamen met vertegenwoordigers van pensioengerechtigden ten minste evenveel zetels bezetten als vertegenwoordigers van werkgevers(verenigingen).

Pensioengrondslag

Het pensioengevend salaris minus de zogenoemde franchise; over die franchise wordt geen pensioen opgebouwd.

Pensioenrichtleeftijd

De leeftijd waarop volgens de pensioenregeling het ouderdomspensioen ingaat.

Performancetoets

Zie ook 'z-score'. De som van de z-scores van vijf opeenvolgende jaren, gedeeld door de wortel van het aantal jaren (vijf), moet minimaal gelijk zijn aan minus 1,28. Dit wordt de performancetoets genoemd.

R

Reële dekkingsgraad

De reële dekkingsgraad geeft aan of het pensioenfonds wel (reële dekkingsgraad is 100% of meer) of niet (onder de 100%) voldoende vermogen heeft ten opzichte van de waarde van de verplichtingen, als ook nog rekening wordt gehouden met prijsstijgingen (inflatie). De reële rente is de nominale rente minus de inflatie.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde pensioenvermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarden wordt uitgegaan.

Renteafdekking

Het afdekken van (rente- en inflatie-) risico's in pensioenverplichtingen. In plaats van afdekking wordt ook de term 'hedge' gebruikt.

Rentetermijnstructuur

DNB publiceert per looptijdsegment (in jaren) een rente waarmee de actuele waarde moet worden berekend van de nominale pensioenverplichtingen met een corresponderende restant looptijd in jaren. De rentetermijnstructuur (het geheel van al die door DNB gepubliceerde rentes) wordt vastgesteld met behulp van maandeinde-gegevens.

Reservetekort

Er is sprake van een reservetekort als de beleidsdekkingsgraad onder het niveau van het vereist eigen vermogen komt. Bij een tekort dienen pensioenfondsen op 1 april van het jaar, berekend op basis van de uitkomsten tot en met het eind van het voorafgaande jaar, een (nieuw) herstelplan op te stellen. Het herstelplan moet jaarlijks worden vernieuwd zo lang als er sprake is van een reservetekort. Voor Pensioenfonds Vervoer vervalt deze verplichting in 2024 omdat het bestuur besloten heeft gebruik te maken van het transitie-FTK.

S**Securities lending**

Het tijdelijk uitlenen van effecten aan andere marktpartijen. Die andere marktpartijen zijn veelal om goede redenen leveringsverplichtingen aangegaan zonder zelf over de betreffende effecten te beschikken. Voor het uitlenen wordt een vergoeding ontvangen. Ook wordt voldoende onderpand ter beschikking gesteld. De uitlener blijft economisch eigenaar van de effecten.

SLA

Service Level Agreement. Een Service Level Agreement is een type overeenkomst waarin afspraken staan tussen aanbieder en afnemer van een dienst of product.

Sleutelfuncties

Sleutelfuncties hebben als doel 'countervailing power' te bieden ten opzichte van de onderdelen die belast zijn met de uitvoerende werkzaamheden. Van countervailing power is sprake als tegenover de 'macht' die wordt uitgeoefend door een bepaalde groep de macht van een andere groep wordt geplaatst. Het effect hiervan is dat beide machten elkaar min of meer in evenwicht houden. Dat vergroot de kans op een beheerste en integere bedrijfsvoering.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

Solvabiliteitstoets

Toets in het kader van het FTK. Naast het benodigde vermogen uit de 'minimumtoets' dient ook een buffer te worden aangehouden om bij tegenvallende beleggingsresultaten voldoende vermogen te hebben.

SRD2

Het doel van de SRD2-richtlijn (Shareholder Rights Directive) is het bevorderen van de langetermijnbetrokkenheid van belanghebbenden, door meer transparantie te eisen van organisaties in het rapporteren van de beloning voor hun leden van bestuursorgaan.

Swap

Een swap is een derivaat waarbij een partij een bepaalde kasstroom of risico wisselt tegen dat van een andere partij. Afdekking tegen renterisico gebeurt onder andere door het afsluiten met renteswaps (Interest Rate Swaps, afgekort IRS) waarbij een vaste lange swaprente geruild wordt tegen een variabele korte rente.

T**Technische voorziening (voorziening pensioenverplichtingen)**

Technische voorzieningen worden gevormd om alle uit de pensioenregeling of andere overeenkomsten voortvloeiende pensioenverplichtingen te kunnen nakomen.

Toeslagengrens

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de van toepassing zijnde toeslagengrens mag het pensioenfonds geen toeslagverlening toepassen. Als de beleidsdekkingsgraad boven de toeslagengrens ligt mag het pensioenfonds eventueel gedeeltelijk toeslagverlening geven, als het bestuur van mening is dat dit verantwoord is. Als de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de 'volledige toeslagengrens' mag het bestuur volledige toeslagverlening geven. Toeslagverlening is een ambitie, maar geen recht. Het bestuur zal altijd moeten beoordelen of toeslagverlening verantwoord is. Evenwichtige belangenbehartiging zal daarbij altijd centraal staan.

Toeslagverlening/indexering/indexatie

Toeslagverlening is het met een inflatiecomponent verhogen van de pensioenaanspraken en pensioenrechten, in overeenstemming met de in het pensioenreglement omschreven pensioenregeling. Dit vindt alleen geheel of gedeeltelijk plaats indien de financiële situatie dat toelaat en het bestuur geen andere overwegingen heeft (met name vanuit oogpunt van evenwichtige belangenbehartiging) om af te zien van toeslagverlening. Indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de volledige toeslagengrens kan het bestuur eventueel besluiten om een extra toeslagverlening toe te passen. Daarvan zal alleen sprake kunnen zijn indien in eerdere jaren gekort is op de toeslagverlening en/of vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten heeft plaatsgevonden. De actieve en gewezen deelnemers van het pensioenfonds en de uitkeringsgerechtigden kunnen formeel geen aanspraak maken op een extra toeslagverlening als de situatie zoals hierboven beschreven aan de orde is. De reglementen en de Abtn van Pensioenfonds Vervoer kennen geen rechten op inhaaltoeslagen. Het eventueel toch toekennen daarvan is aan het bestuur.

Toetspremie

Zie ook bij 'kostendekkende premie'. De rente die wordt gehanteerd om de premiehoogte te berekenen kan de actuele marktrente zijn of een historisch gemiddelde rente. Pensioenfonds Vervoer hanteert dit laatste, om te voorkomen dat de kostendekkende premie te veel van jaar tot jaar fluctueert. Dit wordt een 'gedempte kostendekkende premie' genoemd. Deze mag voor de toetsing of er voldoende premie binnenkomt worden gehanteerd. Men spreekt daarom ook wel van 'toetspremie'.

U**Uniform Pensioen Overzicht (UPO)**

Een pensioenoverzicht waarin onder meer de verwachte uitkeringen bij pensionering, overlijden en arbeidsongeschiktheid voor deelnemers op algemeen gangbare wijze worden gepresenteerd.

V

Vastgoed

Direct vastgoed betreft rechtstreekse beleggingen in onroerende goederen. Indirect vastgoed betreft participaties in beleggingsfondsen die beleggen in onroerend goed of onroerend goed ondernemingen. Indirect vastgoed kan wel of niet beursgenoteerd zijn.

Vastrentende waarden

Verzamelnaam voor beleggingen die in beginsel een regelmatige en vaste rentebetaling opleveren en een vaste looptijd kennen. Voorbeelden zijn: staatsobligaties, bedrijfsobligaties (credits), onderhandse leningen en hypotheekleningen.

Vereist eigen vermogen

Het vermogen dat nodig is om te bewerkstelligen dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen. Het vereist eigen vermogen wordt berekend conform de daarvoor geldende wettelijke regels. Hoe meer risico het fonds loopt, hoe hoger de buffer moet zijn. Het gaat daarbij vooral (maar niet uitsluitend) om beleggingsrisico's, zoals renterisico's, valutarisico's en kredietrisico's. Indien het fonds niet over het vereist eigen vermogen beschikt is sprake van een reservetekort.

Vereist vermogen

Het vereist vermogen is de waarde van de verplichtingen vermeerderd met het vereist eigen vermogen.

Vereiste dekkingsgraad

De vereiste dekkingsgraad is gelijk aan het vereist vermogen gedeeld door de waarde van de verplichtingen.

Verplichtstelling

Wettelijke regeling waarbij werkgevers verplicht zijn om hun werknemers voor een pensioenregeling aan te sluiten bij een pensioenfonds.

VPL

VPL is de afkorting voor de Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/prepensioen en introductie levensloopregeling. Naar aanleiding van deze wet heeft het pensioenfonds een overgangsregeling getroffen; deelnemers die geboren zijn op of na 1 januari 1950 en die voldoen aan de voorwaarden met betrekking tot deelnemerschap en diensttijd kunnen extra aanspraken op ouderdoms- en partnerpensioen verwerven. Deze voorwaardelijke aanspraken zijn op 1 januari 2006 eenmalig berekend en zijn gelijk aan het positieve verschil tussen enerzijds de aanspraken die opgebouwd hadden kunnen worden als de pensioenregeling per 1 januari 2006 in het verleden had gegolden en anderzijds de aanspraken die opgebouwd hadden kunnen worden op basis van het tot 1 januari 2006 geldende reglement. Nadat voor de sector Orsima de VPL-regeling al in 2019 was beëindigd, zijn eind oktober 2020 ook voor de overige sectoren de nog voorwaardelijke VPL-aanspraken omgezet naar gewoon pensioen. Hiermee is een einde gekomen aan de VPL-regeling.

VTE-score

VTE-score is de afkorting voor 'voltijd equivalent score'. Kandidaten die benoemd worden tot bestuurder of lid van de raad van toezicht van een pensioenfonds, moeten voldoen aan de normering van tijdsbeslag, die vastgelegd is in de wet. Deze wordt onder andere bepaald door de zwaarte van de functies en de grootte van de rechtspersonen waarbij de functies worden uitgeoefend. Heeft een bestuurder of lid van een raad van toezicht VTE-score van hoger dan 1? Dan mag het pensioenfonds de persoon niet benoemen.

W

Waardeoverdracht

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot een zeker moment opgebouwd pensioenaanspraak.

WIA

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen. De opvolger van de WAO (Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering). De WIA biedt inkomensbescherming bij (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid maar biedt ook prikkels om indien mogelijk weer aan het arbeidsproces te gaan deelnemen. De Wet bestaat uit twee delen: de Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA) en de Regeling Inkomensvoorziening volledig arbeidsongeschikten (IVA).

Wtp

Wet toekomst pensioenen.

Z

Z-score

Jaarlijkse meting van de beleggingsresultaten van verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen. De z-score geeft de afwijking weer van het werkelijk behaalde rendement ten opzichte van het rendement van een vooraf door het bestuur vastgestelde wettelijke normportefeuille.

IV Colofon

Tekst, redactie en vormgeving:
Bestuursbureau Pensioenfonds Vervoer

Uitgave:
Pensioenfonds Vervoer
17 april 2025